

Музичка школа „Јован Бандур“ Панчево

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2022 - 2026.

**МУЗИЧКА ШКОЛА „ЈОВАН БАНДУР“
ПАНЧЕВО**

Војводе Живојина Мишића 3

Телефон: +38113345976

Имејл адреса: jbandur.dir@gmail.com

Веб сајт: www.muzickaskolapancevo.edu.rs

1. САДРЖАЈ

1.	Садржај	3
2.	Назив, врста, трајање и сврха школског програма	5
3.	Организација наставе	5
3.1.	Циљ и језик наставе у основној музичкој школи	5
3.2.	Трајање основног музичког образовања (по инструментима)	6
3.3.	Број ученика на настави	6
3.4.	Дужина трајања часова	7
3.5.	Недељни и годишњи фонд часова	7
4.	Испити и смотре у основној музичкој школи	8
5.	Програм наставе и учења	10
5.1	Виолина	10
5.2	Виола	17
5.3.	Виолончело	21
5.4.	Гитара	27
5.5	Тамбура Е прим, А – бас прим,	32
5.6	Мандолина	38
5.7	Харфа	43
5.8.	Клавир	48
5.9	Хармоника	57
5.10	Флаута	62
5.11	Обоа	69
5.12	Кларинет	73
5.13	Саксофон	77
5.14	Фагот	82
5.15	Труба	86
5.16	Хорна	91
5.17	Тромбон	96
5.18	Контрабас	100
5.19.	Соло певање	104
5.20.	Солфеђо	107
5.20.1	Солфеђо – припремни разред	107
5.20.2	Солфеђо – четворогодишње школовање	108
5.20.3	Солфеђо – шестогодишње школовање	113
5.21	Теорија музике – четворогодишње школовање	121
5.21.1	Теорија музике – шестогодишње школовање	122
5.22	Упоредни клавир	123
5.23	Хор	128
5.24	Оркестар	128
5.25	Камерна музика	129
6.	СТАРИ ПРОГРАМ – за 5. и 6. разред	130
6.1.	Испитне обавезе на крају школске одине	130
6. 2.	Обавезне смотре на полугодишту	131
6. 3.	Програми обавезних предмета	131
6. 3. 1.	Клавир	131
6. 3. 2.	Гудачки инструменти (виола, виолина, виолончело)	133
6. 3. 3.	Хармоника	137
6. 3. 4.	Трзачки инструменти (гитара, тамбуре, мандолина, харфа)	138
6. 3. 5.	Дувачки инструменти - флаута	143
6. 4	Солфеђо	145
6. 5	Теорија музике	146
7.	Програм културних активности школе (и такмичења)	146

8.	Програм школског спорта и спортско рекреативних активности	148
9.	Програм и активности у којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и предузетнички дух	149
10.	Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програм превенције ризичних облика понашања	149
11.	Програм превенције дискриминаторног понашања	152
12.	Програм превенције ризичних облика понашања	153
13.	Програм ваннаставних активности	154
14.	Програм осталих слободних активности ученика	155
15.	Програм каријерног вођења и саветовања	155
16.	Програм додатне подршке у образовању и васпитању	156
17.	Програм професионалног развоја и стручног усавршавања запослених	157
18.	Програм здравствене заштите	159
19.	Програм социјалне заштите	160
20.	Програм заштите животне средине	160
21.	Програм сарадње са локалном заједницом	160
22.	Програм сарадње са породицом	162
23.	Програм екскурзије, излета, студијских путовања, наставе у природи	163
24.	Програм рада школске библиотеке	163

2. Назив и врста школског програма	Посебан школски програм за основно музичко образовање и васпитање На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19), донет је ПРАВИЛНИК о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање.
Трајање школског програма	Четири године, 2022 – 2026.
Сврха школског програма	Обезбеђивање остваривања наставних планова и програма . Информисање ученика, родитеља и локалне заједнице о образовним садржајима Школе

Школски програм је израђен у складу са Правилником о Националном оквиру образовања и васпитања (Сл. гласник РС бр. 98/17).

3. ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

Настава је организована у Панчеву, Војводе Живојина Мишића 3, као и у издвојеним одељењима у Банатском Новом Селу за инструменте: виолина, гитара, тамбура, хармоника и кларинет - у просторијама Основне школе „Жарко Зрењанин“, ул. Маршала Тита бр.75, Старчеву - у Основној школи „Вук Стефановић Караџић“, Иве Лоле Рибара бр.2,

Јабуци - у просторијама Основне школе „Гоце Делчев“, Трг Бориса Кидрича бр.10, а од школске 2022/23. године почеће са радом и издвојено одељење у Долову.

3.1 ЦИЉ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

1. Развијање музичких способности – слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије;
2. Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента/гласа;
3. Овладавање основном техником свирања, односно вокалном техником на одабраном инструменту/гласу;
4. Развијање вештине коришћења различитих елемената музичке изражајности (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације) у стилском и емоционалном обликовању композиција;
5. Стицање искуства јавног наступања – самосталног и у ансамблу.
6. Развијање стваралачких способности, критичког мишљења мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
7. Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
8. Развијање личног и националног идентитета кроз очување музичке традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
9. Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
10. Усвајање правила понашања при слушању и извођењу музике.

ЈЕЗИК на ком се изводи настава у Музичкој школи „Јован Бандур“ је СРПСКИ ЈЕЗИК.

3.2. ТРАЈАЊЕ ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Основно музичко образовање и васпитање остварује се у трајању од шест година и четири године у зависности од врсте инструмента, у два образовна циклуса.

Школа организује програм наставе и учења за припремни разред, за ученике млађег узраста.

Ученик који се истиче способностима и знањем може да стекне основно музичко образовање и васпитање у року краћем од прописаног планом и програмом наставе и учења.

У нашој школи, на ОДСЕКУ ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ, изучавају се следећи инструменти:

Трајање основног музичког образовања	инструменти
ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ	- клавир - хармоника - виолина - виола - виолончело - гитара - харфа - тамбура Е прим и А бас прим - мандолина - флаута - обоа - кларинет - фагот - саксофон - труба - тромбон - хорна
ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ	- контрабас - соло певање

3.3. БРОЈ УЧЕНИКА НА НАСТАВИ

Програм наставе и учења у основној музичкој школи изводи се индивидуално (настава инструмента и певања) и групно (настава солфеђа, теорије музике, групног певања, групног свирања оркестра, хора и камерне музике)

Назив предмета	БРОЈ УЧЕНИКА
Инструмент/соло певање	индивидуална
Припремни разред	12 - 16 ученика
Солфеђо	7 - 12 ученика
Теорија музике	7 - 12 ученика
Оркестар	12 - 30 ученика / камерни ансамбл до 12 ученика
Хор	12 - 30 ученика / камерни ансамбл до 12 ученика

3. 4. ДУЖИНА ТРАЈАЊА ЧАСОВА

ТРАЈАЊЕ ЧАСОВА		
Назив предмета	Први циклус	Други циклус
	Дужина трајања часа	
Индивидуална настава (инструмент/соло певање)	30 минута	45 минута
Индивидуална настава (гудачи, дувачи) - клавирска сарадња - корепетиција	15 минута	30 минута
Индивидуална настава (соло певање) - клавирска сарадња - корепетиција	30 минута	45 минута
Упоредни клавир (за соло певаче)	45 минута	45 минута
Солфеђо	45 минута	45 минута
Теорија музике	45 минута	45 минута
Оркестар/хор (камерни ансамбл)	45 минута	45 минута

3. 5. НЕДЕЉНИ И ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ - ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ												
Назив предмета	ПРВИ ЦИКЛУС						ДРУГИ ЦИКЛУС					
	1. разред		2. разред		3. разред		4. разред		5. разред		6. разред	
	Фонд часова											
	Нед.	Год	Нед.	Год	Нед.	Год	Нед.	Год	Нед.	Год	Нед.	Год.
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-					1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	66
свега	4	140	4	140	4	140	6	120	6	120	7	231

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ - ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ								
Назив предмета	ПРВИ ЦИКЛУС				ДРУГИ ЦИКЛУС			
	1. разред		2. разред		3. разред		4. разред	
	Фонд часова							
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Контрабас	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	2	70	2	66
свега	4	140	4	140	6	210	7	231

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ - ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ - СОЛО ПЕВАЊЕ								
Назив предмета	ПРВИ ЦИКЛУС				ДРУГИ ЦИКЛУС			
	1. разред		2. разред		3. разред		4. разред	
	Фонд часова							
	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
Соло певање	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
свега	5	175	5	175	5	175	6	198

4. ИСПИТИ И СМОТРЕ

У основној музичкој школи полажу се следећи испити:

- пријемни;
- годишњи;
- разредни;
- поправни;
- завршни;
- испит за ниво знања првог циклуса и
- испит за ниво знања основне музичке школе.

Пријемни испит полаже се пре уписа у I разред, по правилу у јунском или августовском року.

На пријемном испиту проверава се слух, ритам и музичка меморија.

Ученици који су похађали програм припремног разреда, полажу пријемни испит.

Завршни испит из теорије музике полажу ученици VI разреда шестогодишњег и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из главног предмета полажу ученици III, IV, V и VI разреда шестогодишњег – II, III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из солфеђа полажу ученици III и VI разреда шестогодишњег и II и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из упоредног клавира, полажу ученици II и IV разреда Соло певања.

Ученици који на годишњем испиту основног музичког образовања и васпитања добију негативну оцену из главног предмета понављају разред.

Ученици који на годишњем испиту добију негативну оцену из неког од осталих предмета полажу поправни испит у августовском року.

Ученици разреда у којима нема годишњег испита оцењују се годишњом оценом.

Ванредни ученици полажу годишњи испит из свих предмета, у свим разредима.

Ученици који убрзано напредују полажу годишњи испит у три испитна рока, у јануарском, јунском и септембарском испитном року.

Разредни испит полажу ученици који, у току школске године, нису похађали више од трећине укупног броја часова, а утврди се да нису савладали садржај наставног програма за тај разред. Ученици такође полажу

разредни испит из предмета из којег није одржано више од трећине часова утврђених наставним планом. Ученици који добију негативну оцену на разредном испиту полажу поправни испит у августовском року, а ученици завршног разреда у јунском и августовском року.

Поправни испит полажу ученици са недовољном оценом из предмета из којег се не полаже годишњи испит и ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из солфеђа, теорије музике и упоредног клавира. Ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из главног предмета не могу да полажу поправни испит. Ученик који има до две недовољне закључене оцене полаже поправни испит у августовском року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

Смотре

Смотре се организују у циљу провере знања и напредовања ученика у току и на крају школске године према наставном плану и програму одговарајућег одсека и предмета и остварују се на основу школског програма. Њихова сврха је да омогуће увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да допринесу раном стицању извођачког искуства.

Смотре и обавезни јавни наступи не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања. Њихова сврха је да омогуће јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за ученичко рано стицање извођачког искуства.

5. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

5.1. ВИОЛИНА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	Здурске, односно молске скале са трозвучима; -20 вежбица, етида; -10 малих комада песмица	-4 дурске, односно молске једнооктавне или двооктавне скале са трозвучима -6 етида са различитом проблематиком -4 комада различитог карактера	-4 скале кроз 2 октаве и разлагања; -6 етида са различитом проблематиком; -4 комада различитог карактера.	-4 скале кроз две октаве и разлагања; -8 етида са различитом проблематиком -4 комада (или тема са варијацијама) различитог карактера. 1. или 2. и 3. став концерта (или кончертина) један или два става сонате	-2 двооктавне дурске и молске скале са разлагањима са променом позиција -8 етида различите проблематике; -2 комада различитог карактера; или варијације; 1. или 2. и 3. став концерта и 1 или 2 става сонате;	-2 трооктавне дурске или молске скале са разлагањима; -6 етида различите проблематике; -2 комада различитог карактера; или варијације; 1. или 2. и 3. став концерта и два или сви ставови сонате
Јавни наступи	– обавезна два јавна наступа током сваке школске године					
Програм смотри	-1 једнооктавна скала са трозвучима (квинтакорд, сектакорд и кватсектакорд) -1 етида или комад -1 комад или први став кончертина	-1 једнооктавна или двооктавна скала са трозвучима; -1 етида -2 комада различитог карактера или варијације или 1. став концерта (кончертина)				
Испитни програм			1 двооктавна дурска или молска скала са трозвучима (квинтакорд и кватсектакорд) са или без промене позиције; -1 етида -2 комада различитог карактера; или варијације; или 1. став концерта (кончертина)	-1 двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, кватсектакорд) са прелазима; -1 етида -1 комад; или 1 етида различитог карактера од предходне 1. или 2. и 3. став концерта (кончертина) или тема с варијацијама или 1 или више ставова сонате.	-1 двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, кватсектакорд) са прелазима; -1 етида -1 комад; или 1 етида различитог карактера од предходне 1. или 2. и 3. став концерта;	-1 скала кроз 3 октаве са разлагањима; -2 етиде са различитом проблематиком; -1 комад; 1. или 2. и 3. став концерта;

ВИОЛИНА

Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: описе својим речима карактеристике виолине и начин добијања тона; правилно стоји и држи инструмент и гудало; изводи пицicato и основне потезе гудалом; самостално поставља прсте леве руке на хватник у првој позицији на свим жицама; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; примени основне елементе нотне писмености у свирању нотног текста у виолинском кључу; примени што богатију музичку фантазију коју је развио путем приче и игре са наставником у свирању; користи различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; активно слуша часове и јавне наступе других ђака поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Техника десне руке: квалитет звука на празним жицама; држање и вођење гудала по једној жици; прелазак са жице на жицу; основне динамичке различитости по једној жици; расподела гудала. Основни потези: деташе, легато, маркато (2 и 4 нота на једно гудало). Техника леве руке: поставка прве позиције; разлика степена и полустепена; прва позиција, распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст); поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице. Једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави. ЛИТЕРАТУРА А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (I свеска А) К. Тахтачиев: Виолина I Фортунагов: Млади виолиниста (I свеска) М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: Хрестоматија I–II разред Б. Ферара: Школа за виолину Ј. Јорданова: Буквар за мале виолинисте З. Мемедовић: Учим да свирам виолину Д. Марковић: Почетна школа за виолину, I свеска

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: изражајно пева и свира песмице на виолини; интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (andante, moderato, allegro, presto...) Динамика (piano, mezzo piano, mezzoforte, forte, diminuendo, crescendo...) Техника десне руке: квалитет звука кроз динамичке промене; динамичко нијансирање; јасна расподела гудала уз различите ритмичке јединице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; повезивање свих жица кроз потезе легата. Потези: деташе, легато (4 и 8 нота на једно гудало), стакато,

покаже самопоуздање у току јавног наступа; активно слуша часове и јавне наступе других ђака; уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	маркато и мартеле. Техника леве руке: прва позиција, сви распореди прстију; поставка првог прста уз пражих; лака хроматика у првој позицији; гласанда до III позиције на свим жицама; поставка прстију у односу на суседне жице кроз легато потез (припрема за једноставне акорде). Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале са дурским или молским трозвуком кроз једну или две октаве у првој позицији. ЛИТЕРАТУРА Грегоријан: Скале Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) – „Изабране етиде“ различитих аутора I–III разреда (издање Москва, „Музика“) А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (I свеска А) К. Тахтачиев: Виолина 2 Фортунатов: Млади виолиниста (I свеска) М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: – Хрестоматија I–II разред и II–III разред Б. Ферара: Школа за виолину Ј. Јорданова: Буквар за мале виолинисте Д. Марковић: Почетна школа за виолину, I и II свеска

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: свесно меморише нотни текст; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без гласанда; прати интонацију и коригује се; примењује ознаке темпа, карактера, динамике и агогике; користи вибрато на дужим нотама; изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; самостално и свакодневно вежба; активно слуша часове и јавне наступе других ђака уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; прати музичку фразу у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Музичка меморија – неговање и развијање. Самостално вежбање – планирање и процедуре. Држање инструмента и гудала (контрола) Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (ларго, виваће, sforzando, гласандо, ритенуто, аћелеран- до...). Техника десне руке: вођење гудала на две жице истовремено, деташе; увод у акорде наниже на три жице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8 нота на једно гудало), стакато, маркато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење бар две различите позиције без прелаза; почетне вежбе вибрата; хроматика; природни флажолети; једноставни двозвуци са коришћењем једног прста и празних жица; једноставни акорди на три жице; Музички бонтон.

	Скале и трозвуци Дурске и молске скале са трозвучима (дурски или молски квинтакорд и квартсектакорд) у једној позицији, кроз једну или две октаве. ЛИТЕРАТУРА Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) Грегоријан: Скале А. С. Шалман: Бићу виолиниста (I свеска Б) К. Тахтачиев: Виолина 2 Фортунатов: Млади виолиниста (I свеска) М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: – Хрестоматија II –III разред Б. Ферара: Школа за виолину Т. Балашова – М. Кесељман: Изабране етиде (I свеска) – Изабране етиде различитих аутора I–III разреда (издање Москва, „Музика“) З. Багиров: Романса Д. Кабалеовски: Кловнови – Варијације (Н. Бакланова, Комаровски, Хендл) А. Комаровски: Кончертино Ге-дур (I став) О. Ридинг: Кончертина ха-мол, Ге-дур (I став) П. Николић: Кончертино Гедур (I став)

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
самостално чита сложенији музички материјал; брже меморише дужи нотни текст; користи метроном приликом вежбања; штимује се уз мању помоћ наставника; примењује вибрато у свирању; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на технич- ку припремљеност и емоционални утицај; активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник–ученик, ученик– ученик). Развој извођачког апарата. Техника десне руке: уједначеност звука кроз различите потезе; свирање истовремено на две жице детахе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже). Потези: детахе, легато (3, 4, 6, 8, 9, 16 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење прве, друге треће и четврте позиције са прелазима; вибрато; хроматске скале у првој позицији; разложене терце; природни и вештачки флажолети; једноставни двозвуци у првој позицији (сексте, терце, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у првој позицији. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (4, 8, 16 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд - детахе и три легато) кроз две октаве са прелазима; ЛИТЕРАТУРА Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) Скале по избору наставника

	А. С. Шалман: Бићу виолиниста (II свеска) К. Тахтачиев: Виолина 3 Фортунагов: Млади виолиниста (II свеска) М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: – Хрестоматија III–IV разред – Т. Балашова – М. Кесељман: Изабране етиде (II свеска) – Изабране етиде различити аутори (II свеска), издање Москва, „Музика“ Ј. Коњус: Мале етиде дуплих нота Волфарт: 60 етида, оп. 45 Кајзер: 36 етида, оп. 20 (I свеска) Е. Џенкинсон: Игра А. Јаншинов: Преслица Љ. Б. Перголези: Арија П. И. Чајковски: Стара песма Бакланова: Сонатина Бедур З. Фибих: Сонатина А. Јаншинов: Кончертино оп. 35 Кихлер: Кончертино у стилу Вивалдија, Дедур (I или II и III став) А. Вивалди: Концерт Ге-дур (I став) Ф. Зајц: Концерт бр. 1, 2 (I став)

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: самостално штимује свој инструмент; самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; контролише интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); испољи креативност у остварењу музичке фантазије и есте-тике; критички вреднује изведене композиције у односу на технич-ку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; користи првих пет позиција; користи хармонски слух; влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму; свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње;	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање, интонација и штимовање инструмента. Музичка меморија – неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник–ученик, ученик–ученик). Развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад над одго-варајућом литературом и композицијама сложенијих техничких захтева. Музичка меморија – неговање и развијање. Музички бонтон. Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање двозвука са једноставним прелазима како деташе тако и легато, стакато..; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24 нота на једно гудало), стака-то, мартеле, спикато, сотије Техника леве руке: коришћење првих пет позиција са прелазима; вибрато; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; разложене терце; коришћење природних и вештачких флажолета; једноставни двозвуци у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвуци:

поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Компликованије вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред
	ЛИТЕРАТУРА Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) Скале по избору наставника А. С. Шаљман: Бићу виолиниста (II свеска) К. Тахтачиев: Виолина 4 Фортунагов: Млади виолиниста (II свеска) М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: Хрестоматија IV–V разред и V–VI разред Т. Балашова – М. Кеселман: Изабране етиде (II свеска) Изабране етиде различити аутори (II свеска), издање Москва, „Музика“ Ј. Коњус: Мале етиде дуплих нота Волфарт: 60 етида, оп. 45 Кајзер: 36 етида, оп. 20 (II свеска) Мазас: Етиде оп. 36, I свеска Донт: Етиде оп. 37 – избор Н. Рубинштајн: Преслица Ђ. Б. Перголези: Сицилијана А. Вивалди: Концерт а-мол (I став) А. Комаровски: Концерт бр. 2 Ш. Берио: Концерт а-мол

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: самостално штимује свој инструмент; самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; контролише интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; користи метроном приликом вежбања; истражује начине добијања чистог тона; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на технич- ку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; самостално чита нотни текст и примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; користи првих седам позиција; користи хармонски слух; влада двозвучном и акордском техником у програму;	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник–ученик, ученик– ученик). Развој извођачког апарата Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање разложених двозвука у скали, деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије, рикоше. Техника леве руке: коришћење првих седам позиција са прелазима; различите врсте вибрата; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; коришћење природних и вештачких флажолета; лака пицката левом руком; једноставни двозвуци разложено или спојено у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим

свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; активно слуша часове других ђака и примењује на себи иску-ства стечена на тај начин; самоиницијативно посећује концерте и друге музичке мани-фестације; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	позицијама. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Сложеније вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред
	ЛИТЕРАТУРА Х. Шрадик: Школа виолинске технике (I свеска) Скале по избору наставника М. Гарлицкиј, К. Родионов, Ј. Уткин, К. Фортунатов: Фортунатов: Млади виолиниста (III свеска) – Хрестоматија IV–V разред и V–VI разред Т. Балашова – М. Кесељман: Изабране етиде (II свеска) Изабране етиде различити аутори (III свеска), издање Москва, Музика Ј. Коњус: Мале етиде дуплих нота Волфарт: 60 етида, оп. 45 Кајзер: 36 етида, оп. 20 (II свеска) Мазас: Етиде оп. 36, I свеска Донт: Етиде оп. 37 – избор Р. Кројцер: почетне етиде Ш. Данкл: Варијације А. Вивалди: Концерт а-мол (II и III став) Ј. Б. Аколај: Концерт амол Ш. Берио: Балетске сцене А. Комаровски: Концерт е-мол Ј. С. Бах: Концерт а-мол Г. Б. Виоти: Концерт оп. 23 Д. Кабалеvски: Омладински концерт

5. 2. ВИОЛА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	Здурске, односно молске скале са трозвучима; -20 вежбица, етида; -10 малих комада песмица	-4 дурске, односно молске једнооктавне или двооктавне скале са трозвучима -6 етида са различитом проблематиком -4 комада различитог карактера	-4 скале кроз 2 октаве и разлагања; -6 етида са различитом проблематиком; -4 комада различитог карактера.	3 двооктавне лествице са променом позиција, са трозвучима и потезима; 6 етида; 3 комада; 1 концерт или концертино одговарајуће техничке тежине.	3 двооктавне (или трооктавне) лествице са трозвучима и потезима 6 етида 3 комада Концерт или концертино, барокна соната	4 трооктавне лествице са трозвучима, четворозвучима и двозвучима 6 етида 3 комада Две велике форме (Концерт, барокна соната)
Јавни наступи	обавезна по два јавна наступа током сваке школске године			Обавезна по три јавна наступа у току сваке школске године		Обавезна четири јавна наступа у току школске године
Програм смотри	- 1 једнооктавна скала са трозвучима (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд) - 1 етида или комад - 1 комад или први став концертина	- 1 једнооктавна или двооктавна скала са трозвучима; - 1 етида - 2 комада различитог карактера или варијације или 1. став концерта (кончертина)				
Испитни програм			1 двооктавна дурска или молска скала са трозвучима (квинтакорд и кватсектакорд) са или без промене позиције; - 1 етида - 2 комада различитог карактера; или варијације; или 1. став концерта (кончертина)	(изводи се напамет) -1 двооктавна лествица са променом позиције, са трозвучима и потезим -1 етида -1 комад Концерт или концертино (I или II, III став)	(изводи се напамет) 1 двооктавна (или трооктавна) лествица са трозвучима и потезима -1 етида -1 комад -1 концерт I или II и III став	(изводи се напамет) Трооктавна лествица са потезима, двозвучима, трозвучима и четворозвучима -1 етида -1 комад Концерт I или II и III став или соната у целини

ВИОЛА

Напомена: Од I–III разреда ученици виоле раде по програму за виолину. На виолу прелазе у другом циклусу, препоручљиво је од IV разреда према процени наставника главног предмета. Уколико наставник процени да физичке предиспозиције то дозвољавају, ученик може и у I циклусу да почне са учењем виоле по програму за виолину.

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; следи правилну примену процедура које се примењују у стицању технике десне руке; комуницира са корепетитором кроз музику; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); коригује интонацију у току свирања; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике виоле као инструмента. Адаптирање и прилагођавање технике приликом промене ин-струмента (прелазак са виолине на виолу). Читање нотног материјала писаног у алт кључу. Вежбање уз метроном. Ознаке темпа, агогике, динамике, карактера музичког дела. Процедуре за самостално вежбање. Концерти класичне музике (посета и разговори о репертоару, извођењу...). Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик) Правила понашања. Школе Грегоријан: Скале А. Б. Бруни: Школа и етиде за виолу М. Франк: Етиде за виолу Х. Шрадик: I свеска О. Шевчик: Оп.1, I свеска Волфарт: Етиде Комади С. Гргић: Албум за младе виолисте, – Хрестоматија за виолу (збирка комада за виолу, издање Москва) Концерти Г. Ф. Телеман: Концерт Ге-дур А. Вивакди: Концерт Це-дур Концерти и кончертина за виолину (транскрипција) у алт кључу, одговарајућег нивоа И друга литература која је одговарајућег техничког нивоа.

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; истражује начине добијања чистог тона и коригује интонацију у току свирања; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене и слушане композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; самостално вежба поштујући процедуру; поштује договорена правила понашања при слушању и изво-	Техника десне руке: спикато, сотије, комбиновани потези. Техника леве руке: двозвуци, V и VI позиција, трилери. Развој музичке фантазије. Музичка фраза – елементи и обликовање. Примена знања из музичке теорије у читању и свирању музичких дела. Процедуре за самостално вежбање. Концерти класичне музике (посета и разговори о репертоару, извођењу...). Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Правила понашања. Школе А. Б. Бруни: Школа и етиде за виолу Х. Сит: Школа за виолу (Петерс)

ђењу музике.	М. Франк: Етиде за виолу Х. Е. Каизер: Етиде за виолу Х. Шрадик: I свеска – избор О. Шевчик: Оп. 1 и 2, прва свеска А. Ниенски : I свеска (Софија, наука и искуство, 1956) Комади С. Гргић: Албум за младе виолисте – Хрестоматија за виолу (збирка комада, издање, Москва) Велике форме Г.Ф. Телеман: Соната А-дур Г.Ф. Телеман: Концерт Ге-дур Ц.Ф. Зелтер: Концерт Ес-дур А. Вивалди: Концерт Це-дур и а-мол (транскрипција за виолу) И друга литература која је одговарајућег техничког нивоа.

Разред Шести
Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; користи различите приступе у решавању проблема поделе гудала; контролише интонацију у току свирања; примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на технич- ку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Техничке процедуре за десну и леву руку. Увод у анализу облика и примена знања у делима која се изводе. Развој музичке фантазије и индивидуалности кроз анализу и интерпретацију задатог дела. Ознаке темпа, динамике, карактера у вези са репертоаром који се изводи. Техника свесног меморисања. Вежбање – важност и процедуре. Концерти класичне музике (посета и разговори о репертоару, извођењу...). Правила понашања. Скале и трозвуци К. Флеш, Грегоријан Школе А. Б. Бруни: Школа и етиде А. Ниенски: I свеска (Наука и искуство, Софија, 1956) Р. Кројцер: Етиде Ф. Мазас: I свеска О. Шевчик: Оп.3, 8 и 9 Х. Шрадик: Свеска бр. 1 Г. Безруков - К. Ознобишев: Основи технике свирања на виоли Комади С. Гргић: Албум за младе виолисте М. Регер: Романса К. М. Вебер: Серенада Ј. Бенда: Граве К. Димитреску: Сеоски плес – Хрестоматија за виолу (збирка комада, издање Москва) Сузуки: Свеска бр.6 Ф. Шуберт: Балада

Велике форме
И. Хандошкин: Концерт
Г. Ф. Телеман: Концерт Ге- ду
Ц. Ф. Зелтер: Концерт Ес- дур
Г. Ф. Хендл: Концерт ха-мол
Б. Марчело: Соната Це-дур и Ге-дур.
И друга литература која је одговарајућег техничког нивоа.

5. 3. ВИОЛОНЧЕЛО

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	-5 етида различитог типа технике -5 кратких комада -2 лествице	-4 лествице -10 кратких етида са применом основних потеза и ритмичких фигура -10 кратких песмица уз пратњу клавира	-4 лествице -8 етида различитог карактера -3 комада уз пратњу клавира концертино или концерт, соната или сонатина, варијације	-4 лествице; 8 етида различитог карактера; 3 комада уз пратњу клавира; концертино/концерт или соната/сонатина или варијације	-6 етида различитог карактера; -2 комада уз пратњу клавира; концертино или концерт, соната или сонатина, варијације.	-скала једна молска једна дурска са потезима и трозвучима; -до 6 етида различитог карактера; композиција уз пратњу клавира (концертино или концерт, соната или сонатина, варијације, комад).
Јавни наступи	Обавезна су по два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм	- 1 лествица - 1 етида - 1 комад по слободном избору	(на крају школске године) -1 лествица са трозвуком - 1 етида -2 композиције по слободном избору				
Испитни програм			Скала са трозвуком и потезима (најмање 3 потеза) -2 етиде различитог карактера - Комад са клавиrom, I или II и III став концертина, концерта, сонате, сонатине, варијација	- Скала са трозвуком и потезима (до 5 потеза). -2 етиде различитог карактера. - Комад са клавиrom, I или II и III став концертина, концерта, сонате, сонатине, варијације, или два става барокне сонате (изводи се напамет).	-Скала – дурска или молска, трозвучи, потези; -1 етида; - Комад уз пратњу клавира; - 2 става барокне сонате или концертино, концерт I или II и III став, или варијације или соната или сонатина. (изводи се напамет)	- Скала – дурска или молска кроз три октаве, трозвучи, потези; - 2 етиде или I етида и Бах I став свите; -барокна соната, 2 става или концертино или концерт – I или II и III став, или варијације, или соната, или сонатина. (изводи се напамет)

ВИОЛОНЧЕЛО

Циљ учења предмета Виолончело је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: опише својим речима карактеристике виолончела и начин добијања тона; правилно седи и држи инструмент и гудало; изводи основне потезе и пицicato; самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу у првој и четвртој позицији; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе за промену позиције, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање... примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Техника десне руке: држање и вођење гудала; расподела гудала; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Основни потези: детахе и легато. Поставка леве руке. Техника леве руке: уски став, прва и четврта позиција широки став, прва позиција Скале и трозвучи: Це, Ге, Де и Еф-дур у једној октави. Це-дур кроз две октаве. Ге-дур кроз две октаве Вежбе за развој моторике прстију леве руке. ЛИТЕРАТУРА М. Симић: Избор етида за I годину И. Мардеровски: Први часови виолончела Сато: Чело школа, I свеска Ф. Антал: Прва свеска Гардијан: Школа за виолончело, I свеска Пејшик: Абецеда виолончела – Хрестоматија I–IV разреда

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: – правилно седи и држи инструмент и гудало; – изводи основне потезе и пицicato; – самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном и отвореном ставу у првој и четвртој позицији – изводи правилно техничке вежбе за промену позиције, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; – контролише квалитет тона у току свирања; примени основне елементе нотне писмености и основне ознаке за темпо, динамику, понављање...у свирању – течно чита нотни текст у бас кључу; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	Начин добијања тона. Вежбе за прецизност и флексибилност леве и десне руке. Композиције различитог карактера. Техника десне руке: – држање и вођење гудала; – расподела гудала; – квалитет тона; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо – вођење гудала при промени позиције; Основни потези: детахе, легато и стакато Техника леве руке: – уски став, прва и четврта позиција; – широки став, прва и четврта позиција; – вежбе за прелаз из једне у другу позицију, са и без

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

– испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	гласанда. Музички бонтон. Скале и трозвуци: Це, А, Ес, Бе, Ге, Де и Еф-дур кроз две октаве. Вежбе за развој моторике прстију леве руке.
	ЛИТЕРАТУРА И. Мардеровски: Избор етида Сато: Чело школа II свеска Р. Мац: 25 етида Ф. Антал: II свеска Гардијан: II свеска Хрестоматија С. Ли: 40 лаких етида А. Вивалди: Кончертино Це-дур Бревал: Кончертино Де-дур Волчков: Варијације Сузуки: Чело школа бр.2

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно седи и држи инструмент и гудало; изводи основне потезе и ритмичке фигуре; самостално поставља леву руку у II и III позицији; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без гласанда; прати интонацију и коригује се; изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; користи вибрато; примени основне елементе нотне писмености у свирању и течно чита нотни текст у бас кључу; примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; самостално и свакодневно вежба; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Контрола држања гудала. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Музичка меморија - неговање и развијање. Техника десне руке: расподела гудала; брзина гудала; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато и пунктирани ритам; прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала; Техника леве руке: II и III позиција – уски и широки став и увођење у полу позицију; вибрато. Музички бонтон. Скале и трозвуци Скале, трозвуци и разложене терце. Вежбе за развој моторике прстију леве руке (Косман и Фејер) ЛИТЕРАТУРА Етиде: И. Мардеровски: избор етида С. Ли: 40 лаких етида Ф. Антал: Хрестоматија, III свеска Ф. Доцауер: 113 етида Кончертина и концерти: А. Вивалди: Це-дур Бревал: Це-дур, Де-дур Сонате: Ромберг: е-мол, Еф-дур Хук: Ге-дур Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Четврти
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: следи правила у примени процедура у стицању технике леве и десне руке; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; штимује се уз мању помоћ наставника; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; користи одговарајућа изражајна средства да би исказао разли- чите емоције; свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Штимовање. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – врсте и развијање. Читање с листа. Заједничко свирање (наставник–ученик, ученик– ученик). Музички бонтон. Развој извођачког апарата Техника десне руке: расподела гудала; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато и пунктирани ритам ,мартеле; прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: полу позиција, II и III позиција – уски и широки став; вибрато. Скале и трозвуци Скале, трозвуци, потези, разложене терце, Косман трилер вежбе. ЛИТЕРАТУРА Етиде Симић: IV свеска Ф. Антал: IV свеска И. Мардеровски: Избор етида Ф. Доцауер: 113 етида – Хрестоматија – С. Ли: Мелодијске етиде Кончертина, концерти Бревал: Еф-дур или Ге-дур или А-дур; Бодио: Це-дур Сонате/варијације А. Вивалди: е-мол или а-мол; Јордан: Варијације а-мол

Разред Пети
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; штимује се уз мању помоћ наставника; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;	Развој извођачког апарата радом на композицијама сложенијих техничких захтева. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање, интонација и штимовање инструмента. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Читање с листа.

користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; самостално вежба поштујући процедуру; истражује начине добијања чистог тона уз помоћ наставника или самостално; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације.	Заједничко свирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Музички бонтон Техника десне руке: расподела гудала; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, портато, мартеле и пунктирани ритам; прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: полу позиција, II и III позиција – уски и широки став и увођење у палац позицију; вибрато. Скале, трозвуци, техничке вежбе Скале, трозвуци, потези, разложене терце Косман трилер вежбе. Штаркер: Вежбе за леву руку. Шевчик: 40 варијација за десну руку.
	ЛИТЕРАТУРА Етиде: Ф. Антал: IV свеска И. Мардеровски: Избор етида Ф. Доцауер: 113 етида Мерк – Хрестоматија С. Ли: Мелодијске етиде Концертина, концерти: Бревал: Еф дур или А дур; Бодио: Це дур; Зокарини: Де дур или А-дур; А. Вивалди: а-мол. Сонате: А.Вивалди: е-мол или а-мол; Марчело: Еф-дур или – е- мол; Ромберг: Бе-дур; Јордан: Варијације а-мол.

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; самостално се штимује; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног	Развој извођачког апарата радом на композицијама сложенијих техничких захтева. Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање, интонација и штимовање инструмента. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија – неговање и развијање. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање. Музички бонтон. Техника десне руке: расподела гудала; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. Техника леве руке: палац позиција; вибрато.

слушања; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; истражује начине добијања чистог тона;	
самоиницијативно посећује концерте и друге музичке мани- фестације; самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	РСкале, трозвучи и техничке вежбе Скале, трозвучи, потези, разложене терце у обиму до три октаве. Косман: трилер вежбе, двогласи. Фејар: Вежбе за палац позицију, бр. 24, 25 и 26. Штаркер: Вежбе за леву руку. Шевчик: 40 варијација за десну руку. Р. Мац: Основи палчаника
	ЛИТЕРАТУРА Етиде: Ф. Антал: VI свеска И. Мардеровски: Избор етида Ф. Доцауер: 113 етида Ј.Мерк: Хрестоматија, етиде С. Ли: Мелодијске етиде Ф. Грицмахер: I свеска етида А. Франком: 12 етида Кончертина, концерти: Бревал: Де-дур или Ге-дур; Бодио: Це-дур; Зокарини: демол; Вивалди: Де-дур; Кленгел: Це-дур, Ге-дур или а- мол; Штамиц: Це-дур; Нелк: Де-дур, Голтерман: Ге- дур.
	Сонате и свите: Вивалди: Еф-дур или Де-дур; Марчело: Ге-дур; Самартини: Ге-дур; Дипор: Ге-дур; Ванхал: Варијације Це-дур Ј. С. Бах: Соло свита, бр. 1,Ге-дур

5. 4. ГИТАРА

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	- 4 лествице у првој позицији; -4 етиде; - 3 комада;	- 4 лествице у првој позицији; - 4 етиде; - 3 комада.	- 4 лествице - 4 етиде; - 3 комада.	- 4 лествице; - 4 етиде; - три комада;	-2 лествице кроз 3 октаве; - 4 етиде; - 3 комада.	-2 лествице кроз 3 октаве; - 2 етиде; - 2 комада
Јавни наступи	Обавезна су по два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	(на крају шк. год) - 1 лествица; - 1 етида или краћа композ. одређених техничких захтева; - 2 композиције по слободном избору.	- 1 лествица; - 1 етида; - 2 композиције, слободан избор.				
Испитни програм			- Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) -1етида; - 2 комада	- Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) -1етида; - 2 комада – један полифони	- Лествица са каденцом и интервалима (једна врста) -1етида; - 2 комада – један полифони	-1 трооктавна лествица -1 етида; - 1 став сонатине или сонате, свите или варијације - 1 комад

ГИТАРА

Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
именује делове гитаре и опише својим речима начин добијања тона;	Делови инструмента и начин добијања тона. Правилно седење и држање инструмента.
демонстрира како се правилно седи и како се држи гитара;	Празне жице и тонови ми, си, сол, ре, ла, ми. Називи прстију десне руке.
наведе тонове празних жица на гитари и називе прстију десне руке;	Основни елементи нотне писмености – трајање нота. Апојандо техника свирања десне руке – свирање са наслоним. Тирандо техника свирања десне руке- чупкање.
изводи апојандо технику свирања десне руке;	Ознаке за прсторед десне руке. Ознаке за прсторед леве руке.
самостално поставља прсте леве руке на врат гитаре у првој позицији;	Техника леве руке – прва позиција.
изводи тирандо технику свирања десне руке;	Двоглас, истовремено коришћење палца и прста. Извођење основне динамике (форте и пијано). Свирање у дуу... (наставник– ученик или два ученика). Музички бонтон.
користи истовремено прсте леве и десне руке;	ЛИТЕРАТУРА
разликује гласно и тихо свирање, као и споро и брзо свирање;	Ј. Јовичић: Школа за гитару, I део
пева мелодије које свира;	Ј. Јовичић: Почетница за гитару
свира двоглас, мелодија уз пратњу баса;	М. Ђулијани: Техничке вежбе
примењује елементе нотне писмености у свирању;	Хуберт Кепел: Техничке вежбе
самостално свира кратке композиције напамет;	В. Андре: Збирка композиција за гитару
свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања;	Едо Ђуга: избор композиција
учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	Вера Огризовић: Збирка композиција Мој први концерт
поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Шира литература по избору наставника, а у складу са програмом

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
правилно седи и држи гитару;	Примена нотне писмености на гитари.
чита ноте на свим жицама, закључно са петом позицијом самостално или уз помоћ наставника;	Технике свирања у десној руци – тирандо и апојандо. Поставка малог баре хвата.
разликује ознаке за прсторед, празне жице и римске бројеве за поља;	Ознаке прстореда – читање и примена.
користи обе технике свирања у десној руци, апојандо, тирандо;	Динамика (форте, фортисимо, пијано, пијанисимо). Боја тона (ординаре, тасто, понтичело).
чита нови нотни текст, уз помоћ наставника и проналази тонове задате композиције;	Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика)
обликује једноставну музичку фразу на нивоу захтева;	Музички бонтон.
примењује елементе нотне писмености у свирању;	Скале и трозвучи Дурске и молске скале. ЛИТЕРАТУРА
демонстрира најједноставнију промену боје;	Ј. Јовичић: Школа за гитару, I и II део
примењује основне смернице за извођење малог баре хвата уз помоћ наставника;	Вера Огризовић: Збирка композиција Мој први концерт
самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања;	В. Андре: Збирка композиција за класичну гитару
демонстрира правилан начин вежбања;	Х. Саггерас: Лекције за гитару
свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања;	Хуберт Кепел: Техничке вежбе
учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	М. Ђулијани: Техничке вежбе
	Едо Ђуга: избор композиција
	Шира литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма.

поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	

Разред трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
правилно седи и држи гитару; препозна све ноте на свим жицама, закључно са седмом позицијом самостално или уз помоћ наставника; уз помоћ наставника чита нови нотни текст, проналази тонове задате композиције; примењује задати прсторед; примени основне смернице за правилно извођење вибрата; изводи тирандо у једноставним акордским разлагањима уз већу стабилност десне руке; уз помоћ наставника препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике и врсте удара; самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; примени знања о елементима музичке форме у интерпретацији композиције; демонстрира правилан начин вежбања; уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу динамике и боје тона; свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Вежбе за четврту, пету и седму позицију. Техника вибрата. Усавршавање технике десне руке, тирандо. Елементи музичке форме- двотакт, мотив. Динамика – форте, фортисимо, пијано, пијанисимо. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон Скале и трозвуци Двооктавне скале – промена позиције и рада на ритмичким варијантама Лествични интервали ЛИТЕРАТУРА Ј. Јовичић: Школа за гитару, II део Х. Сагрерас: Лекције за гитару М. Ђулијани: Техничке вежбе Хуберт Кепел: Техничке вежбе В. Андре: Збирка композиција за гитару Д. Богдановић: Шест дечјих комада Едо Ђуга: избор композиција Вера Огризовић: Свирајте Баха Шира литература по избору наставника, а у складу са програмом.

Разред четврти
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
чита ноте закључно са деветом позицијом уз помоћ наставника или самостално; чита са листа једноставне композиције; примени легато у свирању; изводи једноставне украсе, горњи и доњи предудар; примени основне смернице за правилно извођење великог баре хвата; свира техником арпеђа; уз помоћ наставника користи ознаке за агогику и карактер у композицијама које изводи; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; демонстрира правилан начин вежбања; уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу артикулације, динамике и боје; примењује елементе полифоније у извођењу; свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Девета позиција. Упознавање са украсима. Вежбе за легато технику. Усавршавање арпеђа. Увођење у поставку великог баре хвата. Анализа композиције (назив и врста, облик, темпо, карактер). Музички израз. Ознаке: карактер, динамика, агогика. Увод у полифонију. Читање с листа. Свирање у дуу... (наставник– ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвуци Скале кроз две октаве ЛИТЕРАТУРА Ј. Јовичић: Школа за гитару, II део Х. Сагрерас: Лекције за гитару В. Андре: Збирка композиција за гитару Д. Богдановић: Шест дечјих комада Едо Ђуга: избор композиција М. Ђулијани: 120 арпђа, оп. 1 Хуберт Кепел: Техничке вежбе Вера Огризовић: Свирајте Баха Ј. Дауленд: Лаки комади Ј. А. Логи: Партита Ф. Сор: Етиде, оп.31/I и II

	Шира литература по избору наставника, а у складу са програмом.

Разред пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; чита са листа; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; примењује основне елементе полифоније у свирању; свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Техничке вежбе за усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Веза између анализе облика и интерпретације дела. Музичко фразирање. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Полифоне композиције – приступ и реализација. Читање с листа. Музички бонтон. Скале и трозвуци Скале кроз три октаве промена позиције, скокови за леву руку. ЛИТЕРАТУРА Проширивање репертоара ренесансним, барокним или модерним композицијама уз упознавање са карактеристикама стила. Ј. Јовичић: Школа за гитару, II део Х. Сагрерас: Лекције за гитару В. Андре: Збирка композиција за гитару Герхард Швертбергер: Збирка композиција Едо Ђуга: избор композиција М. Ђулијани: 120 арпђа, оп.1 Хуберт Кепел: Техничке вежбе Вера Огризовић: Свирајте Баха Ј. Дауланд: Лаки комади Ј.А. Логи: Партита Ф. Сор: Етиде, оп.31/1 и II Шира литература по избору наставника, а у складу са програмом.

Разред шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
чита ноте до дванестог поља; наштима гитару по слуху; изводи природне флажолете, трилере, украсе; изводи вештачке флажолете и пицicato; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; примењује основне елементе полифоније у свирању; свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; меморише дужи нотни текст; чита са листа; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Тоновни до XII поља. Природни и вештачки флажолети, трилери, украси, пицicato. Техничке вежбе: усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Анализа облика и интерпретација дела – сонатни облик. Музичко фразирање. Полифоне композиције – приступ и реализација. Штимовање. Меморисање нотног текста. Полифона композиција Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Читање са листа. Скале и трозвуци Скале кроз три октаве Промена позиције, скокови за леву руку. ЛИТЕРАТУРА Проширивање репертоара ренесансним, барокним или

модерним композицијама уз упознавање карактеристика
стила.
Ј. Јовичић: Композиције на фолклорне теме Балкана и
Шпаније
В. Андре: Збирка композиција за гитару
Ф. Карули: Сонате
М. Ђулијани: Сонатине
Ф. Сор и Сеговија: 20 етида
Вера Огризовић: Свирајте Баха
Едо Ђуга: избор композиција
Хуберт Кепел: техничке вежбе
Шири литература по избору наставника, а у складу са
програмом

5. 5. ТАМБУРА Е-ПРИМ / ТАМБУРА А - БАС ПРИМ						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	- 2 дурске лествице кроз једну октаву са трозвучима - 10 техничких вежби - 3 етиде - 3 народне песме или игре - три комада	- све предвиђене лествице - 10 техничких вежби - 3 етиде - 3 народне песме или игре - три комада	- 10 техничких вежби - 2 дурске и две молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима - 4 етиде - 3 народне песме или игре - 3 комада различитог карактера	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 3 народне песме или игре; - 3 комада различитог карактера; - 1 велика форма (став концерта или кончертина	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 3 народне песме или игре - 3 комада различитог карактера; - 1 велика форма (став концерта или кончертина	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 3 народне песме или игре; - 3 комада различитог карактера; - 1 велика форма (став концерта или кончертина
Јавни наступи	Обавезна су по два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм емоти	- једна лествица - једна етида - 2 композиције, по слободном избору	- једна лествица - једна етида - 2 композиције, по слободном избору				
Испитни програм			изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком; - Једна етида; - 1 народна песма или игра уз клавирску пратњу; - 1 комад уз клав. пратњу	изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком; - Једна етида; - 1 народна песма или игра уз клавирску пратњу; - 1 комад уз клав. пратњу - 1 став велике форме уз клавирску пратњу	изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком и потезима - 1 етида - 1 народна песма или игра уз клавирску пратњу - 1 комад уз клавирску пратњу - 1 став велике форме уз клавирску пратњу	(изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком и потезима - 1 етида - 1 народна песма или игра уз клавирску пратњу - 1 комад уз клавирску пратњу - 1 став велике форме уз клавирску пратњу

Тамбура Е-прим/ А-бас прим

Циљ учења предмета Тамбура Е – прим/А-бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
описе својим речима карактеристике тамбуре и начин добијања тона; правилно седи и држи инструмент и трзалицу; правилно истрзава и изводи потезе на доле неизменично и тремоло; самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању нотног текста; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање... примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;	Карактеристике инструмента: начин добијања тона и поставка леве и десне руке Основни технике свирања на тамбури: Техника десне руке: држање трзалица; истрзавање на доле неизменично и тремоло; прва и друга позиција. Техника леве руке – дијатонска поставка прстију Основне ритмичке вредности (цела нота, половина, четвртина, осмина, шеснаестина и одговарајуће паузе). Основне динамичке ознаке – форте и пиано. Агогика ритенуто и корона. Музички бонтон Скале и трозвучи Свирање лествица кроз једну октаву у првој позицији са трозвучима и обртајима до три предзнака
свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; направи план вежбања уз помоћ наставника, или самостално; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	ЛИТЕРАТУРА С. Вукосављевић/И. Хаднађев/В.Ченејац: Школа за тамбуре Б. Стојановић: Тамбурашки буквар Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру Т. Брадић – Синиша Леополд: Школа за тамбуре I и II разред Д. Марковић: Мали комади за виолину и клавир, прва и друга свеска Л. Малагурски: Школа за тамбуру први и други део Фортунатов: Избор етида за виолину I и II свеска Фортунатов: Хрестоматија за виолину, I и II разред М. Јовић: Школа за тамбуру Е-прим/А-бас прим Б. Стојановић Љ./ Марјановић: Тамбурашке етиде Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска С. Берта/С. Јарамазовић: Школа тамбуре Војвођанског система Е-при А. Александров: Педагошки репертоар домриста I и II разред Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
правилно седи и држи инструмент и трзалицу; правилно истрзава и изводи потезе трзалицом; примењује тремоло технику истрзавања; свира у првој и другој позицији; примени ознаке за темпо, динамику, понављање; примени основне елементе нотне писмености у свирању; понавља техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; направи план вежбања уз помоћ наставника или самостално; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; се критички осврне на сопствено или туђе извођење; самостално одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Рад на левој и десној руци и њиховој координацији. Усавршавање технике тремоло (равномерност удараца у тремолу атака звука) и наизменичних удараца. Свирање у другој и трећој позицији. Увод у четврту позицију. Нотне вредности: цела нота, половина, четвртина, четвртина са тачком, синкопа са одговарајућим паузама и друге ритмичке фигуре. Динамичко нијансирање (мецопиано, крешендо, декрешендо мецофорте), различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Бонтон Скале и трозвуци Дурске и молске скале до три предзнака, трозвуци кроз једну октаву. ЛИТЕРАТУРА Т. Брадић/Синиша Леополд: Школа за тамбуре I и II разред Д. Марковић: Мали комади за виолину и клавир, прва и друга свеска Л. Малагурски: Школа за тамбуру први и други део С. Вукосављевић – И. Хаднађев – В. Ченејац: Школа за тамбуре Б. Стојановић: Тамбурашки буквар Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру Родионов: Почетна школа за виолину М. Јовић: Школа за тамбуру Е-прим/А-бас прим Б. Стојановић/Љ. Марјановић: – Тамбурашке етиде В. Темуновић: Избор композиција за тамбуру соло и клавир Фортунатов: Избор етида за виолину I и II свеска Фортунатов: Хрестоматија за виолину, I и II разред Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска С. Берта/С. Јарамазовић: Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим/А-бас прим А. Александров: Педагошки репертоар домриста I и II разред Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Трећи

Годишњи фонд 70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
правилно истрзава и користи потезе трзалицом; правилно изводи украсе, предударе, флажолете, пицкато, портаменто и глисандо; повеже стечено знање из основа муз. писмености са техничким процедурама на инструменту; користи анализу једноставних музичких облика ради боље интерпретације; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање;	Техника свирања тремоло кроз различите вежбе. Украси (предудар, мордент). Природни флажелети. Пицкато палцем десне руке. Техника свирања – портаменто, глисандо и арпеђо. Обрада једноставних двоухвата и троухвата. Анализа једноставних музичких облика. Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури. Музички бонтон. Скале и трозвуци Свирање скала кроз две октаве са трозвучима.

комуницира са корепетитором кроз музику; самостално вежба; учествује на јавним наступима, у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; самостално одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	ЛИТЕРАТУРА С. Вукосављевић/И.Хаднађев-В.Ченејац: Школа за тамбуре Б. Стојановић : Тамбурашки буквар Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру Ивановић: Од преткласике до модерне, друга свеска М. Јовић: Школа за тамбуру Е-прим/А-бас прим Т. Брадић: Школа за тамбуру 3–6. разред С. Крајна: Збирка складби за бисерницу и брач С. Крајна: Етиде за бисерницу и брач Д. Марковић: Мали комади за виолину и клавир, друга и трећа свеска Б. Стојановић/Љ.Марјановић: Тамбурашке етиде В. Темуновић : Избор композиција за тамбуру соло и клавир А. Александров: Педагошки репертоар домриста I и II разред Фортунатов:Хрестоматија за виолину, 1–4. разред Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска С. Берта/С.Јарамазовић: Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Четврти
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; самостално чита једноставнији нотни текст; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; комуницира са корепетитором кроз музику; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; самостално вежба поштујући процедуру; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Развој технике леве и десне руке: извођење легата, нон легата, стаката; свирање у осмој, деветој и десетој позицији; украи - предудар, трилер; природни и вештачки флажолет; арпеђо и глисандо синхронизација руку.. Увод у штимовање Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Композиције крупне форме: став из концертина, концерта, сона- тине или варијације. Читање са листа једноставних композиција Развој музичког израза. Свирање у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи Лествице до четири предзнака кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима ЛИТЕРАТУРА Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру М. Јовић: Школа за тамбуру Е-прим Б. Стојановић /Љ. Марјановић: Тамбурашке етиде С. Берта/С. Јарамазовић: Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим/А-бас прим В. Темуновић : Избор композиција за тамбуру соло и клавир Т. Брадић: Школа за тамбуре 3–6. разред С. Крајна: Збирка складби за бисерницу и брач С. Крајна: Етиде за бисерницу и брач Ивановић: Од преткласике до модерне, друга свеска Д. Марковић: Мали комади за виолину и клавир, друга и трећа свеска Фортунатов: Хрестоматија за виолину IV и V разред Шрадик: Вежбе за леву руку I свеска

	Група аутора: Народне игре Г. Хендл: Варијације О. Ридинг: Концерти за виолину ха-мол, А-дур, Бе-дур П. Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур А. Комаровски: Кончертино Ге-дур И. Линике: Мала соната Макс: Кончертино фациле Ф. Кихлер: Кончертино Ге-дур, Де-дур А. Вивалди: Концерт Ге-дур – Кајзер: Етиде за виолину, оп.24 Друга литаратура по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; правилно изводи украсе; естетски обликује тон у складу са карактером и врстом композиције; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; комуницира са корепетитором кроз музику; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; учествује на јавним; наступима у школи и ван ње; самостално штимује и одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Читање са листа једноставних композиција. Самостално штимовање инструмента. Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Упознавање са свим положајима на инструменту. Украси: предудар, мордент и трилер. Усавршавање технике свирања тремола; легата, нон легата, стаката... Неговање лепог тона. Свирање у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима ЛИТЕРАТУРА Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру М. Јовић: Школа за тамбуру Е-прим/А-бас прим Д. Марковић: Мали комади за виолину и клавир трећа свеска В. Темуновић : Избор композиција за тамбуру соло и клавир Б. Стојановић /Љ. Марјановић: – Тамбурашке етиде С. Берта/С.Јарамазовић: Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим Фортунатов: Хрестоматија за виолину V и VI разред Гарлицки: Хрестоматија за виолину трећа свеска Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска Ивановић: Од преткласике до модерне, друга и трећа свеска Група аутора: Народне игре Ф. Хендл: Варијације А. Комаровски: Концерт Ге-дур, А-дур И. Линике: Мала соната-В. Панин: Дечији концерт Ф. Кихлер: Кончертино Ге-дур, Де-дур и др. О. Ридинг: Концерт х-мол, а-мол и др А. Вивалди: Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др. Н. Бермел: Концерт Ге-дур Н. Бакланова: Кочертино де-мол, Сонатина Бе-дур З. Фибих: Сонатина Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; користи различите приступе решавању проблема истраживања свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; самостално штимује и одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Усавршавање технике истраживања. Промена позиција. Рад на музичкој фрази, изражајности и музичкој индивидуалности. Читање са листа једноставних композиција. Свирање у ансамблу. Самостално штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице са различитим врстама артикулације у обиму у зависности од инструмента. Трозвучи, доминантни септакорд. ЛИТЕРАТУРА В. Темуновић : Избор композиција за тамбуру соло и клавир Б. Стојановић: 20 игара за соло тамбуру Б. Стојановић / Љ. Ћ. Брадић: Школа за тамбуре 3-6. разред С. Крајна: Збирка складби за бисерницу и брач Д.Марковић: Мали комади за виолину и клавир трећа свеска Д. Марковић: Школа за виолину 2. и 3. свеска Волфарт: Етиде за виолину, оп.45 Марјановић: – Тамбурашке етиде Фортунатов: Хрестоматија за виолину 5. и 6. разред Ивановић: Од преткласике до модерне, друга и трећа свеска Шрадик: Вежбе за леву руку, II свеска Група аутора: Народне игре Хендл: Варијације О. Ридинг: Концерти за виолину, Ге-Дур, Де-дур, а-мол П. Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур А. Вивалди: Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др. Кајзер: Етиде за виолину, оп.24 Верачини: Соната за виолину Будашкин: Концерт за домру ге-мол, I став Бакланова: Кончертино де-мол Хубер: Кончертино Ф-дур Ф. Кихлер: Кончертино Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика

5.6. МАНДОЛИНА

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	- 2 дурске лествице кроз једну октаву са трозвучима - 10 техничких вежби - 4 етиде - 4 комада различитог карактера	- све предвиђене лествице - 10 техничких вежби - 4 етиде - 5 комада различитог карактера	- 10 техничких вежби - 2 дурске и две молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима - 4 етиде - 3 комада различитог карактера	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 5 комада различитог карактера - 1 велика форма (став концерта или кончертина	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 4 комада различитог карактера; - 1 велика форма (став концерта или кончертина	- 10 техничких вежби; - 2 дурске и 2 молске лествице кроз 2 октаве са трозвучима и потезима; - 4 етиде; - 4 комада различитог карактера; - 1 велика форма (став концерта или кончертина
Јавни наступи	Обавезна су два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	- једна лествица - једна етида - 2 композиције, по слободном избору	- једна лествица - једна етида - 2 композиције, по слободном избору				
Испитни програм			изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком; - Једна етида; - 2 комада уз клав. пратњу	изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком; - Једна етида; - 2 комада различитог карактера уз клав. пратњу - 1 став велике форме уз клавирску пратњу	изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком и потезима - 1 етида - 2 комада уз клавирску пратњу - 1 став велике форме уз клавирску пратњу	(изводи се напамет - 1 лествица кроз 2 октаве са трозвуком и потезима - 1 етида - 1 народна песма или игра уз клавирску пратњу - 1 комад уз клавир. пратњу - 1 став велике форме уз клав. пратњу

МАНДОЛИНА

Циљ учења предмета Мандолине је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: опише својим речима карактеристике мандолине и начин добијања тона; правилно седи и држи инструмент и трзалицу; правилно истрава и изводи потезе на доле неизменично и тремоло; самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању нотног текста; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање... примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; направи план вежбања уз помоћ наставника, или самостално; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента: начин добијања тона и поставка леве и десне руке. Основи технике свирања на мандолини: Техника десне руке: држање трзалица; истравање на доле неизменично и тремоло; прва и друга позиција. Техника леве руке - дијатонска поставка прстију. Основне ритмичке вредности (цела нота, половина, четвртина, осмина, шеснаестина и одговарајуће паузе). Основне динамичке ознаке – форте и пиано. Агогика ритенуто и корона. Музички бонтон. Скале и трозвучи Свирање скала кроз једну октаву у првој позицији са трозвучима и обртајима до три предзнака. ЛИТЕРАТУРА Н. Секулић: Школа свирања на мандолин Н. Гужвић: Школа за мандолину П. Рани: Моја мандолина Р. Ерно: Мандолинска школа Р. Калаче: Метода за мандолину 1 У. Росинели: Школа за мандолину Фортунатов: Хрестоматија за виолину, I и II разред Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска Д. Марковић: Мали комади I и II свеска Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: правилно седи и држи инструмент и трзалицу; правилно истрава и изводи потезе трзалицом; примењује тремоло технику истравања; свира у првој и другој позицији; примени ознаке за темпо, динамику, понављање; примени основне елементе нотне писмености у свирању; повнавља техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; направи план вежбања уз помоћ наставника или самостално; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу	Рад на левој и десној руци и њиховој координацији. Усавршавање технике тремоло (равномерност удараца у тремолу атака звука) и наизменичних удараца. Свирање у другој и трећој позицији. Увод у четврту позицију. Нотне вредности: цела нота, половина, четвртина, четвртина са тачком, синкопа са одговарајућим паузама и и друге ритмичке фигуре. Динамичко нијансирање (мецопиано, крешендо, декрешендо ме- цофорте), различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури. Музички бонтон.

клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; се критички осврне на сопствено или туђе извођење; самостално одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Скале и трозвуци Дурске и молске скале до три предзнака, трозвуци кроз две октаве.
	ЛИТЕРАТУРА Н. Секулић: Школа свирања на мандолини Н. Гужвић: Школа за мандолину П. Рани: Моја мандолина Р. Ерно: Мандолинска школа Р. Калаче: Метода за мандолину I и II У. Росинели: Школа за мандолину Фортунатов: Хрестоматија за виолину, I и II разред Шредик: Вежбе за леву руку, I свеска Д. Марковић: Мали комади I и II свеска Хумл и Маријановић: Избор етида за виолину, I свеска Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима про- грама и могућностима ученика

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: правилно истрзава и користи потезе трзалицом; правилно изводи украсе, предударе, флажолете , пицкато, портаменто и глисандо; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; користи анализу једноставних музичких облика ради боље интерпретације; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; комуницира са корепетитором кроз музику; самостално вежба; учествује на јавним наступима, у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; самостално одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	Техника свирања тремола кроз различите вежбе. Украси (предудар, мордент). Природни флажелети. Пицкато палцем десне руке. Техника свирања – портаменто, глисандо и арпеђо. Обрада једноставних двохвата и трохвата. Анализа једноставних музичких облика. Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури. Музички бонтон. Скале и трозвуци Свирање скала кроз две октаве са трозвучима. ЛИТЕРАТУРА Н. Секулић: Школа свирања на мандолини Н. Гужвић: Школа за мандолину П. Рани: Моја мандолина Р. Ерно: Мандолинска школа Р. Калаче: Метода за мандолину II и III У. Росинели: Школа за мандолину Фортунатов: Хрестоматија за виолину, III и IV разред Шрадик: Вежбе за леву руку, I свеска Д. Марковић: Школа за виолину II свеска Фортунатов: избор етида за виолину, I и II свеска Волфарт: Етиде за виолину, оп. 45 Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика.

Разред Четврти
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; правилно изводи предударе; повеже стечено знање из основа муз. писмености са технич- ким процедурама на инструменту; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; примењује процедуре у стицању технике десне руке истрзавање, тремоло; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Лествице до четири Предзнака. Технике свирања – легато, нон легато, стакато. Пуна синхронизација леве и десне руке. Свирање у осмој деветој и десетој позицији. Украси – предудар, трилер упознавање и свирање. Композиције крупне форме: став из кончертина, концерта, сонатине или варијације. Читање са листа једноставних композиција. Музички израз – фраза Свирање у ансамблу. ЛИТЕРАТУРА Р.Калаче : Метода за мандолину II и III Фортунатов: Хрестоматија за виолину, IV и V разред Шредик: Вежбе за леву руку, II свеска Ф. Хендл: Варијације О. Ридинг: Концерти за виолину ха-мол, А-дур, Бе-дур П. Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур А. Вивалди: Концерт Ге-дур Кајзер: Етиде за виолину, оп.24 Волфарт: Етиде за виолину, оп. 45

Разред Пети
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; правилно изводи украсе; естетски обликује тон у складу са карактером и врстом композиције; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; комуницира са корепетитором кроз музику; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; учествује на јавним; наступима у школи и ван ње; самостално штимује и одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Читање са листа једноставних композиција. Самостално штимовање инструмента. Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Упознавање са свим положајима на инструменту. Украси: предудар, мордент и трилер. Усавршавање технике свирања тремола; легата, нон легата, стаката... Неговање лепог тона. Свирање у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима ЛИТЕРАТУРА Р. Калаче: Метода за мандолину III и IV Фортунатов: Хрестоматија за виолину, V и VI разред Шрадик: Вежбе за леву руку, II свеска Ф. Хендл: Варијације О. Ридинг: Концерти за виолину, Ге-Дур, Де-дур, а-мол П. Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур А. Вивалди: Концерт Ге-дур, Де-дур Кајзер: Етиде за виолину, оп.24 Волфарт: Етиде за виолину оп.45, II свеска Ивановић: Од предкласика до модерне, II и III свеска Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално вежба поштујући процедуру; користи различите приступе решавању проблема истраживања свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; самостално штимује и одржава инструмент; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Усавршавање технике истраживања. Промена позиција. Рад на музичкој фрази, изражајности и музичкој индивидуалности. Читање са листа једноставних композиција. Свирање у ансамблу. Самостално штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са различитим врстама артикулације у обиму инструмента. Трозвучи, доминантни септакорд. ЛИТЕРАТУРА Фортунатов: Хрестоматија за виолину III свеска Шрадик: Вежбе за леву руку, II свеска Ф. Хендл: Варијације О. Ридинг: Концерти за виолину, Ге-Дур, Де-дур, а-мол П. Николић: Кончертино Ге-дур, А-дур А. Вивалди: Концерт а-мол, ге-мол Кајзер: Етиде за виолину, оп.24 Волфарт: Етиде за виолину оп.45, II свеска Верачини: Соната за виолину Будашкин: Концерт за домру ге-мол, I став Бакланова: Кончертино де-мол Фортунатов: Етиде за виолину Ј. С. Бах: Концерт за виолину а-мол, I став Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика

5.7. ХАРФА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	-дурске лествице до 2 предзнака кроз једну октаву са трозвуком; -4 до 6 етида; - 3 до 5 комада.	-све дурске и молске лествице до два предзнака кроз две октаве; -3 до 4 етиде; - 4 до 6 комада.	-скале, трозвуци и четворозвуци кроз три октаве; -4 до 5 етида; -3 до 5 комада од којих обавезно 1 став сонатине.	-лествице; арпеђа; прсне вежбе; -4 до 5 етида; -1 сонатина; -4 до 5 комада	- све лествице; -3 до 5 етида; -2 сонатине; - 3 до 4 комада.	- скале, арпеђо; -3 до 5 етида; - 1 сонатина; - 4 комада.
Јавни наступи	Обавезна су два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	-1 лествица; -1 етида (или композиција виртуозних извођачких захтева) -2 композиције; по слободном избору.	-1 лествица; -1 етида (или композиција виртуозних извођачких захтева) -2 композиције; по слободном избору.				
Испитни програм			-Скала кроз три октаве у шеснаестинама и четворозвук; -Једна етида; -Први став сонатине; - Један комад.	-1 лествица и арпеђа; -Једна етида; -1 сонатина; -1 комад	-Једна лествица са арпеђима; -Једна етида; -Једна сонатина или тема са варијацијама; -Један комад.	-Једна лествица са арпеђима; -Једна етида; -Једна сонатина; -1 композиција аутора из 19. в - 1 композиција савременог аутора.

ХАРФА

Циљ учења предмета Харфа је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости; креативности; естетског сензибилитета; као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: описе својим речима инструмент, као и да наброји делове харфе, и покаже да разуме на који начин се производи звук на харфи; правилно седи за инструментом; самостално поставља руке; правилно артикулише свих осам прстију леве и десне руке; правилно постави сваки прст појединачно, као и групу од 2 или 3 прста; правилно поставља прсте при везивању фигура од 3 тона при лествичном кретању у оба смера; повеже две фигуре од по 4 тона у лествичном кретању; свира интервале (терца, кварта, квинта) и свира квинтакорд и обраћаје; чита виолински и бас кључ и тумачи ритмичке вредности нота и пауза; самостално користи педале пре свирања (током свирања не мора да буде обавезно за 1 разред); препозна основне ознаке за темпо, динамику и понављање; свира кратке композиције напамет; изводи кратке музичке фразе; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; самостално вежба по инструкцијама; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.	Упознавање грађе инструмента и начина производње звука. Правилна поставка тела у односу на инструмент и одређивање висине столице на којој ће ученик седети. Правилна поставка леве и десне руке у односу на жице. Кључне разлике у поставци леве и десне руке. Начин артикулације сваког прста и јединственост артикулације палца. Постављање прстију, појединачно, као и 2 и 3 прста одједном. Повезивање у постављању при свирању фигура од три тона у лествичном кретању (обе варијанте – у зависности од смера). Повезивање две фигуре од по 4 тона у лествичном кретању (обртај 41 и 14). Симултано свирање два тона. (терца, кварта и квинта) уз прави- лан прсторед. Симултано свирање три тона (квинтакорд и обртаји) Нотно описмењавање и упознавање са основним ритмичким вредностима. Педализација кроз лествице и композиције са променом два педала и ознаке за педализацију. Коришћење информационих технологија у служби музике. Правила понашања. Скале и трозвуци Дурске скале до два предзнака кроз једну октаву; Трозвук у основном положају и обртајима хармонски и разложено. ЛИТЕРАТУРА Избор из почетних школа за харфу: Рубин; Парфенов; Гроси и Е.Поцоли Е. Поцоли: Етиде Н.Ч. Бокса: Етиде А. Аселмон: Мали комади Н.Ч. Бокса: Комади Хрестоматија I; избор комада М. Гранжани: Мали комади Избор других композиција у складу са способностима ученика

Разред Други

Годишњи фонд часова: 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: одсвира дурске и молске лествице кроз две октаве у осминама; изводи трозвуке разложено и арпеђа; изводи флажолет и глисандо; примени ознаке темпа у свирању; изводи композиције са динамичким нијансирањем;	Правилна поставка тела у односу на инструмент и прилагођава- ње висине столице на којој ће ученик седети. Симултано свирање интервала (секста, септима, октава). Обртај 31 и 13 у свирању скале. Разложене октаве. Флажолет. Глисандо.

изведе музичку фразу; разликује мелодију и пратњу; помера три педала током свирања; коментарише сопствено свирање; поштује правила облачења и понашања на сцени и у публици; користи предности дигитализације у слушању и свирању.	Арпеђо од три тона. Темпа: анданте; алегро; модерато; ритердандо и ралентандо. Правила понашања. Скале и трозвуци дурске и молске лествице до два предзнака кроз 2 октаве; трозвуци и арпеђа. ЛИТЕРАТУРА М. Рубин: Почетна школа харфе Н.Ч. Бокса: Етиде; Ф. Ј. Надерман: Етиде бр. 10; 11 Е. Поцоли: Етиде А.Аселмон: Успаванка М. Гранжани: Мали комади А. Аселмон: Мала свита А. Ф. Гедике: Соната Гедур (Хрестоматија) Т. Гречанинов: Мазурка Л. Вуд: Руска успаванка С. Мекдоналд: Комади Б. Андре: Комади

Разред Трећи

Годишњи фонд часова: 70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
свира у стилу изабране композиције; изведе вежбе клизања првог и четвртог прста у композицијама; свира етуфе; одсвира вежбе трозвука и арпеђо; примени динамичке ознаке крешендо и декрешендо; обликује музичку фразу; описује сонатни облик уз помоћ наставника; учествује у разговорима о извођењу на јавним наступу; поштује правила облачења и понашања на сцени и у публици; користи предности дигитализације у циљу слушања музике, истраживања података о композиторима и извођачима.	Техничке вежбе клизања првог и четвртог прста. Етуфе. Музички облик – сонатина. Коришћење информационих технологија у служби музике. Правила понашања. Скале и трозвуци Све дурске и молске скале кроз три октаве до 4 предзнака. Трозвуци разложено и арпеђо. ЛИТЕРАТУРА М. Гроси и Е.Поцоли: Етиде – избор Н.Ч.Бокса: Етиде 5; 6; 7 и 17 А. Реније: Техничке вежбе Ј. Л. Дусек: Сонатина бр. 2 и бр. 1, I став Ф. Ј. Надерман: Сонатина бр. 2; II став А. Реније: Гавота А. Аселмон: Меланхолична серенада С. Мекдоналд: Комади

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
изводи вежбе четворогласних трозвука разложено и као арпеђо; свира октаве отвореном и затвореном шаком; изводи техничке вежбе првог и другог прста; обликује дуге музичке фразе; свира варијације повезано са темом; свира на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа;	Четворогласни трозвук раз- ложен са пребацивањем руку у обртајима и арпеђа. Техничке вежбе клизања првог и четвртог прста у бржем темпу. Флажолети, етуфе, октаве са „отвореном и затвореном” шаком, вежбе првог и другог прста као претеча почетног трилера. Коришћење информационих технологија у служби музике. Правила понашања.

поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи уз помоћ одраслих доступне носиоце звука.	Скале и трозвуци Све лествице у шеснаестинама кроз три октаве. ЛИТЕРАТУРА Е. Поцоли: Етиде Ф. Ј. Надерман: Етиде Н.Ч.Бокса: Етиде А. Аселмон: Етиде Ј. Л. Дусек: Сонатине Ф. Ј. Надерман: Сонатина I; II; IV Крумхолц: Сонатина Бедур В. А. Моцарт: Тема са варијацијама Л. В. Бетовен: Тема са варијацијама А. Аселмон: Мала прича М. Гранжани: Баркарола

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: изведе разложене септакорде са подметањем четвртог прста; динамички нијансира у току извођења; користи различите боје на инструменту; изведе кратки трилер и украс; одсвира пдлт; стиски обликује композицију; учествује на јавним наступима и такмичењима; промовише инструмент ван школе; испољи самопоуздање у току јавног наступа; коментарише свој и туђи наступ; користи информационе технологије у служби музике поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	Четверогласни трозвуци, септакорд–доминантни и умањени, разложени са подметањем четвртог прста у свим обртајима. Техничке вежбе за прсте – трилери. Динамичко нијансирање – пп, фп, мп, ппп, фф, ффф. Пдлт. Коришћење информационих технологија у служби музике. Правила понашања. Скале и трозвуци Све дурске и молске лествице ЛИТЕРАТУРА Н.Ч. Бокса: Етиде Ф. Ј. Надерман: Етиде; Сонатине К. Ердели: 20 Етида; А. Аселмон: Етиде Ј. Л. Дусек: Сонатине број 3 и 4; Ф. Ј. Надерман: Ноктурна; М. Гранжани: Ноктурно; – Баркарола; Посе: Игра таласа Б.Андре: Комади

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; примени одговарајућа изражајна средства да би	Арпеђа; септакорди (умањени и доминантни); Техничке вежбе за сва четири прста Све ритмичке комбинације; трилери 2131; 21; 12. Коришћење информационих технологија у служби музике. Правила понашања.

исказао различите емоције; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; учествује у разговорима о извођењу на јавном наступу; покаже поштовање према другим извођачима и публици; користи информационе технологије уз помоћ одраслих у циљу стицања знања о стилу, композитору и извођачима.	Скале и трозвучи Све лествице у октави; терци и сексти ЛИТЕРАТУРА Н. Ч. Бокса: Етиде Ф. Ј. Надерман: Етиде А. Цабел: Етиде Ј. Л. Дусек: Сонатине Ф. Ј. Надерман: Сонатине К. Салседо: Музичка кутија Р. Глиер: У пољу М. Мусоргски: Суза С. Мекдоналд: Комади Б. Андре: Комади М. Глинка: Варијације на Моцартову тему

5. 8. КЛАВИР

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	-лествице и трозвучи по програму -35 композиција – вежбе, етиде и разни комади	-лествице и акорди по програму -10 композиција по слободном избору од чега обавезно 5 виртуозног карактера (етиде или композиције виртуозних захтева); -2 полифоне композиције; - Два става из различитих сонатина (сонате) или један став сонатине (сонате) и варијације.	-лествице и акорди по програму; -10 композиција по слободном избору од чега обавезно 5 виртуозног карактера (етиде или композиције виртуозних захтева); -2 полифоне композиције; -Два става из различитих сонатина (соната) или варијације и 1 став сонатине (сонате) или два циклуса варијација -1 композиција за четвороручно свирање.	-лествице и акорди по програму; -10 композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде); -2 полифоне композиције; -2 става из различитих сонатина (соната) или варијације и 1 став сонатине (сонате) или два циклуса варијација -1 композиција домаћег аутора.	-лествице и акорди по програму; -10 композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде); -2 полифоне композиције; -2 става из различитих сонатина (соната) или варијације и 1 став сонатине (сонате) или 2 циклуса варијација - 1 композиција за четвороручно свирање.	-6 дурских и 6 молских лествица и акорди по програму; -10 композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде и композиције виртуозних захтева); -2 полифоне композиције; -2 прва става из различитих соната -1 композиција домаћег аутора.
	Обавезна су по два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	-1лествица по избору; -1 етида или композиција виртуозних извођачких захтева; -2 композиције различитог карактера. Смотра на крају године не подлеже нумеричком начину оцењивања.	на крају 1. полугодишта -1лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред на крају школске године: -1 етида или композиција виртуозних извођачких захтева; -2 композиције по слободном избору.	на крају 1. полугодишта - 1лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред.	на крају 1. полугодишта -1лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред -1 виртуозна етида	на крају 1. полугодишта -1лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред -1 виртуозна етида	на крају 1. полугодишта -1лествица по слободном избору из програма предвиђеног за овај разред - 1 виртуозна етида
Испитни програм			-Једна етида; -Једна полифона композиција; -1 став сонатине или варијације; -1 композиција по слободном избору	-Једна етида; -Једна полифона композиција; -1 став сонатине (сонате) или варијације; -1 композиција по слободном избору.	-Једна етида; -1 полифона композиција; -1 став сонатине (сонате) или варијације; -1 композиција по слободном избору.	-Једна етида; -Једна полифона композиција; -Први став сонате; -1 композиција по слободном избору.

КЛАВИР

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
опише својим речима делове клавира и начин добијања тона на клавиру; правилно седи за клавиром; изражајно пева, а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; опише својим речима појмове канон, имитација; примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при извођењу музике; користи уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.	Положај за клавиром. Поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Неговање музичке меморије. Привикавање ученика на самокон-тролу звука и схватање музичког облика. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Вежбе за гipкост зглоба (свирање интервала). Динамичке ознаке: пијано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: анданте, модерато, алетро. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остале ознаке на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола звука. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвучи Дурске скале по квинтном кругу (почевши од тона ЦЕ) до четири повисилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном смеру од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама. ЛИТЕРАТУРА Једна од почетних школа за клавир – Томсон, Јела Кршић, Николајев Бајер: Школа за клавир – од вежбе 85 и даље Диверноа: Етиде оп. 76 – основне вежбе за клавир Черни: Оп. 599, оп. 139, I свеска Гњесина: Клавирска абецеда, избор Лешхорн: Мелодичне етиде оп. 192, избор М. Лили Петровић Школица за клавир Ниво А и Ниво Б – М. Лили Петровић Увођење у музику и свирање на клавиру са професором – А. Артабаљевскаја Први сусрет са музиком – И друге композиције одговарајуће тежине

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; опише својим речима и одсвира основне	Технички и музички захтеви Повезивање прсторедних група навише и наниже (развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида).

елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; користи педал у делима једноставније фактуре; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пиајанисимо, мецо-пијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; свира са наставником или другим учеником дела за клавир четвороручно; самостално, изражајно свира композиције напамет; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Вежбе за гipкост зглоба шаке кроз свирање интрвала. Вежбе за легато свирање. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецо- пиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Свирање четвороручно. Скале и трозвуци Молске скале по квинтном кругу до четири повисилице (почев- ши од тона А) у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвуци, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом. ЛИТЕРАТУРА Јела Кршић: Клавирска читанка за други разред М. Лили Петровић Школица за клавир Ниво Ц М. Лили Петровић Канон за почетнике Диверноа: Оп. 176 Лемоан: Дечије етиде оп. 37 Гњесина: Мале етиде, I део Беренс: Оп. 70 Черни: Оп. 139, 24 етиде М. Живковић: Међумурје мало, Текла вода Карашица Лаковицкаја: Редакција зборника полифоних композиција (Хендл, Корели, Кригер и други) Ј. С. Бах: Мале композиције, избор лакших Хендл: Избор композиција у редакцији Јеле Кршић Избор сонатина: Ванхал, Хаслингер, Плејел, Бетовен, Хор, Рајнеке. Сонатине домаћих аутора и других композитора одгова- рајуће тежине Збирка „Наши композитори за младе пијанисте” З. Христић: Тачкице Р. Петровић: Игра, Украјинска игра С. Хофман: Две басне Б. Предић: Прича моје лутке М. Тајчевић: За мале В. Миланковић: Дечје приче, 25 мијатура за I и II разред Избор лаких композиција (Просвета, Београд) Шуман: Оп. 68 Гречанинов: Оп. 99 Гедике: Оп. 36 Гурлит: Оп. 82 Раули: Оп. 36 и 37 Б. Барток: За децу – Клавирска музика за почетнике, Микроко- смос I, избор Мајкапар: 24 лаке композиције оп. 16 Кабалевски: Оп. 30 Скот: Кутија играчака И друге композиције одговарајуће тежине Композиције за свирање четвороручно Избор из Почетне школе Јеле Кршић. Избор из школа Николајева и Соколова. Дијабели: Мелодијске вежбе оп. 149 Дијабели: Сонатине оп. 24 Дијабели: Оп. 163 И друге композиције одговарајуће тежине

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела; свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других клавириста; свира у дуу са наставником или са другим учеником.	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транс- позицијама. Шире нијансирање у динамици, истицање мелодије и диферен- цирање десне и леве руке. Детаљнија анализа облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвр- шћивање прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвучи Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почев- ши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно. ЛИТЕРАТУРА Јела Кршић: Клавирска вежбанка за трећи разред Лемоан: Дечје етиде оп. 37 Черни: Оп. 849, избор Бертини: 25 етида оп. 100, избор Диверноа оп. 176 Гедике: Оп. 32 и 47, број 5, 6 и 8 Лак: Оп. 172 Друге етиде одговарајуће тежине. Ј. С. Бах: Мале композиције Ј. С. Бах: Мали прелудијуми Јела Кршић: Клавирска вежбанка, избор Иванов – Радкевич: Осам полифоних двогласних комада, избор Хендл: Избор композиција, у редакцији Јеле Кршић Педагошки репертоар за децу – Кригер, Кунау, Пахелбел, Фишер, Фробергер Друге композиције одговарајуће тежине. Клементи, Дијабели, Кулау, Дусик, Хајдн (лакше) као и сонати- не домаћих и других аутора одговарајуће тежине. Гњесина: Тема и шест малих варијација Кабалевски оп. 51: Варијације Ефдур Сорокин: Тама са варијацијама амол Кулау: Варијације Гедур Кршић и Шишмановић: Збирка Наши композитори за младе пијанисте Логар, Рајичић и Илић: За мале клавиристе Рајичић: Дечја збирка, избор Сарауер: Слике из дечјег доба Хачатуријан: Андантино Лутославски: 12 малих комада
Композиције за свирање четвороручно Дијабели: Две сонатине. Стравински: Пет малих комада. Беренс: Мелодијске вежбе. Ржиговски: Од ступња ступњу, Сонатина, оп. 79. Бинг: Из дечјег света. И друге композиције одговарајуће тежине Тајчевић: Дјеци и I мала свита Душан Радић: Рондино ЛоткаКалински: Међумурје мало Шкерјанц: 24 прелудијума, избор лакших Р. Мац: Стара ура игра полку Чајковски: Албум за младе, оп. 39, избор Шуман: Албум за младе, оп. 68, избор Б. Барток: Деци, Микрокосос II	

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Гречанинов: Дечја књига оп. 98 О. Шин: Од јутра до сумрака Шите: Из веселог дечјег доба, избор Хајдн: Мале игре, избор Моцарт: 14 дечјих композиција Скот: Животиње, избор	Мајкапар оп. 33: Минијатуре Вилалобос: Изабрани лаки комади Јела Кршић: Клавирска вежбанка, избор Раули: 19 малих комада, избор Поцоли: Мали комади И друге композиције одговарајуће тежине

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значе- ња термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност;	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемена- та правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у пара- лелном кретању. Велико разлагање трозвуча (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. ЛИТЕРАТУРА Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за IV разред Беренс: Оп. 61, I и II свеска, избор од бројева 2, 3, 8, 10, 13,15,16, 19 и 21 Черни: Оп. 849, избор од бројева 13, 15, 25 и 26 Черни: Оп. 299, I и II свеска, избор од бројева 1, 2, 4, 5, 8,11, 12, 13, 14, 15, 17, 18 и 20 Хелер: Етиде I и II свеска, оп. 47, избор Друге етиде одговарајуће тежине. Ј. С. Бах: Мали прелудијуми (6 и 12), избор
критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Хендл: Избор композиција, у редакцији Јеле Кршић Глинка: Четири двогласне фуге Мјасковски оп. 78: Двогласне фуге демол и гемол Друге полифоне композиције. Хајдн: Сонатине и сонате Моцарт: Бечке сонатине Кулау: Сонатине – теже Клементи: Сонатине Бетовен: Сонатина оп. 49, Гедур Кабалевски: Варијације демол на словачку тему Николајев: Мале варијације у класичном стилу Мајкапар: Варијације на руску тему оп. 8 Бетовен: Варијације Ефдур на швајцарску тему Друге варијације по избору. Рајичић: Свита демол, Мала клавирска свита Ј. Бандур: Успаванка М. Тајчевић: Дјеци, II мала свита Наши композитори за младе пијанисте.

	Лотка Калински: Стари далматински плесови Козина: Дивертимента; Готовац: Минијатуре Григ: Лирски комади, избор Кабалевски: Дечје композиције, избор Черепњин: Десет веселих комада, избор Гречанинов: Оп. 99–119, 123, 127, избор Шуман: Албум за младе, избор, Сонатина Гедур Прокофјев: Музика за децу Дворжак: Два бисера; Мусоргски: Суза; Кулак: Дечји живот Шостакович: Игра лутака, избор Карганов: Албум за младе, оп. 21, избор Пахуљски: Прелудијум цемол Глијер оп. 31: Дванаест лаких комада Скарлати: Пет лаких комада; Драгои: Минијатуре; Кодаљ: Дечје игре Бетовен: За Елизу; И друге композиције одговарајуће тежине Композиције за свирање четвороручно Вебер: Тема с варијацијама Гедур оп. 10, Шест лаких комада Ј. К. Бах: Рондо Ефдур Шуман: Оригинални четвороручни комади оп. 85 Шуберт: Варијације емол оп. 10; Шите: Шпанске ноћи оп. 144 Бертини: 25 етида оп. 97; Дијабели: Соната оп. 73 Ржиковски: Албум за младе оп. 22

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; негује културу тона; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; критички прати сопствени развој; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; користи носиоце звука за слушање музике; препознаје музичке елементе у свирању других; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола... Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину. Полиритмија – решавање основних проблема. Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ... Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвуци Шест дурских и шест молских скала у размаку октаве по избору, у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, у осми- нама, паралелно. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпе- ђо), кроз четири октаве у осминама. ЛИТЕРАТУРА Черни: Оп. 299, III и IV свеска, избор од 21, 22, 24, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 36, 38 и 40 Крамер и Билов: Етиде I свеска, избор од 1, 2, 6, 8, 10 и 11 Кршић и Ранковић: Збирка за савлађивање техничких проблема I и II свеска Беренс: Оп. 61, III и IV свеска, избор Лешхорн: Оп. 38I и II свеска, избор Ј. С. Бах: Мали прелудијуми

Композиције за свирање четвороручно Рајнеке: Оп. 24, Варијације на Бахову сарабанду Моцарт: Оригиначне четвороручне композиције – сонате Де- дур, Бедур, Ефдур, Цедур – Фантазија ефмол Шуберт: Оригиначне четвороручне композиције – соната цемол Мушковски: Оп. 23 Јенсен: Оп. 45 Дворжак: Багателе оп. 47 Ферстер: Виола адората, Роса мистика Ј. К. Бах: Соната Ефдур Ј. К. Бах: Мали комади Шуман: 12 комада за клавир оп. 85 И друге композиције одговарајуће тежине	Ј. С. Бах: Двогласне инвенције Хендл: Избор композиција Јасковки: У старом стилу, оп. 43 Хајдн: Дедур, Бедур и Адур Хајдн: Прва свеска Адур бр. 5, Едур бр. 4 . Цедур бр. 2, Гедур бр. 1, Гедур бр. 8. (редакција Раух) Моцарт: Цедур KV 545, Ефдур без ознаке, Дедур KV 283, Есдур KV 282 Бетовен: Соната гемол оп. 49 и друге сонате Бетовен: Шест варијација Гедур „Нел кор пју нон ми сенто” Хајдн: Избор оригиналних композиција Вебер: Анданте с варијацијама оп. 3 Кабалевски: Лаке варијације бр. 3 и 4, оп. 51 Лукомски: Варијације ефмол Сорокин: Песма са варијацијама Беркович: Варијације Друге варијације одговарајуће тежине. С. Рајичић: Мала свита Славенски: Игре и песме са Балкана I и II свеска, избор лакших В. Мокрањац: Мала свита Кромбхолц: Дан емпропти Кршић и Шишмановић: Наши композитори за младе пијани- сте Логар: Два менуета Друга дела одговарајуће тежине. Менделсон: Песме без речи, избор Григ: Лирски комади, избор Шуберт: Два скерца Прокофјев: Музика за децу Дебиси: Мали црнац Дусик: Матине Мартину: Лутке, избор лакших Душкин: Краљ вилењака, Вашар Грациоли: Соната Гедур Чимароза: Сонате, избор Кабалевски: Оп. 27 Лутославски: Народне мелодије Б. Барток: За децу, Микрокосмос III и IV свеска Пинтарић и Станковић: Композиције за клавир, избор ЛоткаКалински: Мала балканска свита, Сонатина in F И друге композиције одговарајуће тежине

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
чита и свира течно с листа са обе руке; повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; препозна период настанка одређене композиције; спретно изведе технички захтевније композиције; самостално хармонизује једноставни тематски материјал; појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; негује културу тона; критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; самостално вежба по плану који је утврдио поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи носиоце звука за слушање музике.	Читање с листа. Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантлене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине. Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве. Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет. Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век. Једноставније импровизације пратње, свирање каденци. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских лествица које нису рађене у петом разреду у размаку октаве у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске лествице у размаку октаве паралелно, у шеснаестинама кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у паралелном кретању кроз четири октаве у шеснаестинама. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда, кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. ЛИТЕРАТУРА Черни: Оп. 299, III и IV свеска, теже – Черни: Оп. 740, I и II свеска, избор 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 21 и 23 Крамер и Билор: Етиде I и II свеска, избор од 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 30 Бил: Октавне етиде – лакше – Лешхорн: Етиде оп. 66, бр. 11, 15, 17, 24 и 28 Мошковски: Етиде оп. 18, бр. 3, 8, 10 и 11 Рутхард: Етиде за трилер оп. 40
Дворжак: Валцери оп. 54, избор Збирка клавирских композиција од XI века до данас: I, II и III свеска (редакција Ружице Ранковић), избор Музика преткласичара, Музика класичара, Музика за клавир, (редакција Вере Богдановић), избор 100 година музике за клавир: I, II, III и IV свеска (редакција Миланке Мишевић), избор Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић), избор И друге композиције одговарајуће тежине Композиције за свирање четвороручно Шуберт: Оригинадне четвороручне композиције Шуман: Оп. 66 Стравински: Три лака комада Моцарт: Оригинадне четвороручне композиције Бетовен: Пет лаких комада за четири руке	Друге етиде одговарајуће тежине. Ј. С. Бах: Двогласне инвенције, Трогласне инвенције, избор Ј. С. Бах: Француске свите – лакше, поједини ставови Хендл: Избор композиција за клавир Хајдн: Ефдур бр. 10, Дедур бр. 17, емол бр. 14, Дедур бр. 16, Дедур бр. 3, Цисмол (редакција Раух) Моцарт: Ефдур KV 280, Цедур KV 330, Цедур KV 309, Ефдур KV 332, Бедур KV 333, Дедур KV 311, Бедур KV 570, Адур KV 331, Есдур KV 282, Гедур KV 283. Бетовен: Варијације Гедур на оригиналну тему Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему Кабалевски: Лаке варијације Бедур оп. 40 Бетовен: Рондо Цедур, Багателе оп. 33, Екосезе Моцарт: Рондо Дедур, Фантазија демол Хендл: Концерт Ефдур, I став Ј. Кр. Бах: Концер Дедур, Бедур I став Друге варијације одговарајуће тежине. Тајчевић: Српске игре М. Логар: Композиције за клавир II и III свеска

Равел: Моја мајка гуска
Респики: Шест малих комада
Казела: Пупацетио
Сметана: Рондо за два клавира – осморушно
(избор) И друге композиције одговарајуће тежине

Д. Деспић: Сонатина in F
Наши композитори за младе пијанисте, избор.
Ј. Славенски: Игре и песме са Балкана
З. Јовановић: Минијатуре за клавир I и II свеска, Бела сонати- на, Црна сонатина, Мини концертино, Дечји концертино
Шулк: Музика за малишане
Кунц: Младо лишће, избор
Шкерјанц: 12 варијација без теме
Дакен: Кукавица, Ласта
Рамо: Тамбурен, Два ригодона
Менделсон: Песме без речи
Шуман: Албум за младе, избор,
Григ: Лирски комади III и IV свеска, избор
Шуберт: Два скерца, Музички тренуци ефмол и цисмол
Турина: Минијатуре
Северак: На одмору
Черепњин: Багателе
Гречанинов: Пастели оп. 31 свеска
Глинка: Тарантела
Ибер: Истуар, избор
Казела: 11 дечјих комада, избор
Галупи: Сонате, избор
Чимароза: Сонате, избор
Ј. К. Бах: Сонате
Регер: 10 малих комада оп. 44
Хачатуријан: Дечји албум, избор
Чајковски: Годишња доба, избор лакших
Бородин: Мала свита
Дворжак: Силуете оп. 8

5. 9. ХАРМОНИКА

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	- Це-дур, Ге-дур, лествице (паралелно у четвртинама, трозвук-мало разлагање и симултано); - 30 техничких вежби-етида (са различитим техничким захтевима); - 8 комада песмица;	- лествице и трозвучи по програму; - 15 техничких вежби-етида (са различитим техничким захтевима); - 6 композиција различитих епоха и садржаја;	- лествице по програму; - 10 техничких вежби – етида; - 5 композиција различитих епоха и садржаја;	- лествице по програму; - 8 техничких вежби-етида; - 4 композиције различитих епоха и садржаја; - 1 циклична композиција;	- лествице по програму - 8 етида - 4 композиције различитих епоха и садржаја - 1 циклична композиција	- лествице по програму; - 6 етида; - 4 композиције различитих епоха и садржаја; - 1 циклична композиција;
Јавни наступи	Обавезна су два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	- Једна лествица; - 1 етида (или композиција виртуозних извођачких захтева); - 2 композиције, по слободном избору;	- Једна лествица; - Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева); - Једна полифона композиција; - 1 композиција, по слободном избору;	на крају првог полугодишта: – 2 композиције по слободном избору;	на крају првог полугодишта: две композиције по слободном избору;	на крају првог полугодишта етида и композиција по слободном избору	на крају првог полугодишта: етида и композиција по слободном избору;
Испитни програм			- Једна лествица; - Једна етида; - Једна полифона композиција; - 1 композиција по слободном избору;	- Једна лествица; - Једна етида; - Једна полифона композиција; - Једна циклична композиција или две композиције различитог карактера	- Једна лествица - Једна етида; - 1 полифона композиција; - 1 циклична композиција;	- Једна лествица; - Једна етида; - 1 полифона композиција; - 1 циклична композиција; - 1 композ. виртуозног карактера;

ХАРМОНИКА

Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: описе својим речима карактеристике хармонике и начин добијања тона; правилно седи и држи инструмент; правилно поставља руке на обе клавијатуре; правилно води и мења мех; примени основне елементе нотне писмености, чита виолински и бас кључ; препозна основне ознаке за темпо, динамику, акценте, понављање; примени означену артикулацију и обликује фразу; употреби регистре у циљу промене боје и висине тона; самостално свира соло кратке композиције напамет; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Седиње и држање инструмента. Поставка леве и десне руке. Мех. Виолински и бас кључ. Основне ознаке. Артикулација. Регистри. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвуци: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Ф-дур (паралелно у четвртинама, тро- звук-мало разлагање и симултано) ЛИТЕРАТУРА: З. Ракић: Хармоника за 1.разред основне музичке школе (уџбе- ник); З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; З. Ракић: Композиције за хармонику; В. В.Терзић: Школа за хармонику , 1. свеска; А. Факин: Школа за хармонику, 1. свеска; Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 1.свеска; М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 1. свеска;

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: одсвира мотив и реченицу уз јасно диференцирање мелодије од пратње; свира шеснаестине, пунктиране осмине и триоле; примени основне елементе динамичког нијансирања; свира хармонске интервале и легато помоћу заједничког тона; уједначи технику леве и десне руке; – свира у тактовима 4/8,2/2,3/2,4/2; примени ознаке за темпо: алегро, андантино, адађо, ленто; изводи једноставнија мелодијска кретања на обе клавијатуре, као увод у полифонију; примени акцентирање тона мехом; користи све регистре који су на располагању; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при	Мотив и реченица. Шеснаестина, пунктирана осмина и триоле. Динамичко нијансирање – пиано, мецопиано, мецофорте, форте, крешендо и декрешендо. Легато и интервали. Техника леве и десне руке. Врсте такта: 4/8,2/2,3/2,4/2. Нове ознаке за темпо. Мелодијска кретања. Акцентирање мехом. Регистри. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвуци: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур и упознавање са а-мол лествицом (дурске паралелно у четвртинама и осминама; Трозвук, мало разлагање и симултано;молска лествица паралелно у четвртинама; трозвук мало разлагање и симултано) ЛИТЕРАТУРА З. Ракић: Хармоника за 2.разред основне музичке школе(уџбе- ник); З. Ракић: Хрестоматија за хармонику;

слушању и извођењу музике.	З. Ракић: Композиције за хармонику; В. В.Терзић: Школа за хармонику, 2.свеска; А.Факин: Школа за хармонику, 2.свеска; Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 1.свеска; М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 1.свеска;

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
испољи техничку спретност леве и десне руке; свира хармонске интервале са подметањем и пребацивањем прстију десне руке; примени репетицију тона десном и левом руком са разним комбинацијама прстореда; примени украсе; примени динамичко нијансирање; примени регистре у односу на стил и карактер композиције; примени знања из музичких облика при тумачењу нотног текста; меморише музички текст; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Техника леве и десне руке. Свирање подметањем и пребацивањем прстију. Репетиција тона. Украси: дуги и кратки предудар, мордент, пралтрилер и краћи трилер. Динамичко нијансирање. Регистри. Музички облици. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвици Дурске и молске скале до три предзнака паралелно у четвртинама, осминама и шеснаестинама, трозвук-мало разлагање и симултано ЛИТЕРАТУРА З. Ракић: Хармоника за 3. разред основне музичке школе (учбеник); З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; З. Ракић: Композиције за хармонику; В. В.Терзић: Школа за хармонику, 3. свеска; З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 3. и 4. разред – 1. и 2. свеска; А.Факин: Школа за хармонику, 2. свеска; Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 2. свеска; М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 2. свеска;

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
испољи техничку спретност десне и леве руке при свирању композиције са елементима полифоније; примени различите прстореде при свирању интервала и акорада; користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; свира једноставније композиције цикличног облика, сонатине, свите; примени украсе, двоструки предудар, групето и трилер; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Техника десне и леве руке. Прстореди. Регистри. Украси. Скокови на обе клавијатуре. Музички облици. Јавни наступи. Скале и трозвици Дурске и молске скале до четири предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама, а одговарајуће молске скале кроз две октаве у паралелном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама Дурски и молски трозвуци четворогласно у малом разлагању и симултано Свирање октава симултано и разложено ЛИТЕРАТУРА З. Ракић: Хармоника за 4. разред основне музичке школе (учбеник); З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; З. Ракић: Композиције за хармонику; В. В.Терзић: Избор етида и композиција, 1. свеска;

	З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 3. и 4. разред – 1. и 2. свеска; А. Факин: Школа за хармонику, 3. свеска; Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 2. свеска; М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 2. свеска;

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
примени знања из музичких облика у делима са елементима полифоније;	Музички облици. Цикличне композиције.
свира композиције цикличног карактера: тема са варијацијама, свита, сонатина, сонатни облик;	Ознаке и за динамику и темпо. Техника десне и леве руке.
примени ознаке за динамику и темпо;	Регистри. Прстореда. Артикулација и мех. Јавни наступи.
испољи техничку спретност десне и леве руке;	Понашање на јавном наступу.
користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције;	Скале и трозвуци
самостално решава лакше проблеме у примени прстореда;	Дурске и молске скале до пет предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању.
самостално решава извођење појединих врста артикулације и писања ознака за мех;	Дурски и молски трозвуци у великом разлагању и симултано. Доминантни септакорд у малом разлагању и симултано, октаве симултано и разложено.
испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;	ЛИТЕРАТУРА
критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;	З. Ракић: Хармоника за 5. разред основне музичке школе (учебник);
учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	З. Ракић: Хрестоматија за хармонику;
поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	З. Ракић: Композиције за хармонику;
	В. В. Терзић: Избор етида и композиција, 1. и 2. свеска;
	З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред – 1. и 2. свеска;
	З. Ракић: Хармоника-албум за младе;
	А. Факин: Марљиви хармоникаш;
	Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 3. свеска;
	М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 3. свеска;

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване регистрима; примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; чита са листа лакше комаде и етиде; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Музички стилови – основне карактеристике. Технички и музички елементи Регистри. Артикулација и динамика. Читање са листа. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до шест предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. Дурски и молски трозвуци у малом, великом разлагању и симултано. Доминантни и умањени септакорди у малом, великом разлагању и симултано кроз две октаве у паралелном кретању. Октаве симултано и разложено Хроматска скала у паралелном кретању. ЛИТЕРАТУРА З. Ракић: Хармоника за 6.разред основне музичке школе (уџбеник); З. Ракић: Хрестоматија за хармонику; З. Ракић: Композиције за хармонику; В. В.Терзић: Избор етида и композиција, 2. и 3. свеска; З. Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред – 1. и 2. свеска; З. Ракић: Хармоника – албум за младе; А. Факин: Марљиви хармоникаш; Л. Међери: Избор композиција за хармонику, 3.свеска; М. Барачков: Избор композиција за хармонику, 3. свеска;

5. 10. ФЛАУТА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
обавезни минимум програма	-вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту -избор неколико једноставних комада уз клавирску пратњу	– вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту -избор неколико комада уз клавирску пратњу	-вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту; - избор неколико комада уз клавирску пратњу	-техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине; -избор неколико комада уз клавирску пратњу	– техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине; - избор неколико комада уз клавирску пратњу	-техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине; -избор неколико комада уз клавирску пратњу
Јавни наступи	Обавезна су два јавна наступа у току сваке школске године					
Програм меморијални	-1лествица напамет -једна етида; -1 композиција по слободном избору	- једна лествица напамет; -једна етида; -1 композиција по слободном избору				
Испитни програм			-1дурска и 1 молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у четвртинама и осминама; - две етиде различитог карактера; -1 композиција уз пратњу клавира по слободном избору	-1 дурска и 1 молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и лаганим шеснаестинама -две етиде различитог карактера; -1 композиција уз пратњу клавира, напамет	-1 дурска и 1 молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама -две етиде различитог карактера; -1 композиција уз пратњу клавира, напамет	-1дурска и 1 молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама -две етиде различитог карактера; -1 композ. уз пратњу клавира, напамет

ФЛАУТА

Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред: Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; контролише положај тела при свирању; правилно поставља и држи инструмент; производи самостално тон; самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; користи предности дигитализације у слушању и извођењу; покаже позитиван однос према заједничком свирању; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Упознавање са флаутом, њеним карактеристикама и начином одржавања. Основно нотно описмењавање – упознавање са нотним вредно- стима и паузама. Основе технике дисања: удисај и издисај уз подршку трбушних мишића (дијафрагме), без инструмента и са њим. Поставка усана (амбажура) на глави флауте. Емитовање (добијање) тона у првој октави (количина, брзина и правац ваздуха). Улога језика – атак. Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке – стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке – стабилан ослонац на палац и мали прст. Овладавање грифовима прве октаве. Основне артикулације: портато и легато. Музичка меморија – неговање и развијање. Изражавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Камерно музицирање са наставником (дуо).
	Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике. Увођење у начине самосталног рада код куће. Музички бонтон. Скале и трозвуци Упознавање са тоналитетима и њиховим трозвучима у оквиру савладаног тонског опсега у целим нотама, половинама и лаганим четвртинама (Ге и Еф- дур) ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М. Рикије: Мени не мањка даха Т. Ваи: Почетна књига за флауту Бантаи – Шипош: АБЦ А. Кавчић Пуцхар: Свирамо флауту М.Мојс: Флаутиста почетник – 1-3 Љ. Димитријевић: Школа за флауту за први разред – избор Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу Избор комада из збирке Хрестоматија 1: Руска народна песма: Топ-Топ, Кабалевики: Мала полка, Руска народна песма: Препелица..) Ј. Хајдн: Ариета Х. Персел: Ригодон

	Чешка народна песма: Анушка Пуцихар: Лунина песма Е. Босвел: Мало магаре Л. В. Бетовен: Шкотска игра А. Гедике: Игра и друге композиције сличног садржаја и тежине

Разред: Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
описује својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; производи самостално тон; самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; примењује основне елементе музичке писмености приликом свирања и читања нотног текста у виолинском кључу; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољава самопоуздање током јавног наступа; користи предности дигитализације у слушању и извођењу; испољи позитиван однос према заједничком музицирању; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке – стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке – стабилан ослонац на палац и мали прст. Правилно дисање – контрола. Амбажура и њена контрола. Улога језика – атак. Овладавање грифовима прве и друге октаве. Основне артикулације: стакато и легато. Основни елементи музичке писмености. Основне ознаке темпа. Музичка меморија – неговање и развијање. Тонски опсег: d1 – d3. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Технике вежбе за развој покретљивости прстију. Самостално вежбање – начини и процедуре. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске лествице до два предзнака, са тоничним квинтакордима, кроз две октаве. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.
	ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М. Мојс: Флаутиста почетник 3-7 вежбе Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор Г. Гариболди: Етиде – избор и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу Композиције из збирке Хрестоматија 1: В. А. Моцарт: Мајска песма, Песма пастира Н. Бакланова: Хоровод; Е.Перишон : Рано јутро Хамилтон: Песма дуги; Ј. Брамс: Успаванка К. В. Глук: Плес духова; В. А. Моцарт: Арија Папагена Е. Кронке: Моменто ђокозо; Е. Храдецки: Сунчани реге М. Кесик: Пипова звона

Разред: Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; кратко опише технику дисања коју користи при свирању; користи проширен тонски опсег инструмента; контролише позицију тела приликом свирања; изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима; користи предности дигитализације у слушању и извођењу; самостално вежба код куће радо свира у камерном саставу. поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Континуирана контрола исправно постављеног дисања. Контрола амбажуре. Тонски опсег: $ce1 - ge3$. Грифови прве, друге и дела треће октаве. Атак : координација прста и језика. Основне динамичке разлике (f, p). Музичка фраза – елементи и обликовање. Свирање композиција различитих садржаја уз клавирску пратњу. Музичка меморија – неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник–ученик; ученик– ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до три предзнака, са тоничним квин-такордима у обртајима. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега. ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М. Мојс: Флаутиста почетник – 7-10 Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор Г. Гариболди: Етиде – избор и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу Избор композиција из збирке Хрестоматија 1 В. Поп: Срећни дом В. Поп: Шумско цвеће Чичков: Скерцо; Скерцино Госек: Гавота Е. Храдецки: Сунчани реге С. Цоплин: Забављач Гедике: Игра Р. Л. Каин: Прелудијим и игра Г. Ф. Телеман: Менует II из Свите у а – молу Ј. Л. Дусек: Менует П. Николић: Андантино и други комади сличног садржаја и тежине.

Разред: Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
правилно поставља и држи инструмент; контролише позицију тела приликом свирања; правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; користи проширен тонски опсег инструмента; примењује различите артикулације и вибрато; примењује основне ознаке за темпо и динамику; учествује на јавним наступима; самостално вежба код куће; користи предности дигитализације у слушању и извођењу; испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Контрола амбажуре. Интонација, слушање и штимовање инструмента. Тонске вежбе. Поставка вибрата. Уједначеност квалитета тона у свим регистрима инструмента. Овладавање грифовима прве, друге и дела треће октаве. Динамичко нијансирање (f, mf, mp, p). Основни украси (трилер, предудар, пралтрилер, мордент). Музичка меморија – неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник–ученик; ученик–ученик). Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у оквиру савладаног тонског опсега у различитим артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама, напамет. Дупле терце и терце у покрету. Скале свирати развијено ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М. Мојс: Флаутиста почетник од 10 и даље М. Мојс: 24 мале етиде М. Мојс: Тонске вежбе Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор В. Поп: 30 лаких етида за флауту оп.320 Г. Гариболди: Мињон етиде оп.131 – избор и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу В. Поп: Арабела Г. Тихомиров: Мала корачница В. Поп: Шпанска игра В. А. Моцарт: Арија Тамина из опере Чаробна фрула М. П. Мусоргски: Гопак Л. Вајнер: Игра лисице Вебер: Дудова колиба К. Дебиси: Мали црнац и други комади сличног садржаја и тежине..

Разред: Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању	
користи проширен тонски опсег инструмента; користи вибрато; препозна и изводи хроматику; користи дупли језик у свирању; изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; примењује основне ознаке за темпо и динамику; се самостално штимује уз контролу наставника; учествује на јавним наступима; испољи позитиван однос према уметничкој	Контрола амбажуре. Тонске вежбе М. Мојса. Ширење тонског опсега. Тонски опсег : це1- ха3 Поставка дуплог језика. Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Разумевање нових агогичких ознака. Читање с листа. Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp) Интонација, слушање и штимовање инструмента. Цикличне композиције. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске лествице до пет предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама.

музици и заједничком музицирању; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М.Мојс: Тонске вежбе, 25 мелодијских етида Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор Тафанел – Гобер: Комплетна метода за флауту – избор Г. Гариболди: 20 малих етида, оп. 132 и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу В. Поп: Шпанска серенада, Песма без речи, Шведска идила М. Пот: Сичилиана Р. Вебер: Цигански капричо П. Пруст: Прелудијум и игра Е. Келер: Пјероова игра, Мазурка М. Јеличанин: Ноктурно и Скерцо и други комади сличног садржаја и тежине. Сонате Г. Ф. Телеман: Соната у Еф - дуру Р. Валентајн: 12 соната – избор и друге сонате сличног садржаја

Разред: Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
– користи цео тонски опсег инструмента; – изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона; – самостално се штимује уз контролу наставника; – користи дупли језик у свирању; – препознаје основне ознаке за темпо и динамику; – учествује на јавним наступима; – самостално вежба код куће;	Контрола амбажуре. Тонске вежбе. Ширење тонског опсега: Тонски опсег: це1- це4 Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Усавршавање дуплог језика. Овладавање грифовима прве, друге и треће октаве.
испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; посећује концерте и друге музичке манифестације; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Атак (координација прста и језика). Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp). Интонација, слушање и штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (сви тоналитети) са тоничним квинтакордима и обртајима, доминантним и умањеним септакордима, у обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве у шеснаестинама. ЛИТЕРАТУРА Школе и етиде за флауту М. Мојс: Тонске вежбе Љ. Димитријевић: Школа за флауту – избор Г. Гариболди: 20 распеваних етида оп. 88 и друга литература сличног садржаја и тежине Композиције уз клавирску пратњу В. Поп: Руска циганска песма Берлиоз: Арија и игра Ф. Гоек: Тамбурин Г. Форе: Сичилијана Е. Келер: Романса Е. Келер: Шпански валцер

Р. Хофман: Скерцо
Синисало: Три минјатуре
К. В. Глук: Мелодија из опере „Орфеј и Еуридика” и други комади
сличног садржаја и тежине.

Сонате и свите
Б. Марчело: Соната Бе-дур или де-мол
Г. Ф. Телеман: Соната Еф-дур
Г. Ф. Хендл: Соната Еф-дур или ге-мол
Ј. С. Бах: Избор ставова из Свите бр. 2, у ха – молу
и друге копозиције сличног садржаја и тежине.

5. 11. ОБОА

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
Обавезни минимум програма	-Две лествице, - 10 етида, -један комад уз клавирску пратњу	-Три дурске лествице и једна молска, -10 етида, -два комада уз клавирску пратњу	Четири дурске и две молске лествице, -10 етида, -два комада уз клавирску пратњу	Пет дурских и три молске лествице, -10 етида, - два комада уз клавирску пратњу	-Шест дурских лествица и четири молске лествице, -10 етида, - два комада уз клавирску пратњу	-Осам дурских и шест молских лествица, -10 етида, -два комада уз клавирску пратњу
Јавни наступи	Један обавезан наступ у току школске године	Два обавезна наступа у току сваке школске године				
Програм смотри	- 1 лествица, -једна етида, -један комад уз клавирску пратњу	-Једна дурска и једна молска лествица, -једна етида, -комад уз клавирску пратњу напамет	-Једна дурска, -једна молска лествица, -једна етида, -комад уз клавирску пратњу напамет			
Испитни програм				свира се напамет -Једна дурска, једна молска скала, -две етиде различитог карактера, - комад уз клавирску пратњу	-Једна дурска лествица, једна молска лествица, - две етиде различитог карактера, -композиција уз клавирску пратњу напамет	свира се напамет -једна дурска, једна молска лествица, - две етиде различитог карактера, -1 композ. уз клавирску пратњу

ОБОА

Циљ учења предмета Обоа је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
опише својим речима карактеристике обое и начин добијања тона;	Карактеристике и делови инструмента.
опише својим речима правилно узимање даха и регулисање његове потрошње;	Правилно узимање даха и регулисање његове потрошње. Формирање правилне амбажуре.
правилно држи амбажуру и објасни важност амбажуре и њену поставку;	Добијање тона на писку.
правилно склапа и расклапа инструмент;	Склапање и расклапање инструмента. Правилно држање инструмента: став тела положај главе, руку и прстију.
правилно стоји и држи инструмент;	Одржавање инструмента.
самостално одржава (чисти) инструмент и писак;	Тонске вежбе (издржани тонови у опсегу c_1 - g_2). Артикулација – стакато, легато.
изводи стакато и легато;	Елементи музичке писмености (целе ноте, половине и четвртине).
примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу;	Скале и трозвуци
свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;	Дурске скале до једног предзнака у лаганим четвртинама.
учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	ЛИТЕРАТУРА
испољи самопоуздање у току јавног наступа;	Пушечников – Азбука за обоу
поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Комади уз клавирску пратњу: В.А – Моцарт – Алегрето Ф. Шуберт – Валцер Пушечников – Креин – Мали валцер и комади сличне тежине

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
правилно држи амбажуру	Јачање амбажуре у обиму од малог бе до a_2 . Правилно дисање.
правилно узима дах	Стакато, легато. Пунктирани ритам, синкопа. Основне ознаке за темпо.
правилно држи инструмент	Музичка фраза.
самостално изводи тонске и техничке вежбе	Музички бонтон.
примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање у свирању	Скале и трозвуци
правилно изводи ритмичке фигуре у задатом нотном тексту	Дурске скале до два предзнака, молске скале до једног предзнака са тоничним трозвуком, мало разлагање.
правилно изводи стакато	Етиде
самостално свира кратке композиције	Пушечников – Азбука за обоу или етиде сличне тежине
напамет, соло и уз пратњу клавира	Комади
комуницира са корепетитором кроз музику	Комади уз клавирску пратњу:
учествује на јавним наступима у школи и ван ње	В. А. Моцарт – Мајска песма, – Валцер
испољи самопоуздање у тиму јавног наступа	Ј. Хајдн – Менует
поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	П. И. Чајковски – Стара француска песма и други комади сличне тежине

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
самостално се штима према клавиру; правилно узима дах; правилно обликује тон у различитим динамичким нијансама; правилно изводи шеснаестине и триоле; самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Штимовање. Правилно узимање даха. Узимање даха дубоко, средње и кратко – примена. Тонски опсег од малог бе до це3. Тонске вежбе (издржани тонови). Обликовање тона у различитим динамичким нијансама. Триоле, шеснаестине. Украсни тонови – предудар, мордент. Музичка фраза. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске скале до три предзнака, молске скале до два предзнака са тоничним трозвуком, мало разлагање у осминама. Етиде Пушечников II књига или етиде сличне тежине Комади Ж.Ф.Рамо–Менует Фишер–Менует и Ригодон и други комади сличне тежине

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
правилно узима дах; свира лествице у различитим артикулацијама. свира лепим тоном у свим динамичким нијансама; правилно изведе украсне тонове, предудар, мордент групето и трилер; савлада са лакоћом нотни текст; самостално се штима према клавиру; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступ; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Тонски опсег од малог бе до де3. Осмински тактови. Култура тона у свим динамичким нијансама – постављање и неговање. Усавршавање дисања. Украсни тонови – предудар, мордент, групето и трилер. Музичка фраза Скале и трозвуци Дурске скале до четири, молске до три предзнака са разложеним трозвуком у лаганим шеснаестинама, велико разлагање. Хроматска скала од малог бе до де 3 у лаганим осминама. Етиде Пушечников II књига или етиде сличне тежине Комади Комади уз клавирску пратњу Корели–Барбироли Концерт Еф-дур, 3 и 4 став Е.Григ – Норвешки плес Једноставачне композиције барокних композитора (Бах, Перголе- зи) или комади сличне тежине.

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изводи са лакоћом све тонове на инструменту; свира лествице у различитим артикулацијама. повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; свира интонативно чисто; са лакоћом чита нотни текст; самостално се штима; свира напамет композиције, соло и уз клавирску пратњу; прати музичку фразу и њен ток; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Тонски опсег од малог бе до е3. Интонација – вежбе. Рад на звучности инструмента. Синхронизовање прстију, усана и језика у свим регистрима и артикулацијама. Музичка фраза. Свирање два, триа. Скале и трозвуци Дурске скале до пет, молске до четири предзнака са разложеним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима, велико разлагање у шеснаестинама, терце у осминама. Хроматска скала у од малог бе до е3 у лаганим шеснаестинама. Етиде Т. Ниман II или етиде сличне тежине Комади Г.Ф.Хендл – Арија и Рондо Марпург – Менует Перголези – Сичилијана

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
самостално се штима и коригује интонацију; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; изводи вибрато; прати ток музичке фразе; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Рад на звучности инструмента. Вежбе за вибрато. Рад на постизању сигурне технике свирањем лествица, акорада и интервала. Усавршавање технике језика. Оспособљавање за самостално кориговање интонације. Развијање осећаја за веће музичке фразе. Тонски опсег од малог бе до е3. Свирање два, триа. Скале и трозвуци Све дурске и молске скале са разложеним тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима у шеснаестинама. Хроматска скала од мало бе до е 3 у шеснаестинама Етиде Х.Брод I или етиде сличне тежине Комади Корели – Барбиболи – Концерт Еф-дур V став Г. Ф.Хендл – Концерт ге-мол I, II став, Концерт Бе-дур Клерис – Фантазија Пјерне – Комад и друге композиције сличне тежине

5. 12. КЛАРИНЕТ

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
Обавезни минимум програма	дурске и молске скале до једног предзнака 20 етида 2 комада уз клавирску пратњу	дурске и молске скале до 3 предзнака са тоничним трозвуком кроз две октаве 25 етида 2 комада уз пратњу клавира	Дурске и молске скале кроз 2 и 3 октаве са тоничним трозвуком 30 етида Два комада уз пратњу клавира	Дурске и молске скале до 4 предзнака 35 етида 3 комада уз пратњу клавира	Дурске и молске скале до 5 предзнака с доминантним и умањеним септакордима, разложено 35 етида 3 комада уз пратњу клавира	Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима 40 етида 4 комада уз пратњу клавира
Јавни наступи	Два обавезна наступа у току сваке школске године					
Програм смотри	Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком 2 етиде Један комад уз пратњу клавира (изводи се напамет)	на крају године напамет -Једна дурска, -1 молска скала са тоничним трозвуком -2 етиде -Комад уз пратњу клавира				
Испитни програм			изводи се напамет -1 дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком -2 етиде -Комад уз пратњу клавира	изводи се напамет -1 дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком -2 етиде различитог карактера - Комад уз пратњу клавира	изводи се напамет -1дурска, једна молска скала са тоничним и доминантним трозвуком, разложено -2 етиде различитог карактера -Комад уз пратњу клавира	изводи се напамет -1дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима -2 етиде различитог карактера -Комад уз пратњу клавира

КЛАРИНЕТ

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: опише својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона; правилно стоји и држи кларинет; држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Поставка правилног дисања и вежбе дисања. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Поставка амбажуре. Техника десне руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно постављање палца за ослањање инструмента; правилно позиционирање шаке. Техника леве руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно позиционирање шаке. Стакато техника: правилно ударање врхом језика у трску. Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Скале и трозвучи: Це, Ге, Де, Бе и Еф-дур, а, е, де, ха и ге мол у две октаве. ЛИТЕРАТУРА Бруно Брун: Школа за кларинет број 1 Радивој Лазић: Учим кларинет број 1 и остала литература сличне тежине по избору наставника

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно стоји и држи инструмент; свира уједначено малу, прву и другу октаву; свира технике легато и стакато; примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању; чита нотни текст у виолинском кључу; чита динамичке и ознаке за темпо; свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију; свира у опсегу од Е до це3; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу.	Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођач-ког апарата (тон, амбажура, техника прстију и језика). Синхронизација језика и прстију. Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до три предзнака кроз две октаве – стакато и легато ЛИТЕРАТУРА Етиде Бруно Брун: Школа за кларинет број 1, 2 Радивој Лазић: Учим кларинет број 1, 2 и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима. Комади Комади по избору наставника адекватне тежине

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; свира у распону од Е мало до е3; свира различите типове артикулација; исправи интонацију у току свирања уз помоћ наставника; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; препознаје агогику; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду.	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Изддржавање тонова. Контрола дисања, амбажуре. Развијање слуха за самостално штимовање. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Кроз две октаве : Це, Еф, Ге, Бе, Де, А и Ес-дур, а, е, де, ха, ге, це и фис-мол Кроз три октаве: е-мол Све скале свирати у стакато и легато артикулацији ЛИТЕРАТУРА Бруно Брун : Школа за кларинет број 1, 2, 3 Радивој Лазић: Учим кларинет број 1, 2, 3 и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине.

Разред ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; свира у опсегу од Е мало до еф3; свира у комбинованим артикулацијама (стакато и легато); примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; следи правилну примену процедура које се примењују у стицању целокупне технике свирања; комуницира са корепетитором кроз музику; изражајно свира; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; самостално и свакодневно вежба поштујући процедуру; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизаци- ју прстију и језика. Изддржавање тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе. Стварање менталне и физичке кондиције Заједничко свирање (камерна, оркестар). Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до четири предзнака. Скале кроз две октаве: це, ге, де, бе, а, ес, ас дур; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол.. Скале кроз три октаве: е, еф дур, е и еф-мол Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији. Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА Бруно Брун: Школа за кларинет број 2, 3 Радивој Лазић: Учим кларинет број 3, 4 и остала одговарајућа литература по избору наставника, предви- ђена програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине

Разред ПЕТИ

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; самостално коригује интонацију у току свирања; истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизације прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама. Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА Клозе: Техничке вежбе Лефевр: Техничке вежбе и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине

Разред ШЕСТИ

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: свира у опсегу од Е мало до Ге3; свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; користи технике меморисања текста; контролише интонацију у току свирања; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; покаже иницијативу у организацији заједничких проба; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонација и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима. Скале, трозвуче, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама. Хроматска скала. ЛИТЕРАТУРА Клозе: Техничке вежбе Лефевр: Техничке вежбе и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима Комади по избору наставника адекватне тежине.

5. 13. САКСОФОН						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
Обавезни минимум програма	-Две лествице, -15 етида, -две композиције по слободном избору	-Две дурске и две молске лествице, -15 етида, -2 композиције по слободном избору	-3 дурске и три молске лествице, -15 етида, -три композиције по слободном избору	-4дурске и 4 молске лествице, -15 етида, -три композиције по слободном избору	-4 дурске и 4 молске лествице, -15 етида, -3 композиције по слободном избору	-5 дурских и пет молских лествица, -15 етида, -три композиције по слободном избору
Јавни наступи	Два обавезна јавна наступа у току године на којима се композиције не морају изводити напамет					
Програм самотни	-1 композиција уз пратњу клавира напамет	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и једна молска лествица, -једна етида				
Испитни програм			-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и једна молска лествица, -две етиде	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и 1 молска лествица, -две етиде различитог карактера	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, - једна дурска и једна молска лествица, - две етиде различитог карактера	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, - једна дурска и једна молска лествица, -две етиде различитог карактера

САКСОФОН

Циљ учења предмета Саксофон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да опише својим речима карактеристике саксофона; представи историјски развој инструмента и исприча неку занимљивост везану за инструмент; правилно држи инструмент; самостално намести трску на усник; правилно држи амбажуру и објасни важност амбажуре и њену поставку; опише својим речима вежбице дисања и шта се постиже сваком од тих вежбица; правилно изводи косто доминално дисање и објасни шта је то; изводи стакато и легато; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу; самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; објасни важност одржавања инструмента; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Историјат, карактеристике, делови и могућности саксофона. Вежбе дисања. Правилно намештање трске на усник. Поставка амбажуре. Свирање само на лули и уснику. Правилно држање саксофона и поставка прстију. Одржавање инструмента. Врсте артикулација (стакато и легато). Тонске вежбе (издржавање тонова). Елементи музичке писмености (целе ноте, половине, четвртине и осмине). Тонски опсег: Е 1 до А 3 (за напредне до Ц3). Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске лествице до једног предзнака са тоничним трозвуком (е,а,Ф,Г) ЛИТЕРАТУРА Етиде Јан Бан Бекум (холандска школа): Школа за почетнике (прво издање) Клод Делангл (француска школа): Методе за почетнике са ЦД-ом Перени (мађарска школа): АБЦ Саксофон, прва свеска Мишел Рикијер: Мени не мањка даха Л. Петерсон: Прва књига Комади из збирки Клод Делангл: Све композиције из књиге Методе за почетнике Перени: Све композиције из горе наведене литературе Композиције или транскрипције за саксофон по избору наставника

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно узима дах; правилно држи амбажуру; правилно држи инструмент; самостално изводи тонске и техничке вежбе; примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање...;	Тонске вежбе. Стакато. Пунктирани ритам и синкопа. Динамика – пиано, форте. Основне ознаке за темпо. Опсег инструмента: горе до Д3, доле до Д1. Музички бонтон.
правилно изведе сваку ритмичку фигуру у задатом нотном тексту; правилно изведе стакато; самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику;	Скале и трозвуци Дурске и молске скале до два предзнака са тоничним трозвуком, разложеним тоничним трозвуком (мало разлагање), малим разлагањем. ЛИТЕРАТУРА Етиде

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Јан Ван Бекум (холандска школа): Школа за почетнике (прво издање) Клод Делангл (француска школа): Методе за саксофон број 1 Иван Рот (немачка школа): Свеска број 1 Перени (мађарска школа): Саксофон АБЦ, 1. део Л. Петерсон: Прва књига Комади из збирки Клод Делангл: Све композиције из књиге Методе за саксофон број 1 Перењи: Све композиције из горе наведене књиге Комади тежине у складу са техничким могућностима ученика. Композиције или транскрипције по избору наставника

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
правилно изводи шеснаестине правилно изводи триоле са лакоћом савлада (чита и свира) нотни текст се штимује самостално према клавиру и другом инструменту изводи динамику на једном тону одреди тоналитет задате композиције интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира комуницира са корепетитором кроз музику учествује на јавним наступима у школи и ван ње испољи самопоуздање у току јавног наступа поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	Тонски опсег од Ц1 до Е3. Тонске вежбе (издржавање тонова, вежбе на једном тону). Увод у триолски фразирунг. Шеснаестина. Свирање дуета. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до три предзнака са тоничним трозвуком, малим разлагањем, терцама ЛИТЕРАТУРА Етиде Руди Јетл: техничке етиде Јан Ван Бекум (холандска школа): Друга свеска вежба и етида Клод Делангл (француска школа): Методе за саксофон број 2 Иван Рот (немачка школа): Свеска број 1 Перени (мађарска школа): Саксофон АБЦ 2 део Л. Петерсон: Друга књига Комади из збирки Клод Делангл: Све композиције из књиге Методе за саксофон број 2 Перењи: Све композиције из горенаведене књиге Комади тежине: у складу са техничким могућностима ученика. Композиције или транскрипције по избору наставника.

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
изводи тонове трећег регистра са лакоћом; свира скале у разним артикулацијама; правилно изводи осминске тактове; правилно изводи триоле; чита са лакоћом нотни текст; у свирању у ансамблу прати поред свог гласа и гласове других инструмената; чита партитуру триа и квартета; се самостално штимује на клавир и други инструмент;	Тонске вежбе (издржавање тонова, вежбе на једном тону). Свирање дуета, триа, квартета или у неком ансамблу. Осмински тактови. Опсег од Ц1 до Ф3. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 4 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд. Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира ЛИТЕРАТУРА

одреди тоналитет задате композиције; интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; изражајно свира на јавном наступу; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Етиде Рене Дикло: 35 техничких етида Перењи (мађарска школа): Саксофон АБЦ 2 део Л. Петерсон: Друга књига Г. Лакур етиде Етиде по избору наставника Комади По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика

Разред Пети
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: изводи са лакоћом све тонове на инструменту; правилно изводи све врсте тактова и све врсте ритмова, одреди тоналитет задате композиције; интонативно чисто изводи све тонове које је научио до сада да свира на инструменту; изражајно свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Тонске вежбе. Цео опсег инструмента (б – Фис3). Свирање дуета, триа, квартета или у неком ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 5 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање) Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира ЛИТЕРАТУРА Етиде Х. Клозе: техничке етиде – прва књига Рене Дикло: 35 техничких етида – Лакур етиде Етиде по избору наставника Комади – По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика

Разред Шести
Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: чита ноте а прима виста у брзом темпу; иводи вибрато; примени знање из теорије музике у композицијама које изводи; самостално анализира дело које свира; самостално постави динамику у задатим композицијама; свира скале у разним артикулацијама; контролише интонацију; изражајно свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; свира у ансамблу; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван	Читање с листа. Тонске вежбе. Цео опсег инструмента (б – Фис3). Свирање дуета, триа, квартета или у неком ансамблу. Вибрато. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 6 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање) Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира ЛИТЕРАТУРА Етиде Х. Клозе: Техничке етиде Г. Лакур: Етиде

ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	Етиде по избору наставника Комади По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика

5. 14. ФАГОТ						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
	Две лествице, 15 етида, две композиције по слободном избору	Две дурске и две молске лествице, 15 етида, 2 композиције по слободном избору	-3 дурске и три молске лествице, -15 етида, -три композиције по слободном избору	-4 дурске и 4 молске лествице, 15 етида, три композиције по слободном избору	-4 дурске и 4 молске лествице, 15 етида, 3 композиције по слободном избору	-5 дурских и 5 молских лествица, 15 етида, 3компол. по слободном избору
Јавни наступ	Два обавезна јавна наступа у току године на којима се композиције не морају изводити напамет					
Програм смотри	-1 композиција уз пратњу клавира напамет	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и једна молска лествица, -једна етида				
Испитни програм			-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и једна молска лествица, -две етиде	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, -1 дурска и 1 молска лествица, -две етиде различног карактера	-1 композиција уз пратњу клавира напамет, - једна дурска и једна молска лествица, - две етиде различног карактера	-1 композ. уз пратњу клавира напамет, - 1 дурска и 1 молска лествица, -две етиде различног карактера

ФАГОТ

Циљ учења предмета Фагот је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
опише својим речима карактеристике фагота;	Историјат, карактеристике, делови и могућности фагота. Вежбе дисања.
представи историјат инструмента и исприча неку занимљивост везану за инструмент;	Правилно склапање инструмента и стављање писка на есо цев. Поставка амбажуре.
правилно држи инструмент;	Свирање само на писку и само на есо цеви.
опише својим речима вежбице дисања и шта се постиже сваком од тих вежбица;	Правилно држање фагота, правилна поставка леве и десне саке и прстију.
правилно изводи косто доминално дисање и објасни шта је то;	Одржавање инструмента.
самостално намести писак на есо цев и склапа инструмент;	Врсте артикулација (стакато и легато). Тонске вежбе (издржавање тонова).
правилно држи амбажуру и објасни важност амбажуре и њену поставку;	Елементи музичке писмености (целе ноте, половине, четвртине и осмине).
објасни важност одржавања инструмента;	Тонски опсег: од Ге велико до це 1.
изводи стакато и легато;	Скале и трозвуци
примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у бас кључу;	Дурске и молске скале до једног предзнака са тоничним трозвуком (е, а, Ф, Г).
самостално свира кратке композиције	ЛИТЕРАТУРА
напамет, соло и уз пратњу клавира;	Етиде
учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	Јулијус Вајсенборн, Етиде за почетнике, прва свеска
испољи самопоуздање у току јавног наступа;	Кристин Волф Јенсен: Music and the bassoon
поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Збирка етида за почетнике различитих руских аутора Литература по избору наставника
	Комади
	Мирко Исаески: Млади фаготиста
	Композиције или транскрипције за фагот по избору наставника

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
правилно узима дах;	Тонске вежбе.
правилно држи амбажуру;	Стакато.
правилно држи инструмент;	Пунктирани ритам и синкопа. Динамика – пиано, форте.
правилно користи метроном у техничким и тонским вежбама;	Основне ознаке за темпо.
самостално изводи тонске и техничке вежбе;	Опсег инструмента од г мало до це 1. Музички бонтон.
примени основне ознаке за темпо, динамику, понављање...;	Скале и трозвуци
правилно изводи сваку ритмичку фигуру у задатом нотном тексту;	Дурске и молске скале до два предзнака са тоничним трозвуком, разложеним тоничним трозвуком (мало разлагање), малим разлагањем.
правилно изводи стакато;	ЛИТЕРАТУРА
самостално свира кратке композиције	Етиде
напамет, соло и уз пратњу клавира;	Јулијус Бајсенборн: Етиде за почетнике прва и друга свеска

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације.	Кристин Волф Јенсен: Music and the bassoon Етиде за почетнике разних руских аутора Петар Ристић: Дневне вежбе за фагот Петар Ристић: Практикум за фагот Литература по избору наставника Комади Мирко Исаески: Млади фаготиста Збирка дизнијевих дечијих песмица за фагот и клавир Композиције или транскрипције за фагот по избору наставника

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
правилно користи метроном кроз тонске и техничке вежбе, као и у самосталном вежбању; правилно изводи шеснаестине и триоле; савлада са лакоћом нотни текст; се самостално штима на клавир и други инструмент; изводи динамику на једном тону; одреди тоналитет задате композиције; интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту; самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Тонски опсег од Е мало до Е1. Тонске вежбе (издржавање тонова, вежбе на једном тону). Увод у триолски фразурунг. Ритмичке групе (шеснаестина). Свирање дуета Скале и трозвуци Дурске и молске скале до три предзнака са тоничним трозвуком, малим разлагањем, терцама. ЛИТЕРАТУРА Етиде Јулиус Вајсенборн: Етиде за фагот први и други део Кристин Волф Јенсен: Music and bassoon Оле Кристијан: Дал, Дрилс Жорж Кључ: Фаготске основ Литература по избору наставника у складу са техничким могућностима ученика Комади – Мирко Исаески: Млади фаготиста Комади тежине: у складу са техничким могућностима ученика. Композиције или транскрипције по избору наставника.

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
изводи тонове трећег регистра са лакоћом; правилно изводи осминске тактове; правилно користи и вежба уз метроном у тонским и техничким вежбама, као и у самосталном вежбању; чита са лакоћом нотни текст; одреди тоналитет задате композиције; интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту; самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван	Опсег од Ц велико до Ф1. Тонске вежбе (издржавање тонова, вежбе на једном тону). Осмински тактови. Свирање у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 4 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд. Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира ЛИТЕРАТУРА Етиде Јулиус Вајсенборн: Етиде за фагот први и други део

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; запажа музичке елементе и коментарише музику коју слуша на концертима и помоћу доступне ИТ технологије.	Петар Ристић: Дневне вежбе за фагот, Практикум за фагот Оле Кристијан Дал: Дрилс Жорж Кључ: Фаготске основе Комади – Мирко Исаески: Млади фаготиста По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
изводи са лакоћом све тонове на инструменту; правилно изводи све врсте ритмова и тактова; чита краћи нотни текст с листа; примени знања из нотне писмености на композиције које изводи; контролише интонацију; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; свира на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; запажа музичке елементе и коментарише музику коју слуша на концертима и помоћу доступне ИТ технологије	Тонске вежбе. Опсег инструмента од Б контра до g1. Свирање у ансамблу. Читање с листа. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 5 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање). Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира. ЛИТЕРАТУРА Етиде Етиде по избору наставника Јулијус Вајсенборн: Етиде за фагот први и други део Петар Ристић: Дневне вежбе за фагот, Практикум за фагот Оле Кристијан Дал: Дрилс Жорж Кључ: Фаготске основе Комади Мирко Исаески: Млади фаготиста По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика.

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
изводи вибрато; обликује тон у односу на техничке захтеве; свира скале у разним артикулацијама; примени знања из нотне писмености на композиције које изводи; правилно изводи све врсте ритмова и тактова; чита с листа краћи нотни текст; интонативно чисто изводи све тонове које је научио да свира на инструменту; изражајно свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; примени принцип узајамног слушања у ансамблу; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; запажа музичке елементе и коментарише музику коју слуша на концертима и помоћу доступне ИТ технологије.	Тонске вежбе Опсег инструмента од б контра до а 1) Вибрато Свирање дуета, триа, квартета или у неком ансамблу Читање Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до 6 предзнака са тоничним трозвуком, великим разлагањем, терцама, доминантни или код мола умањени септакорд, разложеним доминантним (умањеним) септакордом (мало разлагање). Хроматска скала кроз опсег скале коју ученик свира ЛИТЕРАТУРА Етиде Јулијус Вајсенборн Етиде за фагот друга свеска Петар Ристић Дневне вежбе за фагот, Практикум за фагот Лудвиг Милде: Студија у вези тоналитета, акорада и разла- гања за фагот Оле Кристијан Дал: Дрилс Жорж Кључ: Фаготске основе Етиде по избору наставника Комади По избору наставника и у складу са техничким могућностима ученика

5. 15. ТРУБА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
	- једнооктавна скала са тоничним трозвуком у половинама, у зависности од могућности ученика 20 етида 2 комада уз клавирску пратњу	2 дурске скале са тоничним трозвучима 25 етида 3 комада уз кл. пратњу	3 дурске скале 30 етида 4 комада уз клавирску пратњу	35 етида 5 комада уз клавирску пратњу	- Дурске скале и молске скале до 5 предзнака са трозвучима 35 етида 6 комада уз клавирску пратњу	- Све дурске и молске скале са трозвучима 35 етида 6 комада уз клавирску пратњу
Јавни наступи	Два обавезна јавна наступа у току године					
Програм смогри	1 скала са тоничним трозвуком - Две етиде - Један комад уз пратњу клавира, напамет	- Једна скала са трозвуком, напамет - Једна етида - Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска скала са тоничним квинтакордом, напамет 2 етиде - Један комад уз клавирску пратњу, напамет			
Испитни програм				1 дурска са тоничним квинтакордом, напамет - Две етиде различитог карактера - Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет - Две етиде различитог карактера - Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет - Две етиде различитог карактера 2 композиције са клавирском пратњом различитог карактера (једна напамет) 1 комад уз кл. пратњу, напамет

ТРУБА

Циљ учења предмета Труба је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: расклопи делове трубе и опише начин одржавања инструмента; правилно држи инструмент у мирној, релаксираној и стабилној позицији; примени правилну технику дисања; контролише отвореност грла и дисајних путева; правилно поставља амбажуру; зуји на уснику без притиска; изводи правилно тонске вежбе уз контролу интонације; изражајно пева вежбе које изводи на инструменту; примени основне елементе нотне писмености у свирању; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; спроведе правила вежбања у самосталном раду; свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; покаже самопоуздање на наступима; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Правилан став и држање. Техника дисања и отвореност дисајних путева. Амбажура (поставка усника). Зујање на уснику. Атак (ударац језиком). Издржавање основних аликувотних тонова на труби. Проширивање опсега тонова и тонске вежбе у распону до с2. Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале у једној октави са тоничним трозвуком у половинама према могућностима ученика ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Почетна школа за трубу – Први део Др. Чарлс Колин: Почетне студије за трубу Алојз Стрнад: Метода за трубу 1. део (избор вежби одговара- јућег нивоа) А. Митронов: Школа за трубу Р. Гетчел: Практичне студије 1. Књига

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно држи инструмент у мирној релаксираној, стабилној позицији; контролише дисање и развија технику зујања без притиска на усне; изводи тонске везбе у проширеном регистру и контролише интонацију; примењује легато свирање; усклађује рад језика и прстију; изражајно пева вежбе које изводи на инструменту; користи основне појмове мелодике, ритма и динамике; поштује правила вежбања у самосталном раду; свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; показује самопоуздање на јавним наступима; изнесе мишљење о изведеном наступу или свирању; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Свирање без притиска, контрола дисања и амбажуре. Корелација рада прстију и језика. Рад на тонском квалитету. Легато свирање уз контролу интонације. Контрола атака на четвртинама. Проширивање опсега тонова од „мало х до ц2”. Музички бонтон. Скале и трозвучи Ц-дур, Б-дур, Г-дур, Д-дур, са тоничним трозвучима у половина- ма и четвртинама. ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Школа за трубу (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) Д. Марковић: Збирка лакших композиција за трубу Д. Марковић: 78 композиција за трубу А. Стрнад: Метода за трубу 1. део (избор вежби одговарајућег нивоа) Ј. Усов: Хрестоматија 1. Део Ј. Поре: Мини концертино Но.5, Но.6 Др. Чрлс Колин: Мелодичне основе за трубу Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
објасни историјски развој инструмента; контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; контролише моторику леве руке; изводи различите начине артикулације; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на труби; покаже самопоуздање и такмичарски дух; поштује правила вежбања у самосталном раду; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Развој инструмента кроз историју (основни подаци). Контрола амбажуре, дисања и развијање слуха за самостално штимање. Рад на тонским и техничким вежбама. Упознавање са осминама нота и пауза, као и пунктираним нотним вредностима кроз одговарајуће композиције и вежбе. Артикулација (утврђивање савладаних елемената легата и упознавање са осталим начинима артикулације). Проширивање опсега тонова у распону „мало фис до е2”. Музички бонтон. Скале и трозвуци Седам дурских скала кроз једну октаву, различитих начина артикулације и брзине ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Школа за трубу Први део (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) Д. Марковић: Збирка лакших композиција за трубу Д. Марковић: 78 композиција за трубу А. Страд: Метода за трубу 1. део (избор вежби одговарајућег нивоа) Ј. Усов: Хрестоматија 1. део Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; самостално штима инструмент; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност и индивидуалност у интерпретацији; свира у малим камерним саставима у школи и ван ње; поштује правила вежбања у самосталном раду;	Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру. Ширење опсега зујањем глисандом. Развијање слуха за самостално штимање. Обликовање тона и рад на интонацији. Техничке вежбе за контролу ваздуха, усана и језика. Контрола дисања и свирања у седећем ставу. Увод у камерно музицирање (свирање дуа). Развој елемената артикулације у проширеном регистру уз употребу слогова. Проширивање опсега тонова у распону „мало фис - ф2” Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске скале закључно са шест предзнака кроз једну октаву, различитих начина артикулације и брзине ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Школа за трубу (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) Д. Марковић: Збирка лакших композиција за трубу Д. Марковић: 78 композиција за трубу А. Страд: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа) С. Херинг: 32 етиде

искаже мишљење о свирању поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Ј. Б. Арбан: Метода 1. део Ј. Усов: Хрестоматија 1. део Ј. Поре: Кончертино Но.3. Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2. А. Визути: Метода за трубу, књига 1. Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; примењује технику брзог дисања; самостално штима инструмент; оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију; истражује начине добијања чистог тона; изведе предвиђене технике свирања на труби; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; свира у различитим камерним саставима примењујући принцип узајамног слушања; испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме.	Амбажура, дисање и положај атака у новом, проширеном регистру. Процес интелигентног загревања. Контрила тона у , - i и кориговање нтонације. Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола квалитета тона у стакатисиму и тешком стакату (тзв. Staccato pesante или „barokni staccato”). Штимање инструмента. Постизање физичке и менталне издржљивости. Техника брзог удисања. Обрада хроматских скала. Заједничко свирање у различитим камерним саставима (триа, квартети). Проширивање опсега тонова у распону „мало фис до г2” Скале и трозвучи Дурске скале закључно са седам предзнака кроз једну октаву, Фис-дур, Гес-дур и Г-дур кроз 2 октаве и молске закључно са 3 предзнака, различитих начина артикулације и брзине ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Школа за трубу (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) Д. Марковић: Збирка лаких композиција за трубу А. Стрнад: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа) С. Херинг: 32 етиде Ј. Б. Арбан: Метода 1. део Ј. Усов: Хрестоматија 1. део Ј. Поре: Кончертино Но.1. Но.19 Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2. А. Визути: Метода за трубу, књига 1. Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: примењује нон-прес у свирању и ширењу опсега; контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; самостално и прецизно штима инструмент; оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; свесно исправља постојеће грешке и истражује нове начине свирања; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; комуницира са корепетитором кроз свирање; свира у различитим камерним саставима поштујући принцип узајамног слушања; показује иницијативу у организацији проба; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме.	Проширивање опсега од „мало фис до б2“. Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру. Флексибилност амбажуре и обликовање тона у свим обрађеним регистрима. Обрада тонских и техничких вежби у свим тоналитетима. Развијање физичке и менталне издржљивости. Ширење свести о грешкама и начину исправљања. Рад на микродинамици. Свирање у различитим камерним саставима. Познавања музичке форме и интерпретације различитих стилова. Орнаменти. Скале и трозвучи Све дурске и молске скале кроз једну октаву, Фис-дур, фис-мол, Гес-дур, Г-дур, г-мол, Ас-дур, А-дур и а-мол кроз 2 октаве, са ритмичким варијацијама и различитих начина артикулације и брзине на скали. ЛИТЕРАТУРА Д. Марковић: Школа за трубу (до нивоа предвиђеног програмским захтевима) Д. Марковић: Збирка лакших композиција за трубу А. Стнад: Метода за трубу 1. Део (избор вежби одговарајућег нивоа) (избор вежби одговарајућег нивоа) С. Херинг: 32 етиде за трубу В. Вурм: 45 лакших етида (избор етида одговарајућег нивоа) С. Херинг: 32 етиде Ј. Б. Арбан: Метода 1. и 2. део Ј. Усов: Хрестоматија 1. део Ј. Поре: Кончертино Но.2. Но.4 Х. А. Вандеркук: Трумпет старс, Но1. и Но2. Г. Ф. Хендл: Кончертино А. Корели: Соната Ф - дур А. Визути: Метода за трубу, књига 1. Божидар Трудих: Рондино Петр Николић: Кончертино С. Херинг: Бах за две трубе В. Вурм: Трумпет дуети Др.Чарлс Колин: Комплетна модерна метода за трубу (избор вежби одговарајућег нивоа) Или нека друга одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима

5. 16. ХОРНА						
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
	Г дур с тоничним трозвуком 20 етида 2 комада уз клавирску пратњу	2 дурске скале са тоничним трозвучима 25 етида 3 комада уз клавирску пратњу	3 дурске и 1 молска скала са трозвуком 30 етида 4 комада уз клавирску пратњу	Дурске скале до 3предзнака, молске са 1 предзнаком са трозвучима 35 етида 5 комада уз клавирску пратњу	Дурске скале до 5 предзнака, молске скале до 3 предзнака са трозвучима 35 етида 6 комада уз клавирску пратњу	Све дурске и молске скале са трозвучима 35 етида 6 комада уз клавирску пратњу
Јавни наступи	Два обавезна јавна наступа у току године					
Програм смотри	1 скала са тоничним трозвуком 1 етида Један комад уз пратњу клавира, напамет	Једна скала са трозвуком, напамет Једна етида Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима 1 етида један комад уз клавирску пратњу			
Испитни програм				1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет Две етиде Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, напамет Две етиде различитог карактера Један комад уз клавирску пратњу, напамет	1 дурска и 1 молска скала са тоничним квинтакордом и обртајима, Две етиде различитог карактера 1 комад уз кл. пратњу

ХОРНА

Циљ учења предмета Хорна је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
– расклопи делове хорне и опише начин одржавања инструмента;	Карактеристике инструмента.
– правилно држи инструмент у мирној, релаксираној и стабилној позицији;	Правилан став и држање. Техника дисања и отвореност дисајних путева. Амбажура (поставка усника). Зујање на уснику.
– правилно дише и контролише отвореност грла и дисајних путева	Атак (ударац језиком).
– правилно поставља амбажуру;	Изддржавање основних аликвотних тонова на хорни.
– зуји на уснику без притиска	Проширивање опсега тонова и тонске вежбе у распону г-Г1.
– изводи правилно тонске вежбе уз контролу интонације;	Музички бонтон.
– изражајно пева вежбе које изводи на инструменту;	Скале и трозвучи
– примени основне елементе нотне писмености у свирању;	Г-дур са тоничним трозвуком у половинама.
– препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање	ЛИТЕРАТУРА
– примени правила вежбања у самосталном раду;	Драган Гиртл: Школа за хорну
– свира кратке композиције напамет, соло или уз пратњу	(први део)
– клавира;	Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну
– учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну (избор
– показује самопоуздање на наступима;	етида и комада)
– поштује договорена правила понашања при слушању и	
– извођењу музике.	

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
– правилно држи инструмент у мирној	Свирање без притиска, контрола дисања и амбажуре. Корелација рада
– релаксираној, стабилној позицији;	прстију и језика.
– контролише дисање и развија технику зујања без	Рад на тонском квалитету.
– притиска;	Легато свирање уз контролу интонације. Упознавање са молским
– изводи тонске вежбе у проширеном регистру и	лествицама Контрола атака на четвртинама.
– контролише интонацију; свира легато;	Проширивање опсега тонова ф- Б1. Музички бонтон.
– усклађује рад језика и прстију;	Скале и трозвучи
– изражајно пева вежбе које изводи на инструменту	Г дур, Ф дур, Б дур, а мол са тоничним трозвучима у половинама
– користи основне појмове мелодике, ритма и	ЛИТЕРАТУРА
– динамике;	Драган Гиртл: Школа за хорну (први део)
– примењује правила вежбања у самосталном раду;	Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну
– свира кратке композиције напамет, соло или уз	Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну
– пратњу клавира;	Анонимус : Мелодија
– комуницира са корепетитором кроз музику;	П. Мај: Минијатуре бр.1 и 2
– учествује на јавним наступима у школи и ван ње;	В. А. Моцарт: Азбука
– показује самопоуздање на јавним наступима;	
– исказе мишљење о сопственом и туђем свирању;	
– поштује договорена правила понашања при	
– слушању и извођењу музике.	

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
опише историјски развој инструмента; контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; контролише моторику леве руке; изводи различите начине артикулације; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на хорни; покаже самопоуздање и такмичарски дух; примењује правила вежбања у самосталном раду; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Упознавање са историјским развојем инструмента. Контрола амбажуре, дисања и атака. Развијање слуха за самостално штивање. Наставак и прошири- вање рада на тонским и техничким вежбама. Упознавање са осминама нота и пауза, као и пунктираним нот- ним вредностима. Развијање моторике леве руке. Артикулација (утврђивање савладаних елемената легата и упознавање са осталим начинима артикулације). Проширивање опсега тонова у распону е - Д2. Музички бонтон. Скале и трозвучи Г дур, Ф дур, Д дур, Б дур, А дур, а мол и г мол са тоничним квинтакордом и обртајима у четвртинама ЛИТЕРАТУРА Драган Гиртл: Школа за хорну (први део) Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну Марк – Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну Ј. Б. Флис: Успаванка В. А. Моцарт: Валцер Л. ван Бетовен: Екосеза П. И. Чајковски: Стара француска песма Ј. Кригер: Менует

Разред Четврти
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да:	
контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у проширеном регистру; самостално штива инструмент; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; испољи креативност и индивидуалност; свира у малим камерним саставима у школи и ван ње; поштује правила вежбања у самосталном раду; исказе критичко мишљење у улози слушаоца	Амбажура, дисање и положај атака у проширеном регистру. Ширење опсега зујањем глисандом. Самостално штивање. Култура тона и рад на чистој интонацији. Техничке вежбе уз контролисање моторике леве руке. Контрола дисања и свирања у седећем ставу. Увођење у камерно музицирање (свирање дуа). Развој елемената артикулације у проширеном регистру уз употребу слогова. Проширивање опсега тонова у распону д- Е2. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске скале до 4 предзнака, молске скале до 2 предзнака са тоничним квинтакордом и обртајима у четвртинама. ЛИТЕРАТУРА Франц Шолар: Школа за хорну Марк-Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну Драган Гиртл: Школа за хорну – (други део) Палма Силађи – Миклош Кекењеши: Школа за хорну (први и други део) Бери Таквел: 50 почетних вежби за хорну

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

и ивођача; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	В. А. Моцарт: Пастирска песма Н. Антал: Самохвала А. Варламов: Црвени сарафан Л. ван Бетовен: Романса

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру; примењује технику брзог дисања; самостално и прецизно штима инструмент; оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију; изведе предвиђене технике свирања на хорни; истражује начине добијања чистог тона; примењује функцију десне руке у корпусу; повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; свира у различитим камерним саставима примењујући принцип узајамног слушања; испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; комуницира са корепетитором кроз музику; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме.	Амбажура, дисање и положај атака у новом, проширеном регистру. Процес интелигентног загревања. Култура тона и кориговање интонације. Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Самостално штимање инструмента. Развијање моторике леве руке и функција десне руке у корпусу. Постизање физичке и менталне издржљивости. Техника брзог удисања. Обрада хроматских скала. Заједничко свирање у различитим камерним саставима. Проширивање опсега тонова у распону ц-Ф2. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске скале до пет предзнака, молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордом и обртајима у брзим четвртинама ЛИТЕРАТУРА Франц Шолар: Школа за хорну Марк – Антоан Робилард: Прогресивне методе за хорну Драган Гиртл: Школа за хорну (други део) А. Вивалди: Ларго Г. Ф. Хендл: Ариа М. Гаврановић: Игра духова

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној области ученик ће бити у стању да: контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију у новом, проширеном регистру самостално и прецизно штима инструмент оплемени тон у новим регистрима и коригује интонацију изводи технику пригушених тонова коришћењем десне шаке интерпретира композицију у стилу епохе и композитора испољи сопствене емоције кроз интерпретацију свесно исправља постојеће грешке и истражује нове начине свирања испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике комуницира са корепетитором кроз свирање свира у различитим камерним саставима	Амбажура, дисање и положај атака у новом проширеном регистру. Флексибилност амбажуре и рад на култури тона у свим обрађеним регистрима. Техника пригушеног тона десне руке. Обрада тонских и техничких вежби у свим тоналитетима. Развијање физичке и менталне издржљивости. Грешке у свирању – разлози и начин исправљања. Рад на микродинамици. Свирање у различитим камерним саставима поштујући принцип слушања. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Рад на орнаментима. Музички бонтон. Скале и трозвучи Све дурске и молске скале са тоничним квинтакордом и обртајима у осминама. ЛИТЕРАТУРА Георг Копраш: 60 етида за рог

поштујући принцип узајамног слушања показује иницијативу у организацији проба критички коментарише своје и туђе извођење у смислу техничке припремљености и музичке изражајности поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	Луисијен Теве: Изабране етиде Франц Шолар: Школа за хорну Драган Гиртл: Школа за хорну (други део) Ј. Шкроуп: Концерт у Б дуру

5. 17. ТРОМБОН

	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред	5.разред	6.разред
Обавезни минимум	Техничке вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине.	Техничке вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине.	Техничке вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине.	Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.	Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.	Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.
Јавни наступи	Два обавезна јавна наступа у току године					
Програм смотри	-Смотра на крају шк. год. не подлеже нумеричком оцењивању. - Једна лествица, напамет; -Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева).	Смотра на крају школске године не подлеже нумеричком оцењивању. -Једна лествица, напамет; -Једна етида (или композиција виртуозних извођачких тешкоћа); -1 композиција по слободном избору, напамет.	Смотра на крају школске године не подлеже нумеричком оцењивању -Једна дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, у четвртинама и осминама, напамет; -Две етиде различитог карактера; -1 дело уз пратњу клавира, напамет.			
Испитни програм				-1 дурска и 1 молска лествица са тоничним трозвучима у осминама и шеснаестинама, напамет; -Две етиде различитог карактера; -Једно дело уз пратњу клавира, напамет.	-1 дурска и 1 молска лествица са тоничним квинтакордима у осминама и лаганим шеснаестинама напамет; -Две етиде различитог карактера; -1 дело уз пратњу, напамет	-1 дурска и 1 молска лествица са тоничним квинтакордима, напамет; -Две етиде различитог карактера; -Једно дело за извођење уз пратњу клавира, напамет.

ТРОМБОН

Циљ учења предмета Тромбон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: описе својим речима боју тона инструмента; правилно стоји и држи инструмент; правилно дише; зуји на уснама и уснику; постави усник на усне; изведе основне тонове у средњем регистру, у целим нотама и половинама; изведе правилно техничке вежбе које укључују предубавање на једној позицији као и промену позиције;	Тромбон, његове карактеристике и делови. Добијање тона константним дувањем односно вибрирањем усница. Техника зујања на уснику. Дуги тонови у целим нотама (средњи регистар) на тромбону. Скале и трозвуци: Бе-дур у једној октави, у целим нотама и половинама. Це-дур у једној октави, у целим нотама и половинама.
коригује интонацију уз помоћ наставника; користи у свирању знање из солфеџа и чита нотни текст у бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављања...	ЛИТЕРАТУРА Јан Линдквист: Тобе тромбон; Дубравко Марковић: Мишу, мишићу; В. А. Моцарт: Абецеда; Штајнер Ференц: Позаунен А, Б, Ц.

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: правилно стоји и држи инструмент исправно дише правилно зуји на усницама и уснику у складу са могућностима правилно држи цуг користи позиције на тромбону користи помоћне позиције у одређеном музичком садржају (одређени тоналитети) примени легато свирање (како на позицији тако и у мењању позиција) свира стакато и тенуто артикулације	Контрола држања тела приликом свирања Контрола правилног удисања и издисања ваздуха. Зујање на усницама у оквиру квинте. Поставка леве руке на цугу. Свирање од прве до шесте позиције на тромбону. Предубавање тонова на позицији. Основни динамички појмови. Скале и трозвуци Еф-дур; де-мол; Бе-дур; ге-мол. ЛИТЕРАТУРА Слокар: Дневне вежбе; Слокар: Школа за тенор тромбон; Слокар: Скале у оквиру једне октаве. А. Бенчић: Весели тромбон; Јан Линдквист: Тобе тромбон – прва свеска.

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
изведе легато, стакато, тенуто на тромбону. повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту прати координацију у блиским и даљим позицијама (прва – друга, прва – трећа) (прва четврта – прва пета) исправи интонацију током свирања самостално, а посебно када свира уз пратњу клавира комуницира са корепетитором кроз музику критички вреднује свој јавни наступ примени план вежбања у договору са наставником користи метроном и штим машину поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Начин добијања основних техника свирања на тромбону: положај језика у стакато и тенуто свирању; вођење ваздушног стуба у легато свирању (на позицији „натур-легато” или са променом позиције). Ширење горњег и доњег регистра. Егзактно свирање стаката са променом позиција. Синхронизација ваздуха језика и руке. Кориговање интонације. Упознавање са принципом рада клавијских проба. Скале и трозвучи Скале до три предзнака у оквиру једне октаве са паралелним молловима.
	ЛИТЕРАТУРА Слокар: Школа за тенор тромбон; Арбан; Дневне вежбе Шлосберг: Дневне вежбе; Р. Милер: Дневне вежбе – прва свеска; Џералд Борднер: Етиде прва свеска; Јан Линквист: Тобе тромбонс; Јан Линквист: Лаки комади из прве свеске.

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
активно учествује у коректури свог тона и извођењу одговарајуће технике свирања на инструменту примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања. користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела. користи ИКТ технологију у стицању знања о композиторима. комуницира са корепетитором кроз музику. пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира). коригује интонацију у току свирања. свира у камерном ансамблу користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције критички вреднује своју и туђу изведбу композиције на јавним наступима учествује на јавним наступима у школи и ван ње поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	Овладавање лепим тоном у различитим регистрима. Основно динамичко нијансирање. Интонација. Артикулација. Техничко напредовање ученика. Свирање у ансамблу Скале и трозвучи Скале до четири предзнака у оквиру једне октаве са паралелним молловима. ЛИТЕРАТУРА Слокар: Школа за тенор тромбон; Арбан; Дневне вежбе Шлосберг: Дневне вежбе; Р. Милер: Дневне вежбе – друга свеска; Џералд Борднер: Етиде друга свеска; Јан Линквист: Тобе тромбонс друга свеска; Јан Линквист: Комади из друге свеске. Б. Барток: Вече на селу; Б. Шоколов: Балада.

Разред Пети

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	

прошири регистар користи све артикулације у извођењу и фразирању користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела. користи глисандо свирање приликом стајања ваздушног стуба комуницира са корепетитором кроз музику пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира) испољи креативност у реализацији музичке фразе и естетике интонативно коригује основне и помоћне позиције (Це 1 повишена трећа позиција, Еф 1 снижена прва, користи ноту ЕФ у шестој позицији у тоналитетима који то изискују) свира у камерним ансамблима и у симфонијском оркестру стичући основна знања о раду са диригентом. критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај Учествује на јавним наступима у школи и ван ње. саветује своје млађе ученике из класе како би требало да се понашају као извођачи и слушаоци на концертима. самостално вежба поштујући правила техничких процедура контролише интонацију користећи штим машину и слух	Квалитет тона и чиста интонација. Артикулацијама. Ширење регистра. Фразирању. Техника глисанда у превазилажењу стајања ваздушног стуба. Свирање у ансамблу и оркестру Скале и трозвучи Све дурске скале у половинама четвртинама и осминама према могућности ученика.
интонативно коригује основне и помоћне позиције (Це 1 повишена трећа позиција, Еф 1 снижена прва, користи ноту ЕФ у шестој позицији у тоналитетима који то изискују) свира у камерним ансамблима и у симфонијском оркестру стичући основна знања о раду са диригентом. критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај Учествује на јавним наступима у школи и ван ње. саветује своје млађе ученике из класе како би требало да се понашају као извођачи и слушаоци на концертима. самостално вежба поштујући правила техничких процедура контролише интонацију користећи штим машину и слух	ЛИТЕРАТУРА Б. Слокар: Дневне вежбе; Шлосберг: Дневне вежбе; Р. Милер: Школа за тенор тромбон друга свеска; В. Кризистек: Етиде за тромбон (избор); Џералд Борднер: Друга свеска етида; Р. Клерис: Конкурсна тема; Р. Клерис: Пријер; Ј. А. Хасе: Два плеса.

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: шири регистар у складу са правилно постављеном амбажуром свира у тенор кључу контролише тон у форте и пијано динамици решава проблем флексибилности преувавањима на позицији у спором и брзом темпу контролише интонацију примени одређана стилска правила која су везана за епоху дела које свира комуницира са корепетитором пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира). испољи самопоуздање у току јавног наступа изражава став о изведеним композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај покаже иницијативу у организацији заједничких проба изведе лакша оркестарска сола самостално вежба	Ширење горњег и доњег регистра. Тенор и алт кључ кроз лаке вежбе Поређење дела насталих у различитим епохама. Естетика фразе и неговање лепог тона и у форте динамици. Свирање у ансамблу и свирање оркестарских деоница у складу са могућностима ученика. Скале и трозвучи Све дурске и молске лествице у осминама и шеснаестинама по могућности ученика. ЛИТЕРАТУРА Б. Слокар: Дневне вежбе; Шлосберг: Дневне вежбе; Р. Милер: Школа за тенор тромбон друга свеска; Копреш: Свеска број један; В. Кризистек: Етиде за тромбон (избор); Џералд Борднер: Друга свеска етида; Г. Левин: Песма; С. Гордон: Ледени брег.

5. 18. КОНТРАБАС				
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред
Обавезан минимум програма	- четири лествице; - вежбе у I позицији; - две техничке етиде (по избору) - два комада са клавиром (по избору)	- четири лествице; - вежбе кроз IV позиције; - четири техничке етиде (по избору) - четири комада са клавиром (по избору)	- четири лествице; - вежбе кроз позиције до тона Е; - шест техничких етида (по избору) - четири комада са клавиром (по избору)	- четири лествице; - вежбе кроз позиције до тона Ф; - шест техничких етида (по избору) - четири комада са клавиром (по избору)
Јавни наступи	обавезна два јавна наступа током школске године.			
Програм смотре	-Једна лествица; -Једна етида -1 комад по избору са клавирском пратњом.	-Једна лествица са трозвуком (IV или V позиција); -Две етиде -Један комад по избору са клавирском пратњом.		
Испитни програм			-Једна лествица са трозвуком кроз две октаве (VII или VIII позиција); -Две етиде (једна са клавирском пратњом) -Један комад по избору са клавирском пратњом.	-Једна лествица са трозвуком кроз две октаве. -Две етиде (једна са клавирском пратњом) -Један комад по избору са клавирском пратњом.

КОНТРАБАС

Циљ учења предмета Контрабас је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: правилно држи инструмент и познаје његове делове; правилно држи гудало и користи основне потезе; изведе основне техничке вежбе за десну руку; користи нотно писмо за читање музичког дела; примени музичке ознаке у извођењу композиције; изведе техничке и вежбе за интонацију; изведе вежбе за леву руку кроз позиције (минимум прва позиција); изведе дурске и молске лествице са трозвучима кроз позиције (минимум прва позиција); изведе лагане композиције различитог карактера соло и са корепетитором; свира на интерним и јавним часовима; испољи креативност у интерпретацији у складу са сопственим музичким, емоционалним и интелектуалним способностима; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка и техника десне руке: држање гудала и вежбе хоризонталних и вертикалних покрета (надлактице, подлактице, шаке, зглоба и прстију); вођење гудала на празним жицама (са различитом расподелом, различитом брзином кретања и разноврстним штрихом); ритмичке вежбе на празним жицама (гудалом и пицикато); основни потези гудалом (деташе, портато, легато, стакато). Поставка и техника леве руке: вежбе за промену позиције; вежбе за корелацију и кординацију покрета леве и десне руке; вежбе за интонацију у првој позицији. Музички бонтон. Скале и трозвучи а-мол (природни); дурске: Еф; Бе; Ге; А; Е; Це - дур; Вежбе кроз позиције различитих ритмичких и техничких захтева за леву и десну руку. ЛИТЕРАТУРА Школе за контрабас по избору Л. Монтанг, М. Просеник, Ф. Симандл, Л. Штрајхер и друге Лаке композиције са клавиром (по избору) Техничке етиде одговарајуће тежине (Л. Раков, Ј. Кмент, А. Слама, И. Били, С. Ли и др.)

Други разред

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: примени основну технику свирања контрабаса кроз IV и V позицију; изведе техничке и интонативне вежбе за леву руку кроз позиције; изведе дурске и молске лествице са трозвучима кроз позиције; изведе композиције различитог карактера; свира на интерним и јавним часовима; испољи креативност у интерпретацији у складу са сопственим музичким, емоционалним и интелектуалним способностима; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Поставка леве руке и интонативне вежбе у четвртој позицији. Вежбе за промену позиције (све четири позиције). Мелодијске вежбе за увежбавање артикулације и динамике. Техничке вежбе кроз четири позиције, различитих ритмичких и техничких захтева за леву и десну руку. Вежбе у петој позицији. Вежбе са флажолетима и штимовање инструмента помоћу њих. Кратке етиде (са клавирском пратњом и без ње). Кратки комади и композиције са клавирском пратњом Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице у једној октави кроз све четири позиције. Дурске и молске лествице у једној октави кроз пет позиција.

	Хроматске лествице кроз пет позиција. Трозвучи и четворозвучи кроз пет позиција. ЛИТЕРАТУРА Школе за контрабас по избору: Л. Монтаг, М. Просеник, Ф. Симандл, Л. Штрајхер и друге. Лаке композиције са клавиром (по избору). Техничке етиде одговарајуће тежине (по избору).

Разред Трећи

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: примени основну технику свирања контрабаса кроз позиције закључно са VIII; изведе техничке и интонативне вежбе за леву руку кроз позиције; користи вибрато; изведе композиције различитог карактера; учествује на интерним и јавним часовима; испољи креативност у интерпретацији у складу са сопственим музичким, емоционалним и интелектуалним способностима; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Поставка леве руке и вежбе за интонацију кроз VI, VII и VIII позицију. Техничке вежбе за промену позиција. Вибрато. Мелодијске и ритмичке вежбе кроз позиције. Кратке етиде (са клавирском пратњом и без ње). Кратки комади и композиције са клавирском пратњом Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвучима кроз две октаве. Хроматске скале кроз две октаве. ЛИТЕРАТУРА – Школе за контрабас по избору: Л. Монтаг, М. Просеник, Ф. Симандл, Л. Штрајхер и друге Ј. Новосел: Етиде за контрабас Техничке етиде одговарајуће тежине (по избору) Лаке композиције са клавиром (по избору) К. Трунф: Лаки комади за контрабас и клавир – Хрестоматија за контрабас 1 свеска (са клавирском пратњом) Б. Лаловић: Дванаест малих етида (са клавирском пратњом)

Разред Четврти

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: примени основну технику свирања контрабаса до палчеве позиције; изведе техничке и интонативне вежбе за леву руку кроз позиције; користи вибрато; изведе орнаменте; изведе лагане композиције различитог карактера; учествује на интерним и јавним часовима; испољи креативност у интерпретацији у складу са сопственим музичким, емоционалним и интелектуалним способностима. самостално и свакодневно вежба; поштује договорена правила понашања при	Поставка леве руке и вежбе кроз IX и X позицију. Техничке и интонативне вежбе за промену позиција. Вибрато. Орнаменти: предудар, мордент, групето, трилер. Мелодијске и ритмичке вежбе кроз позиције. Кратке етиде (са клавирском пратњом и без ње). Кратки комади и композиције са клавирском пратњом. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице са трозвучима кроз две октаве. Хроматске лествице кроз две октаве. ЛИТЕРАТУРА – Школе за контрабас по избору: Л. Монтаг, М. Просеник, Ф. Симандл, Л. Штрајхер и друге Ј. Новосел: Етиде за контрабас Техничке етиде одговарајуће тежине (по избору)

слушању и извођењу музике.	Лаке композиције са клавиром (по избору) К. Трунпф: Лаки комади за контрабас и клавир – Хрестоматија за контрабас I свеска (са клавирском пратњом) Б. Лаловић: Дванаест малих етида (са клавирском пратњом)

5. 19. СОЛО ПЕВАЊЕ				
	1. разред	2. разред	3.разред	4.разред
Обавезан минимум програма	- четири вокализе - две песме старих мајстора -једна лакша песма	- четири вокализе - четири песме старих мајстора -две лакше песме	- четири вокализе - 4 песме старих мајстора -једна песма класичара или романтичара - једна песма Српског или Словенског композитора	- шест вокализа - четири песме старих мајстора - две песме класичара и романтичара -две песме српских и словенских композитора
Јавни наступи	Обавезан један јавни наступ у току школске године		Обавезна два јавна наступа током школске године	
Програм смогри	На крају школске године смотра, - једна вокализа (са текстом или без текста) и једна песма старог мајстора програм се изводи напамет не мора се изводити на оригиналном језику).			
Испитни програм		-две вокализе (са текстом, без текста, различитог карактера) -једна песма старог мајстора Испитни програм се изводи напамет (програм се не мора изводити на оригиналном језику)	-једна вокализа -једна арија старог мајстора -једна песма по слободном избору (класичара, романтичара српског или словенског композитора) Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику	-две вокализе различитог карактера -1 арија старог мајстора -једна песма по слободном избору(класичара, романтичара српског или словенског композитора) Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику

СОЛО ПЕВАЊЕ

Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

Разред Први

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: описује делове вокалног апарата; правилно резонира; правилно користи дијафрагму; правилно држи тело; разликује правилно од неправилног дисања; самостално примењује вежбе дисања; разликује правилно од неправилне емисије тона; правилно интонира и јасно изговара слоге; примењује промену вокала при певању лакших вокализа; примењује основне елементе нотне писмености у певању, чита нотни текст; лако пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољава самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.	Карактеристике вокалног апарата. Начин добијања тона. Правилно држање тела и став тела при певању Дисање и вежбе дисања. Емисија тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције. Једноставне вежбе кроз легато, секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд. Уједначавање вокала. Слушање, интонација и дикција. Музички бонтон. ЛИТЕРАТУРА Техничке вежбе, вокализе: Ф. Абт, Н. Вакаи, Х. Пановка, Ђ. Конконе, Г. Зајдлер Р. Тирнанић: Песме Италијанских композитора, избор Лакше композиције италијанских композитора: Ђ.Каћини, А. Калдара, А. Скарлати, А. Фалкониери, Л. Манџи, „Мале песме великих мајстора” и друга дела по избору наставника које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика

Разред Други

Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: правилно држи тело и на правилан начин примењује вежбе дисања; описује положај гласница при певању и функцију дијафрагме, резонатора; лако формира тон и контролише интонацију при певању; јасно изговара слоге и тумачи текст композиције при певању; примењује различита музичка изражајна средства у фразирању, у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе публици сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију; поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.	Став тела при певању и вежбе дисања. Карактеристике и одржавање вокалног апарата. Начин добијања тона. Емитовање тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције. Техничке вежбе кроз легато. Уједначавање вокала. Слушање, интонација и дикција. Тумачење динамике и темпа. Припрема за јавни наступ. Музички бонтон. ЛИТЕРАТУРА Техничке вежбе, вокализе: Ф. Абт, Н. Вакаи, Х. Пановка, Ђ. Конконе, Г. Зајдлер, Л. Бордесе Лакше композиције Италијанских композитора по избору наставника Лакше песме класичара и романтичара „Мале песме великих мајстора“ (В. А. Моцарт, Ф. Менделсон, Л.В. Бетовен, Р. Шуберт, Ф. Векерлен и други, по избору наставника, који одговара узрасту и техничким могућностима ученика.

Школски програм Музичке школе „Јован Бандур“ Панчево – основна школа, 2022 – 2026.

Разред Трећи
Годишњи фонд часова 70 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: примени правилан певачки став и вежбе дисања; контролише дужину даха при певању; користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; примењује нове певачке технике; правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољава самопоуздање у току јавног наступа; изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (prima vista). Развој певачке технике: portato, portamento, staccato, martellato. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: crescendo, decrescendo, diminuendo... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон. ЛИТЕРАТУРА Техничке вежбе, вокализе: Ф. Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника Б. Цвејић: Песме за младе певаче, избор „Мале композиције великих мајстора“ избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П. Коњовић, И. Бајић, Д. Јенко, С. Христић, З. Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи и други, избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника.

Разред Четврти
Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: самостално изводи вежбе дисања уз правилан став и држање; лако формира тон и контролише интонацију при певању; јасно изговара и тумачи текст композиције при певању; примењује стилске разлике самостално у тумачењу композиције; контролише мимику лица; примењује принцип узајамног слушања у заједничком упевавању и певању; самостално изводи, пева композиције напамет уз пратњу клавира; комуницира са корепетитором кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољава самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.	Развој певачких вештина и осамостаљивање при вежбању. Тумачење стилских разлика у литератури. Текст – разумевање текста, тумачење музичким средствима и јасан и правилан изговор. Увод у камерну музику. Припрема за јавни наступ. Извођење композиција различитог карактера и сценски наступ. Музички бонтон ЛИТЕРАТУРА Техничке вежбе, вокализе: Ф. Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника Б. Цвејић: Песме за младе певаче, избор „Мале композиције великих мајстора“ избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П. Коњовић, И. Бајић, Д. Јенко, С. Христић, З. Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи и други, избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника.

5. 20. СОЛФЕЂО

5. 20. 1. СОЛФЕЂО – ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД

Циљ Циљ учења предмета Солфеђо у припремном разреду је да код ученика развије љубав према музици, слободу и способност да се изразе кроз музику, чиме се ствара квалитетна основа за даљи наставак бављења музиком.		
Разред Припремни		
Годишњи фонд часова 70 часова		
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– изводи покрете док слуша дечије и народне песме и примере из литературе; – изрази доживљај музике коју слуша цртањем; – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – препозна различите инструменте и извођачке саставе, и разлику између вокалне и инструменталне музике; – наведе композиторе чију је музику имао прилике да слуша и заволи; – изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; – пева по слуху песмице моделе; – опише својим речима доживљај музике у дуру и молу; – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; – пише ноте различитог трајања и кључеве уз помоћ наставника; – препозна и изводи песмице различитом динамиком (јако и тихо); – препозна и изводи песмице различитог темпа (споро и брзо); – изводи ритам уз покрет; – уочи разлику између дводела и тродела; – прати своје певање уз помоћ ритмичког инструмента; – пева и препозна задате тонове и мотиве неутралним слогом; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – прави музичке инструменте од различитих материјала; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање музике уз покрет. Слушање музике уз цртање. Елементи музичке писмености (препознавање кроз слушање). Музички Орфофв инструменти, хор, оркестар и ансамбли. Вокална и инструментална музика. Дела различитих музичких жанрова примерени узрасту.
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ МЕЛОДИКА, РИТАМ И МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	Певање дечијих и народних песмица примереног садржаја и карактера, различитог тонског рода и песмица модела. Препознавање дурског и молског тонског рода. Развој музикалности. Музичка графомоторика: писање нотних вредности у линијском систему, писање виолинског и бас кључа. Основне ознаке за динамику (forte, piano). Основне ознаке за темпо (спор и брз). Препознавање нотних трајања у примеру. Покрет у функцији ритма. Извођење ритмичке пратње-Орфов инструментаријум (бубњићи, звечке, ...) и ручно израђени инструменти. Опажање и интонирање тонова и мотива неутралним слогом. Записивање нотних трајања: четвртине и осмине. Транспоноване песмица по слуху.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. Ритмичка пратња дечијим музичким инструментима: звечке, фрулице, даире,...
	МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.
Јавни наступи: Јавни час – извођење научених песмица		

5. 20. 2. СОЛФЕЂО (четворогодишње школовање)

Циљ	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Разред **Први**Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрет; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна и чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи и записује: нотна трајања: целу, половину с тачком, половину, четвртину, осмину ноте; – препозна и употреби предзнаке: повисилицу, снизителицу и разрешилицу; – препозна и својим речима објасни појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – употреби солмизацију и музичку абецеду; – опише својим речима шта је лествица, тетрахорд, ступњеви и главни ступњеви; – употреби знаке за понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона; – примени основне динамичке ознаке (јако, тихо, умерено јако, умерено тихо, поступно појачавање и стишавање); – примени основне ознаке за темпо: спор, умерен и брзи; – примени најчешће начине извођења музичког дела (повезано, кратко и издржано) и музичке целине; – пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; – звучно препозна дур и мол; – пева: лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту, тоничну терцу и вођицу и тонични трозвук; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – чује и препозна главне ступњеве; – пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише напамет научене песме; – запише мелодијске диктате по двотактима; – запише ритам у мелодијском примеру; – препозна врсту такта у певаним песмама са текстом; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица ; – смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изводи двочетвртински; трочетвртински и	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе. Хроматски знаци: повисилице, снизителице и разрешилице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именовање нота солмизацијом и музичком абецедом. Лествични појмови. Термини и појмови, без дефиниција, у оквиру садржаја програма. Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano; crescendo i decrescendo). Основне ознаке за темпо (lento, andante, moderato, allegro, vivo). Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato, tenuto) и фразирање. МЕЛОДИКА Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред (C, F и G дур а, е, d мол). Звучна слика дурског и молског тонског рода. Функционални односи у тоналитету. Поставка штима. Функције главних ступњева. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у обрађеним тоналитетима. - Природни, хармонски и мелодијски мол. Развој музикалности. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Аутодиктат. Писмени мелодијски диктат. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског

четворо- четвртински такт; – препозна и изводи двоосмински, троосмински; – препозна и изводи такт шестосмина са основном поделом јединице; бројања и без лукова и паузи; – изводи бројалице; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – осећа ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – изводи четвртине; осмине, лукове и одговарајуће паузе; – препозна и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – препозна и изводи основне фигуре; – приказује ритам кроз покрет; – изводи знакове за продужавање трајања; тона: тачка, лук, корона; – чита ритам солмизацијом;	тетра- хорда. Опажање метра. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. РИТАМ Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начи- ни извођења ритма. Ритам у примерима од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на две јединице бројања. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе. МУЗИЧКИ БОНТОН Слушање и уважавање извођача.
Равномерно и ритмичко читање нота. Препознавање лествице и лествичних елемената у мелодијском примеру. Мелодијски пример у пређеним тоналитетима.	

СОЛФЕЂО (четворогодишње школовање)

Разред Други

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрете; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање; – пева и препозна скок у тонику, доминанту, субдоминанту и вођицу; – пева по слуху мелодијске примере солмизацијом и песмице у молу; – звучно препозна мол; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – пева и препозна лествично и терцно кретање, тонични трозвук; – пева и препозна три врсте мола; – препозна и именује главне ступњеве; – изражајно пева мелодије различитог жанра и карактера; – опажа и пева тонове и мотиве; – запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – запише мелодијске диктате; – запише напамет научене песме; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд; – опажа и пева мале и велике терце и чисту квинту; – опажа и пева дурски, молски и хармонски тетракорд;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. МЕЛОДИКА Утврђивање пређеног градива. Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за 2. разред (D дур, h мол, Вдур, g мол, А дур, fis mol). Звучна слика молског тонског рода. Поставка штима. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у пређеним тоналитетима. Природни, хармонски и мелодијски мол. Функције главних ступњева. Развој музикалности. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање ритмичке окоснице. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат. Аутодиктат. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског

– препозна врсту такта у песмама са текстом и у примерима из литературе; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење друга-другарице; – изводи основне фигуре такта 6/8 уз певање одговарајућих песмица; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – изводи бројалице; – приказује ритам кроз покрет и игру; – равномерно чита ноте у виолинском, бас кључу у једном и два линијска система; – визуелно сагледава и изводи као целину: основне фигуре; четворodelне поделе и пунктирану и обрнуто пунктирану фигуру на ритмичкој јединици; – препозна и чита лукове, паузе, узмах и предтакт; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетра хорде; – запише и препозна интервале до квинте као и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима; – објасни својим речима појмове: лествица, ступањ, степен/полустепен, тетра хорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервале.	тетра- хорда. Опажање метра. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. РИТАМ Обнављање пређених врста тактова и обрада такта: 4/8 и 2/2. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8 са луковима и паузама. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануел- ном техником). Ритам у примерима од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента. Четворodelна подела јединице бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици. Примена лукова, пауза, узмах и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Записивање и препознавање обрађених лествица и тетра хорада. Интервали до квинте (мали, велики и чисти) и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Проширивање знања из музичке терминологије (лествица, ступањ, степен/полустепен, тетра хорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервали). МУЗИЧКИ БОНТОН Слушање и уважавање извођача.

Програм смотре:

1. Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера.

2. Мелодијски пример (а, е или d mol) уз анализу: лествица, тетра хорди, интервали, дурски и молски квинтакорд.

Ритмичко читање у четвртинском такту у оквиру пређеног градива.

СОЛФЕЂО (четворогодишње школовање)

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – звучно препозна дурски и молски тонски род; – пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева изражајно мелодије различитог жанра и	МЕЛОДИКА Обнављање градива (све области). Функционални односи у тоналитету. Песме и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за трећи разред (Es dur и c mol, E dur , cis mol As duru и f mol). Штимови. Једноставни примери по слуху и солмизацијом, као и мелодијски примери који садрже у себи мутацију. Звучна поставка модулације првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Развој музикалности. Двогласни примери. Композиције са клавирском пратњом.

карактера; – пева двогласне примере (у пару или групи) и композиције са клавијском пратњом;	
– опажа и пева и записује: тонове, групе тонова и мотиве; – запише мелодијске диктате; – запише ритам у мелодијском примеру; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева доминантни септакорд; – опажа и пева интервале до октаве; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песама; – смишља мелодију или ритам на научену песму или мелодиј-ски пример; – примени потребна знања и вештине уз игру; – препознаје елементе пређеног градива кроз примере за слушање; – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – изводи сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза; – изводи ритмичке фигуре сичилијану и тирану; – изводи такт 9/8 и 12/8; – пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 7/8; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – доживљава ритам кроз покрет; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; – ритмички прочита триолу у четворорделној подели јединице бројања; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетра хорде; – запише и препозна интервале до октаве; – запише и препозна квинтакорде са обртајима у обрађеним тоналитетима; – запише и препозна доминантни и умањени септакорд; – објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – поштује правила понашања на концерту.	ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Опажање и интонирање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање доминантног септакорда. Опажање и интонирање интервала до октаве обрађених кроз песме и примере из литературе. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. РИТАМ Обрађене врсте такта. Сложена подела тродела у такту 6/8 уз примену лукова и осмин-ских пауза. Пунктиране фигуре трорделног ритма: сичилијана и тирана. Информативно упознавање врста такта 9/8 и 12/8. Мешовито сложени тактови: 5/8 и 7/8. Начини извођења ритма. Триола у оквиру четворорделне поделе јединице бројања. Ритам кроз песме различитих жанрова. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion,...). Равномерно читање уз повећање брзине читања и обележен темпо. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Лествице и тетра хорди. Интервали до октаве (чисти, велики и мали интервали). Дурски и молски квинтакорд са обртајима и прекомерни и умањени квинтакорд. Доминантни и умањени септакорда. Ознаке за темпо и карактер: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo. МУЗИЧКИ БОНТОН Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту
Програм смотре: Писмени део: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака. 2. Тест из теорије (лествице, предзнаци, тетра хорди, имена и врста интервала до октаве, дурски и молски	

квинтакорд са обртајима, доминантни и умањени септакорд).
Усмени део:
1. Мелодијски пример.
Ритмичко читање: бас кључ (пређено садржаји из II и III разреда).

СОЛФЕЂО (четворогодишње школовање)

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **66 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева и опажа штимове обрађених дурских и молских лествица; – пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева мелодијске примере различитих жанрова са модулацијом; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева народне песме са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; – пева српске песме и песме других националности; – пева двогласне примере и каноне (у пари или групи) и компо- зиције са клавирском пратњом; – запише ритам у мелодијском примеру; – пева научен мотив у другом тоналитету; – запише мелодијске диктате; – опажа и пева интервале до октаве; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разреше- њем и везивањем за тоналитет; – препозна доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд; – мења и допуњава мелодију и ритам научених примера;	МЕЛОДИКА Обнављање градива из свих области. Нови тоналитети: H dur, Des- dur и b-mol. Остали тоналитети са 5, 6 и 7 предзнака – информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету. Штимови. Мутација. Модулације првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Мешовито сложени тактови: 5/8 и 7/8. Неговање музичке традиције. Развој музикалности. Двогласни примери, канони и композиције са клавирском пратњом. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Записивање ритмичке окоснице. Транспоноване мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти) и опажање прекомерне кварте и умањене квинте. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет. Опажање доминантног септакорда са обртајима и умањеног септакорда.
– смишља мелодију или ритам на научену песму или мелоди- јски пример; – примени потребна знања и вештине уз игру; – препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање; – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – доживљава ритам кроз покрет; – ритмички чита етиде инструменталног типа из градива IV разреда; – разуме и објасни музичке појмове;	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова. РИТАМ Обрађене врсте такта. Сложена подела и ритмичке фигуре троделног ритма. Начини извођења ритма. Ритам у примерима – од звука ка слици. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Ритмичко читање етида инструменталног типа из градива IV разреда уз примену оба кључа. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Пређено градиво из теорије музике.

– пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – поштује правила понашања на концерту;	МУЗИЧКИ БОНТОН Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.
Испитни програм: Писмени део: - Мелодијски диктат у тоналитетима до четири предзнака. Усмени део: - Мелодијски пример – тоналитети до четири предзнака (са скретницама и пролазницама). Ритмичко читање: бас кључ (пређени ритмички садржаји).	

5. 20. 3. СОЛФЕЂО (шестогодишње школовање)

Циљ	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Разред **Први**

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете; – изрази доживљај музике коју слуша цртањем; – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – пева по слуху и солмизацијом песмице у С, G, F дур; – звучно препозна карактер дура; – пева и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук у С, G, F-дур; – чује и именује главне ступњеве; – пева по слуху и препозна мол; – опише доживљај музике различитог жанра и карактера; – пише и чита ноте солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу; – изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; – препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизителицу у мелодијском примеру; – објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – објасни својим речима лествичне појмове; – примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; – примени најчешће начине извођења у музичким примерима (повезано и кратко); – опажа и пева тонове и мотиве; – препозна и запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање музике уз покрет. Слушање музике уз цртање. Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова. МЕЛОДИКА Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред кроз С, G, F дур (певање). Звучна слика дурског тонског рода. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скокова у: тонику, доминанту, вођицу и тонични трозвук. Функције главних ступњева. Песмице у молским тоналитетима (певање). Развој музикалности. МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе: цела, половина, половина с тачком, четвртина и осмина. Хроматски знаци: повисилице и снизителице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именовање нота солмизацијом и музичком абецедом. Лествични појмови :лествица, тетрахорд, степен, полустепен, ступњеве. Музичке ознаке: понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона. Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano, crescendo i decrescendo). Основне ознаке за темпо (andante, moderato,

– мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изведе четвртинске тактове; – изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; – изводи ритам на различите начине; – одржи ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – визуелно сагледава и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – изводи ритам уз покрет; – препознаје и изводи знаке за продужавање трајања тона; – чита ритам солмизацијом.	allegro, vivo). Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato). ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ Опажање и интонирање тонова и мотива у тоналитету. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Записивање ритмичке окоснице. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације у складу са пређеним градивом.Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. МУЗИЧКИ БОНТОН Слушање и уважавање извођача РИТАМ Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4. Препознавање ритма у примерима. Начини извођења ритма (куцање или тактирање или мануелна техника). Четвртина као јединица бројања. Равномерно читање. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана на две јединице бројања. Покрет у функцији ритма. Знаци за продужавање трајања тона: тачка, лук, корона. Ритмичко читање.
Јавни наступи: Јавни час – извођење научених песмица које обухватају програм првог разреда	
Програм смотре: Равномерно и ритмичко читање нота. Мелодијски пример у пређеним тоналитетима уз анализу (садржаји I разреда).	

СОЛФЕЂО (шестогодишње школовање)

Разред Други

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.
– изрази доживљај музике коју слуша цртањем; – препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; – звучно препозна карактер дура и мола; – слушно разликује и пева различите врсте мола – горњи тетрахорд молских тоналитета; – пева песмице по слуху и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук;	МЕЛОДИКА Тоналитети: C, G, F дур (утврђивање). Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за други разред (a, d и e мол). Звучна слика молског тонског рода. Поставка штима Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у a, d и e молу.

– чује и именује главне ступњеве; – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; – пише и чита ноте солмизацијом и музичком абecedом у вио- линском и бас кључу; – изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; – препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизилицу у мелодијском примеру; – објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; – објасни својим речима лествичне појмове; – примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; – примени најчешће начине извођења у музичким примерима (повезано и кратко); – опажа и пева тонове и мотиве; – препозна и запише ритам у мелодијском примеру; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; – мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; – смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – препозна и изведе четвртинске тактове; – изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; – изводи ритам на различите начине; – одржи ритмички пулс; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; – визуелно сагледава и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; – изводи ритам уз покрет; – препознаје и изводи знаке за продужавање трајања тона; – чита ритам солмизацијом.	Природни, хармонски и мелодијски мол. Функције главних ступњева. Развој музикалности. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање ритмичке окоснице. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат. Аутодиктат. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тен- денцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетра- хорда. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање метра. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. РИТАМ Врста такта: 2/4, 3/4, 4/4. Осмина као јединица бројања: 2/8, 3/8, 4/8. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником). Ритам у примерима од звука ка нотној слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања. Четвороделна подела јединице бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици – увод и припрема. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструмен- талне литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Записивање и препознавање обрађених лествица и тетрахорада. Интервали до квинте (мала и велика секунда, мала и велика терца, чиста кварта и чиста квинта), дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Проширивање знања из музичке терминологије (лествица, ступањ, степен/полустепен, тетрахорд, главни ступњеве, вођица, тонични трозвук, интервали). МУЗИЧКИ БОНТОН Слушање и уважавање извођача.
Програм смотре: 1. Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера 2. Мелодијски пример (а, d или е mol) уз анализу: лествица, тетрахорди, интервали, дурски и молски квинтакорд. Ритмичко читање у бас кључу у оквиру пређеног градива	

СОЛФЕЂО (шестогодишње школовање)

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– препозна елементе пређеног градива кроз једноставне приме- ре за слушање; – слуша дечије и народне композиције, примере из литературе уз покрет; – изражава утиске о слушаном делу цртањем; – препозна разлике и пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна однос тонике и доминанте, и скокове у све ступњеве; – пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; – пева штимове обрађених дурских и молских лествица; – звучно разликује дур и све врсте мола; – опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. МЕЛОДИКА Обнављање градива (из претходних разреда). Функционални односи у тоналитету. Песмице и мелодијски примери који одговарају инструменталној литератури за трећи разред (D dur, h-mol, B-dur и g-mol). Штимови. Једноставне песмице по слуху и мелодијски примери у дуру и истоименом молу и обрнуто (a mol-A dur, d mol-D dur). Горњи тетрахорди у све три врсте мола: природни, хармонски и мелодијски мол. Развој музикалности. Двогласно певање. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање ритмичке окоснице. Записивање и интонитање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Опажање и певање: мале и велике секунде, мале и велике терце, чисте кварте и чисте квинте обрађених кроз песмице и примере из литературе. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Интонирање доминантног септакорда у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику. Опажање метра . МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. Музичко дидактичке игре. РИТАМ Половина као јединице бројања: 2/2, 3/2, 4/2. Основне фигуре у такту 6/8 уз примену лукова и паузи. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником). Ритам у примерима – од звука ка нотној слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање уз повећање брзине читања и обележен темпо у зависности од инструмента. Четвороделне поделе јединице бројања: пунктирана и обрнуто пунктирана, синкопа на јединици бројања, паузе, лукови... Поставка триоле. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструмен- талне литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Интервали до квинте (мала и велика секунда, мала и велика терца, чиста кварта и чиста квинта) дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима. Утврђивање знања из музичке терминологије. Ознаке за темпо: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo. МУЗИЧКИ БОНТОН Слушање и уважавање извођача.
Испитни програм: ПИСМЕНИ ДЕО: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака	

УСМЕНИ ДЕО:

1. Мелодијски пример (тоналитети пређени у I, II и III разреду) уз анализу мелодијског примера: лествице, тетрахорди, имена и врста интервала до квинте, дурски и молски квинтакорд и лествични квинтакорди на главним ступњевима обрађених лествица.

Ритмичко читање: виолински/бас кључ (пређено градиво из I, II и III разреда).

СОЛФЕЂО

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
- пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве - пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова и мелодијске примере; - пева штимове обрађених дурских и молских лествица; - препозна и пева дурски и молски тонски род; - пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; - пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; - пева двогласне примере (у пару или групи) и композиције са клавирском пратњом; - опажа и пева тонове и мотиве; - запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; - запише лакше мелодијске диктате; - запише ритам у мелодијском примеру - опажа и пева интервале до сексте; - опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; - опажа и пева доминантни септакорд; - мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; - смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; - примени знања и вештине уз игру; - препозна елементе пређеног градива кроз једноставне примере за слушање; - препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; - препозна и изводи синкопу на јединици бројања; - визуелно сагледава и изводи сложену поделу у такту 6/8; - изводи такт 9/8 и 12/8 - пева песме по слуху и песме различитих жанрова; - равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; - изводи ритмичке фигуре четвороделне	МЕЛОДИКА Обнављање градива (из претходних разреда). Функционални односи у тоналитету. Песме и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за четврти разред (A- dur, fis mol, Es dur, c mol, E dur, cis mol). Штимови. Једноставне песме по слуху и мелодијски примери у дуру и истоименом молу и обрнуто – мутација . Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Развој музикалности. Двогласно певање. Композиције са клавирском пратњом. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање и интонирање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице Опажање и певање: мале и велике секунде, мале и велике терце, чисте кварте и чисте квинте и мале и велике сексте обрађених кроз песмице и примере из литературе. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање доминантног септакорда. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије научене песме или мелодијског примера. Музичко дидактичке игре. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма РИТАМ Обрађене врсте такта. Синкопа на јединици бројања. Сложена подела тродела у такту 6/8 без примене лукова и шена- естинских пауза. Информативно упознавање врсте такта 9/8 и 12/8. Начини извођења ритма Ритам у примерима – од звука ка слици. Равномерно читање. Обрађене ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања и синкопа на јединици бројања, паузе, лукови...

поделе јединице бројања; – ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетракорде; – запише и препозна интервале до сексте; – запише и препозна квинтакорде на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима; – запише и препозна доминантни септакорд; – објасни различите врсте темпа; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; – поштује правила понашања на концерту.	Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Лествице и тетракорди. Интервали до сексте (чисти, велики и мали). Квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима. Доминантни септакорд. Ознаке за различите врсте темпа. МУЗИЧКИ БОНТОН Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту
Програм смотре: Писмени део: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака. Усмени део: 1. Мелодијски пример (тоналитети пређени у III и IV разреду) уз анализу примера (садржаји IV разреда). Ритмичко читање: бас кључ (пређено градиво из III и IV разреда).	

СОЛФЕЂО

Разред **Пети**

Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; – пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе различитих жанрова; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; – пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; – примени ознаке за различите врсте темпа и карактера; – пева двогласне примере (у пару или групи), каноне и композиције са клавирском пратњом; – запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве;	МЕЛОДИКА Обнављање градива из претходних разреда. Функционални односи у тоналитету. Нови тоналитети: As dur, f mol, H dur, Des dur и b mol. Остали тоналитети са 5 и 6 предзнака – информативно. Штимови. Пева мелодије у истоименом дуру и молу. Звучна поставка модулације. првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8. Развој музикалности. Ознаке за темпо и карактер: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo, Cantabile Двогласни примери и канони. Композиције са клавирском пратњом. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Записивање појединачних тонова, група тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање интервала до октаве. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет.

– запише мелодијске диктате; – запише ритам у мелодијском примеру; – опажа и пева интервале до октаве; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; – опажа и пева доминантни и умањени септакорд; – мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; – смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; – користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука; – препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање; – својим речима изражава утиске о слушаном делу – изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; – позна и изводи малу триолу; – визуелно сагледава и изводи сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза; – препозна и изводи ритмичку фигуру: сичилијану и тирану – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; – пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 7/8; – приказује ритам кроз покрет; – равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; – изводи ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања; – ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; – препозна двоструко пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на две јединице бројања; – чита ритам солмизацијом; – запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде; – запише и препозна интервале до октаве; – запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; – запише и препозна доминантни септакорд са обртајима; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга – другарице; – поштује правила понашања на концерту	Опажање и интонирање доминантног и умањеног септакорда у тоналитету. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке, импровизације. Импровизација мелодије научених песама или мелодијских примера. <u>Савремена технологија у функцији наставе.</u> СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. РИТАМ: Обрађене врсте такта. Триола на половини јединице бројања. Сложена подела тродела у такту 6/8 уз примену лукова без шеснаестинских пауза. Пунктиране фигуре троделног ритма: сичилијана и тирана. Начини извођења ритма. Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова. Врсте такта: 5/8 и 7/8. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Равномерно читање нота. Четвороделна подела јединице бројања. Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Двоструко пунктиране и обрнуто пунктиране ритмичке фигуре на две јединице бројања – информативно. Ритмичко читање ауторских примера и примера из литературе. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Лествице и тетрахоради. Интервали до октаве (мали, велики и чисти интервали). Дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и преко- мерни квинтакорд. Доминантни септакорд са обртајима. МУЗИЧКИ БОНТОН Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.
Програм смотре: Писмени део: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до четири предзнака. Усмени део: 1. Мелодијски пример (тоналитети пређени у IV и V разреду) уз анализу (садржаји V разреда).	

Ритмичко читање: бас кључ (пређено градиво из IV и V разреда)

СОЛФЕЂО

Разред Шести

Годишњи фонд часова 66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
– пева мелодијске примере у дуру и молу; – пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве ; – пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; – препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; – пева песме различитих жанрова и мелодијске примере са модулацијом; – пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; – пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; – пева српске песме и песме других националности; – пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; – пева двогласне примере, каноне и композиције са клавирском пратњом; – запише ритам у мелодијском примеру; – запише мелодијске диктате; – пева научен мотив у другом тоналитету; – опажа и пева интервале до октаве; – опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; – опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; – опажа и пева доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд; – мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; – смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; – користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука; – препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање музике; – својим речима изражава утиске о слушаном делу; – препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; – изводи и препозна пређене ритмичке фигуре троделног ритма; – изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником;	МЕЛОДИКА Обнављање градива из претходних разреда. Тоналитети са 7 предзнака – информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету. Штимови. Мутација. Модулација првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима које воде ка разрешевајућем лествичном тону. Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8. Неговање музичке традиције. Развој музикалности. Двогласни примери, канони и композиције са клавирском пратњом. ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ Записивање ритмичке окоснице. Писмени мелодијски диктат – записивање по двотактима. Транспоноване мотива. Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти, као и опажање прекомерне кварте и умањене квинте). Опажање и интонирање дурских и молских квинтакора са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналит. Опажање доминантног септакорда са обртајима и умањеног септакорда. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Мелодијске и ритмичке импровизације. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. Савремена технологија у функцији наставе. РИТАМ Обрађене врсте такта. Сложена подела тродела и пређене фигуре троделног ритма. Начини извођења ритма. Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Ритмичко читање етида инструменталног типа – градиво VI разреда. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.

– изводи примере из литературе као и песме различитих жанрова; – приказује ритам кроз покрет; – ритмички чита етиде инструменталног типа – градиво VI разреда;	
– чита ритам солмизацијом – разуме и објасни својим речима музичке појмове; – пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга – другарице; – поштује правила понашања на концерту.	ТЕОРИЈА МУЗИКЕ Пређено градиво из теорије музике. МУЗИЧКИ БОНТОН Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.
Испитни програм: Писмени део: 1. Мелодијски диктат у тоналитетима до четири предзнака. Усмени део: 1. Мелодијски пример - тоналитети до четири предзнака (са скретницама и пролазницама) Ритмичко читање: бас кључ (пређено градиво).	

5. 21. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **35 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни музичке појмове и термине: тонски и нотни систем од велике до треће октаве, виолински и бас кључ, особине тона, метар и метричке ознаке, музичку фразу, агогику, артикулацију, динамику и темпа. Основни украси и фигуре (информативно); – запише и препозна лествице, лествичне интервале и квинта корде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету; – запише и препозна врсте интервала до октаве (по узору на лествичне); – запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; – запише и препозна све врсте септакорада и мали дурски септакорд с обртајима; – правилно пише ноте, паузе и нотне вредности у различитим тактовима;	ПОЈМОВИ	Музички појмови и термини.
	ТОНАЛИТЕТИ	Теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, карактеристични лествични интервали, лествични квинтакорди, доминантни и умањени септакорд у тоналитету.
	ИНТЕРВАЛИ	Трозвуци: обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд.
	АКОРДИ	Четворозвуци: седам врста септакорада, мали дурски септакорд с обртајима.
	ОРТОГРАФИЈА	Правилно писање.

Испитни програм:

ПИСМЕНИ ДЕО:

Тест: музички појмови, тоналитети, интервали, акорди, ортографија.

5. 21. 1. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ (шестогодишње школовање)

ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Разред **Шести**

Годишњи фонд часова **35 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни музичке појмове и термине: тонски и нотни систем од велике до треће октаве, виолински и бас кључ, особине тона, метар и метричке ознаке, музичку фразу, агогику, артикулацију, динамику и темпа. Основни украси и фигуре (информативно); – запише и препозна лествице, лествичне интервале и квинтакорде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету; – запише и препозна врсте интервала до октаве (по узору на лествичне); – запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; – запише и препозна све врсте септакорада и мали дурски септакорд с обртајима; – правилно пише ноте, паузе и нотне вредности у различитим тактовима.	ПОЈМОВИ	Музички појмови и термини.
	ТОНАЛИТЕТИ	Теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, карактеристични лествични интервали, лествични интервали и квинтакорди, доминантни и умањени септакорд у тоналитету. Прости интервали.
	ИНТЕРВАЛИ	Трозвучи: обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд.
	АКОРДИ	Четворозвучи: седам врста септакорада, мали дурски септакорд с обртајима.
	ОРТОГРАФИЈА	Правилно писање.

Испитни програм:

ПИСМЕНИ ДЕО:

Тест: музички појмови, тоналитети, интервали, акорди, ортографија.

5. 22. УПОРЕДНИ КЛАВИР				
	1.разред	2.разред	3.разред	4.разред
Обавезан минимум програма	-лествице и трозвучи по програму - 30 композиција – вежбе, етиде и разни комади.	-лествице и акорди по програму; - осам композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде); - две полифоне композиције; - једна цела сонатина и један до два става из различитих сонатина или варијације.	-лествице и акорди по програму; - 6 композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде); - две полифоне композиције; - 2 става из различитих сонатина или варијације и 1 став или 2 циклуса варијација;	-лествице и акорди по програму; - 6 композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде); - 2 полифоне композиције; - два става из различитих сонатина или варијације и један став или два циклуса варијација; - једна композиција домаћег аутора
Јавни	обавезна два јавна наступа током школске године			
Смотре	-Једна лествица по избору; -Једна етида; -Две композиције различитог карактера.	-Једна лествица по слободном избору; -Једна етида; - Две композиције по слободном избору.		
Испити			-Једна лествица по слободном избору; -Једна етида; -Једна полифона композиција; -Један став сонатине; -Једна композиција по слободном избору.	- на крају школске год. -Једна етида; -Једна полифона композиција; -Један став сонатине; -Једна композиција по слободном избору.

УПОРЕДНИ КЛАВИР			
1. разред	исходи	садржај	литература
	-да препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; -да се оријентише на клавијатури; -правилно седи за клавиром -примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; -препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање артикулацију и опише их својим речима; -примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; -самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Положај за клавиром и поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктирање ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола тона. Музичка меморија. Самоконтрола звука и разумевање музичког облика. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвуци Скале до четири повисилице и једне снизилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном правцу од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено –основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.	-Једна од почетних школа за клавир – Томсон, Јела Кршић, Николајев -Бајер: <i>Школа за клавир</i> – од вежбе 85 и даље -Диверноа: <i>Етиде оп. 76</i> – основне вежбе за клавир -Черни: Оп. 599, Оп. 453 оп. 139, I свеска -Гњесина: <i>Клавирска абецеда</i>, избор -Лешхорн: <i>Мелодичне етиде оп. 192</i>, избор М. Лили Петровић <i>Школица за клавир</i> Ниво А и Ниво Б Обраде и аранжмани познатих мелодија и друге композиције примерене узрасту и способностима ученика

2. разред	исходи	садржај	литература
	- чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; - одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; - препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; - користи педал у делима; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; - чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо, мецо- пијано, фортисимо, мецофорте; - јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; - осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; - самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; - повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; - развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; - самостално, изражајно свира композиције напамет; - развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецо-пиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Скале и трозвучи Најмање 4 дурске и 2 молске скале у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.	Јела Кршић: <i>Клавирска читанка за други разред</i> Ханон за почетнике -Диверноа: <i>Оп. 176</i> - Лемоан: <i>Дечије етиде</i> оп. 37 -Гњесина: <i>Мале етиде</i>, I део -Беренс: <i>Оп. 70</i> -Черни: <i>Оп. 139, 24 етиде</i> -М. Живковић: <i>Међумурје мало, Текла вода Караишца</i> -Ј. С. Бах: <i>Мале композиције</i>, избор лакших -Хендл: <i>Избор композиција у редакцији Јеле Кршић</i> -Избор сонатина: Ванхал, Хаслингер, Плејел, Бетовен, Хор, Рајнеке, Кулау, Клементи. Сонатине домаћих аутора и других композитора одговарајуће тежине -Збирка „<i>Наши композитори за младе пијанисте</i>” -З. Христић: <i>Тачкице</i> -Р. Петровић: <i>Игра, Циркус за мичиће, Украјинска игра</i> -С. Хофман: <i>Две басне</i> -Б. Предих: <i>Прича моје лутке</i> -М. Тајчевић: <i>За мале</i> -В. Миланковић: <i>Дечје приче, 25 мијатура</i> за I и II разред -Избор лаких композиција (Просвета, Београд) Шуман: <i>Оп. 68</i> Гречанинов: <i>Оп. 99</i> Гедике: <i>Оп. 36</i> Гурлит: <i>Оп. 82</i> Раули: <i>Оп. 36 и 37</i> Б. Барток: <i>За децу</i> – Клавирска музика за почетнике, Ми крокосмос I, избор -Мајкапар: <i>24 лаке композиције</i> оп. 16 -Кабалевски: <i>Оп. 30</i> -Скот: <i>Кутија играчака</i> Друге композиције одговарајуће тежине

3. разред	исходи	садржај	литература
	– свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – негује културу тона; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију;	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Техничке вежбе са ритмичким варијантама. Анализа музичких облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш . Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Техничке вежбе, скале и трозвучи Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Најмање 4 дурске скале (које нису рађене у II разреду) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно, као и у распону три октаве у осминским триолама, паралелно. Најмање 2 молске скале у распону две октаве, паралелно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно	– Јела Кршић: <i>Клавирска вежбанка</i> – Лемоан: <i>Дечје етиде оп. 37</i> – Черни: <i>Оп. 849</i>, избор – Бертини: <i>25 етида оп.100</i> избор – Диверноа <i>оп. 176</i> – Гедике: <i>Оп. 32 и 47</i>, број 5,6 и 8 – Лак: <i>Оп. 172</i> – Друге етиде одговарајуће тежине. – Ј. С. Бах: <i>Мале композиције</i> – Ј. С. Бах: <i>Мали прелудијуми</i> – Јела Кршић: <i>Клавирска вежбанка</i>, избор – Хендл: <i>Избор композиција</i>, у редакцији Јеле Кршић – Друге композиције одговарајуће тежине. – Клементи, Дијабели, Кулау, Дусик, Хајдн (лакше) као и сонати- не домаћих и других аутора одговарајуће тежине. – Гњесина: <i>Тема и шест малих варијација</i> – Кабалевски оп. 51: <i>Варијације Ефдур</i> – Сорокин: <i>Тама са варијацијама а мол</i> – Кулау: <i>Варијације Гедур</i> – Кршић и Шишмановић: <i>Збирка Наши композитори за младе пијанисте</i> – Логар, Рајичић и Илић: <i>За мале клавиристе</i> – Рајичић: <i>Дечја збирка</i>, избор – Тајчевић: <i>Дјеци</i> и I мала свита – Душан Радић: <i>Рондино</i> – Р. Мац: <i>Стара ура игра полку</i> – Чајковски: <i>Албум за младе, оп. 39</i>, избор – Шуман: <i>Албум за младе, оп. 68</i>, избор – Б. Барток: <i>Деци, Микрокосос II</i> – Гречанинов: <i>Дечја књига оп. 98</i> – О. Шин: <i>Од јутра до сумрака</i> – Шите: <i>Из веселог дечјег доба</i>, избор – Хајдн: <i>Мале игре</i>, избор – Моцарт: <i>14 дечјих композиција</i> – Скот: <i>Животиње</i>, избор – Сарауер: <i>Слике из дечјег доба</i> – Хачатуријан: <i>Андантино</i> – Лутославски: <i>12 малих комада</i> – Мајкапар оп. 33: <i>Минијатуре</i> – Вилалобос: <i>Изабрани лаки комади</i> – Јела Кршић: <i>Клавирска вежбанка</i>, избор – Раули: <i>19 малих комада</i>, избор – Поцоли: <i>Мали комади</i>

4. разред	исходи	садржај	литература
	– чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: – јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); – подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; – повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Читање с листа лакших композиција. Скале и трозвуци Дурске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Молске скале кроз четири октаве у осминама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.	– Черни: <i>Оп. 849 избор етида</i> – Кршић и Ранковић: Збирка за савлађивање техничких проблема I и II свеска – Беренс: <i>Оп. 61</i>, избор – Лешхорн: <i>Оп. 381</i> избор Друге етиде одговарајуће тежине. – Ј. С. Бах: <i>Мали прелудијуми</i> – избор – Хендл: Избор композиција, у редакцији Јеле Кршић Друге композиције одговарајуће тежине. – Хајдн Сонатине (редакција Кршић и Шишма новић) Друге сонатине или сонате одговарајуће тежине. – С. Рајичић: <i>Мала свита</i> – Славенски: <i>Игре и песме са Балкана I и II свеска</i>, избор лакших – В. Мокрањац: <i>Мала свита</i> – Кршић и Шишмановић: Наши композитори за младе пијанисте Друга дела одговарајуће тежине. – Менделсон: <i>Песме без речи</i>, избор – Григ: <i>Лирски комади</i>, избор – Прокофјев: <i>Музика за децу</i> – Дебиси: <i>Мали црнац</i> – Дусик: <i>Матине</i> – Мартину: <i>Лутке</i>, избор лакших – Душкин: <i>Краљ вилењака, Вашар</i> – Чимароза: <i>Сонате</i>, избор – Кабалевски: <i>Оп. 27</i> – Лутославски: <i>Народне мелодије</i> – Б. Барток: <i>За децу</i>, Микрокосмос III и IV свеска Пинтарић и Станковић: <i>Композиције за клавир</i>, избор Аранжмани и обраде разних познатих мелодија за клавир

5. 23. ХОР

Циљ учења предмета Хор је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и музици кроз музичко искуство којим се подстиче развијање осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **II** циклус

Годишњи фонд часова **70/66 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; – користи правилну и јасну дикцију и примењује правилан начин певања; – комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; – прати диригента и пева усаглашено са осталим ученицима; – одговарајућим певањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; – интонира чисто у току извођења; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко певање; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу; – поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Хор и карактеристике певања у хору. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Дикција – значај правилне и јасне дикције, изговарање брзалица и бројалица. Хармонски слух – развој. Комуникација са диригентом. Интонација – значај чисте интонације и начини постизања. Композиције различитог карактера. Музички бонтон. Слушање дела помоћу доступних носиоца звука. Музички бонтон.
Обавезни минимум програма: једна народна песма, једна уметничка композиција, једна трогласна композиција		
Јавни наступи: јавни часови у школи, концерт поводом Дана школе, различита домаћа и међународна такмичења, сарадња са локалном заједницом		

5. 24. ОРКЕСТАР

Циљ учења предмета Оркестар је да код ученика развије интересовање и љубав према музици и заједничком свирању, кроз музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **II** циклус

Годишњи фонд часова **70/66 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – прати диригента; – комуницира са члановима своје деонице и са	ИЗВОЂЕЊЕ	Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки, тамбурашки...). Оркестарски звук - начин добијања. Развој хармонског слуха. Сарадња и комуникација на релацији

осталим члановима оркестра кроз музику; – усагласи сопствено извођење са потребама групног; – свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; – коригује интонацију у току свирања; – самостално вежба поштујући процедуру; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу.	МУЗИКЕ	диригент – вођа деонице – пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон.
Минимум програма: 3 краћа дела или једно дело у више ставова, по избору диригента.		
Јавни наступи: на јавним часовима у школи, Републичко такмичење, наступи у оквиру локалне заједнице, концерт поводом Дана школе, различита такмичења.		

5. 25. КАМЕРНА МУЗИКА

Циљ	учења предмета Камерне музике је да код ученика развије интересовање и љубав према камерном музицирању и музици кроз заједничко музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред II циклус

Годишњи фонд часова **70/66 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– усагласи индивидуално свирање са групним свирањем; – усагласи интонацију са осталим члановима камерног састава; – усагласи артикулацију са осталим члановима камерног састава; – усагласи динамичке ознаке са осталим члановима састава;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Камерна музика – развој и врсте ансамбла. Специфичности свирања у камерном саставу. Вежбе за интонацију и артикулацију. Припремање ученика за јавне наступе. Музички бонтон.
– дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – покаже спремност за тимски рад; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне		ЛИТЕРАТУРА Избор композиције за различите камерне саставе писане у оригиналу за одређени састав или транскрипције дела из музичке литературе које одговарају техничким и музичким способностима свих чланова камерног састава.

носиоце звука; – поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.		
Обавезни минимум програма: три комада из различитих стилских епоха или различитог карактера		
Јавни наступи: минимум један јавни наступ камерног ансамбла у току школске године		

6. СТАРИ ПРОГРАМ (5. и 6. разред, школска 2022/23, 2023/24. година)

6.1. ИСПИТНЕ ОБАВЕЗЕ НА КРАЈУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ		
ИНСТРУМЕНТ	V разред	VI разред
виолина	Испит: 1 лествица 2 етиде став концерта	Испит: 1 лествица 2 етиде Комад Став концерта
виола	Испит: 1 лествица 1 етида 1 комад велика форма: концерт или 2 става сонате	Испит: Лествица 2 етиде 1 комад Велика форма: Концерт- 1. или 2. и 3. став, или цела соната
виолончело	Испит: Лествица 2 етиде Комад уз клавир.пратњу	Испит: Лествица Терце и сексте кроз 2 октаве 1 етида Бах- један став Комад уз клавир.пратњу Барокна соната- 2 става Кончертино, концерт (1. или 2 и 3.ст.), или варијације, или соната, или сонатина
гитара	Испит: Лествица с каденцом и интервалима 1 етида 2 комада-1 полифони	Испит: Лествица 1 етида 1 став сонате, сонатине ,свите или варијације 1 комад
Тамбура е-прим	Испит: Лествица 3 комада различитог садржаја	Испит: 3 комада различитог садржаја
Тамбура А басприм	Испит: 1 молска лествица 1 етида 1 народна песма или игра 1 комад 1 велика форма	Испит: Лествица 1 етида 1 народна игра или песма 1 комад 1 велика форма
Мандолина	Испит: 1 лествица 3 комада различитог садржаја	Испит: 3 комада различитог садржаја

Харфа	Испит: 1 лествица 1 етида 1 сонатина или тема с варијацијама 1 комад	Испит: 1 лествица 2 етиде 1 сонатина 1 композиција аутора из 19.века 1 композиција савременог аутора
Клавир	Испит: 1 полифона комп. 1 етида 1 став сонате 1 комад 1 композиција домаћег аутора	Испит: 1 полифона комп. 1 етида 1 став сонатае 1 комад 1 композиција домаћег аутора
Хармоника	Испит: 1 лествица 1 етида 1 полифона комп. 1 циклична композиција	Испит: 1 лествица 1 етида 1 полифона 1 циклична ком. 1 комп. виртуозног карактера

6.2. ОБАВЕЗНЕ СМОТРЕ на полугодишту

Наставни предмет	V разред	VI разред
клавир	1 лествица 1 виртуозна етида	1 лествица 1 виртуозна етида
хармоника	1 етида 1 композиција по избору	1 етида 1 композиција по избору
Тамбура е-прим	2 комада различитог карактера	2 комада различитог карактера

6.3. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

6.3.1. КЛАВИР

5. разред

- усавршавање способности свирања по слуху
- наставак рада на техници свесног меморисања нотног текста
- стални развој музичке фантазије и даље профилирање ученикових критеријума у области уметничког садржаја и естетске вредности музичког дела
- даље усавршавање вештине употребе педала
- посвећивање пажње изучавању композиција полифоне структуре и композиција са романтичарском кантиленом
- проширивање знања из области орнаментације
- интензиван рад на даљем развоју могућности извођачког апарата (савладавање свих врста техничких тешкоћа)
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера
- стално усвајање нових знања из области музичке теорије и историје
- обогаћивање искуства у савладавању полиритмичких тешкоћа
- даље усавршавање вештине читања прима виста
- упознавање са делима оркестарске и друге неклавирске литературе (транскрипције)

- проширивање знања о музичким облицима додатним информацијама о варијацијама, ронду, сонати и сонатном циклусу
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања
- одржавање навике редовног слушања уметнички вредне музике
- даље обогаћивање такмичарског искуства

Литература:

Черни, Крамер-Билов, Беренс, Лешхорн, Бах, Хендл, Јаковски, Григ, Менделсон, Шуберт, Прокофјев, Кабалевски, Мартину, Барток, Хајдн, Моцарт, Бетовен, Шуман, Вебер, Рајичић, Логар, Васа Мокрањац, Славенски

Обавезни минимум програма Скале: фис, цис, гис, ес и бе-мол 4 етиде

4 композиције по слободном избору

3 полифоне композиције

1 соната или став из сонате и циклус варијација

1 композиција домаћег аутора

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотра на крају

1.полугодишта Годишњи испит

6. разред

- интензивирање рада на развоју активности унутрашњег и спољашњег слуха
- наставак рада на техници свесног меморисања нотног текста
- оспособљавање ученика за самостално развијање музичке фантазије
- даље посвећивање пажње изучавању композиција полифоне структуре и композиција с романтичарском кантиленом
- инензиван рад на даљем усавршавању ефикасности извођачког апарата
- заокруживање степена стечених знања из области музичке теорије и историје
- усавршавање вештине извођења полиритмичких тешкоћа
- довођење вештине читања прима виста на ниво који задовољава потребе у оквирима аматерског бављења музиком
- проширивање знања о музичким облицима
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања задавањем сложенијих домаћих задатака
- дефинитивно стварање сталне потребе за слушањем уметнички вредне музике и навике редовног одласка на концерте
- даље стицање такмичарског искуства
- интензивна, пажљива, свеобухватна анализа степена знања и искуства које је ученик усвојио током шестогодишњег школовања

Литература:

Черни, Лешхорн, Крамер и Билов, Мошковски, Шопен, Бах, Хендл, Моцарт, Бетовен, Шуман, Григ, Менделсон, Чајковски, Бородин, Регер, Барток, Хајдн, Беркович, Василије Мокрањац, Славенски, Тајчевић, Деспих

Обавезни минимум програма

Скале: по слободном избору

4 етиде или виртуозне

композиције 4 композиције по

слободном избору 3 полифоне

композиције

1 соната или став из сонате и циклус варијација

1 композиција домаћег аутора

Јавни наступи

Два јавна наступа током школске године и смотре на крају

1.полугодишта Годишњи испит

6. 3. 2. ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

(виолина, виола, виолончело)

5. разред

Задаци:

- континуирани рад на развоју музичке фантазије
- интензиван рад на даљем развоју могућности извођачког апарата, путем савлађивања свих врста техничких тешкоћа
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера
- стално усвајање нових знања из области музичке теорије
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања

Обавезни минимум програма

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	2 двооктавне дурске и молске	8	2	1
Виола	4 двооктавне	8	4	2
Виолончело	до 3 октаве	6	2	1

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године На крају наставне године **годишњи испит**

Обавезни испитни програм

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	2	/	1
Виола	1	1	1	1
Виолончело	1	2	1	1

Литература:

Виолина

Школе: Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Избор етида, 3.св.

Волфарт: 60 етида, оп.45

Кајзер: Друга свеска, оп.20- 36 етида

Мазас: Етиде, оп.36, 1.св.

Донт: Етиде оп.37 (избор)

Грегоријан: скале

Комади: Фортунатов: Млади виолиниста, 2.св.

Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Хрестоматија II

Хрестоматија 4. и 5.разред

Велике форме:

А.Вивалди: Концерт Де-дур, 1.став, Концерт Ге-дур, 1.ст.; Концерт а-мол, 1.став

О.Ридинг: Концерт Де-дур, оп.25, Концерт Ге-дур, оп.24

Комаровски: Концерт А-дур

Данкла: Варијације; Бакланова: Варијације; Комаровски: Варијације;

Виола

Школе:

Франк Марко: Школа за виолу Ханс Сит: Школа за виолу
М.Гарлицки, К.Фортунов и К.Родионов: Изабране етиде, 2.св.
Ф.Хенрик: Школа за виолу
Х.Е.Каизер: Школа за виолу
Д.Марковић: 4.свеска
О.Шевчик: оп.2, 1.свеска; оп.1, 1. свеска-избор
Х.Шрадик: 1. свеска-избор

Комади:

М.Ивановић: „Од прекласике до модерне“
М.Гарлицки, Х.Фортунов, К.Родионов: Хрестоматија, 2.свеска
С.Гргић: Албум за младе виолинисте
Минијатуре за виолину (ПВМ Краков)
Зборник комада за виолину (ФМУ)

Велике форме:

Г.Ф.Телеман: Соната Де-дур, А-дур, а-мол, де-мол, це-мол
Г.Ф.Телеман: Сонатина А-дур и Де-дур
А.Вивалди: Шест соната за виолончело
А.Вивалди: Концерт у Ге-дуру, Де-дуру и а-молу (транскрипције за виолу)
Трекслер: Соната
Ц.Ф.Зелтер: Концерт

Виолончело

Симић: 5.свеска Ф.Антал: 5.свеска
И.Мардеровски: Избор етида
Доцауер: 113 етида
Мерк: Хрестоматија, Етиде
С. Ли: Мелодијске етиде
Кончертина, Концерти:
Бревал: Еф-дур, А-дур
Бодио: Це-дур
Зокарини: Де- дур, А-дур А.Вивалди: а-мол
Сонате: Вивалди: е-мол, а-мол
Марчело: Еф-дур, е-мол
Ромберг: Бе-дур
Јордан: Варијације а-мол

6. разред

Задаци:

- наставак рада на техници свесног меморисања
- оспособљавање ученика за самостално развијање музичке фантазије
- интензиван рад на даљем усавршавању ефикасности извођачког апарата
- континуиран рад на развоју навике самосталног вежбања
- континуирано употпуњавање знања о ознакама темпа и карактера, у зависности од ознака на које ученик наилази током изучавања композиција из задатог годишњег

репертоара

Обавезни минимум програма

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	2 трооктавне дурске и молске	6	2	2
Виола	5 кроз три октаве	6	4	2
Виолончело	до 3 октаве	6	2	1

Јавни наступи:

најмање два јавна наступа током школске године На крају наставне године- **годишњи испит**

Обавезни испитни програм

инструмент	лествице	етида	комад	Велика форма
Виолина	1	2	1	1 став концерта
Виола	1	2	1	1
Виолончело	1	1	1.Бах: 1 став 2.Комад уз клавир. пратњу	2 става барок.сонате / кончертино/концерт/ варијације

Литература:

Виолина

Школе:

Кајзер: 36 Етида за виолину оп.20, 3. свеска

Мазас: Етиде оп.36, 1.свеска

Гарлицки, Родионов, Фортунатов: Избор етида, 3.свеска

Кројцер и Јамполски: Етиде (почетне етиде)

Комади:

Г.Ф.Телеман: Сарабанда и Гавота

Л.Бокерини: Менует

Ј.Х.Фиоко: Алегро

А.Корели: Алегро Де-дур

Н.Рубинштајн: Преслица

Хрестоматија за 5. и 6.разред

„Млади виолиниста“- 3.свеска Данкла: Варијације

Велике форме:

Г.Ф.Телеман: Сонатина Ге-дур, Е-дур, Еф-дур

А.рКеоли: Соната А-дур, е-мол

З.Фибиш: Сонатина де-мол

А.Вивалди: Концерт а-мол (2. и 3. став)

Ј.С.Бах: Концерт а-мол (1.став) Ј.Б.Аколај: Концерт а-мол

Г.Б.Виоти: Концерт оп.23, Ге-дур, 1.став

Виола

Школе:

Ф.Херман: „Школа“

О.Шевчик: оп.2, 1.свеска; оп.1, 1.свеска; оп.3, 1.свеска; оп.8 и оп. 9 (1.свеска)

Х.Сит: Етиде оп.32 Х.Шрадик: 1.свеска- избор

Р.Кројцер: Етиде оп.1- оп.5 Ф.Мазас: 1. свеска

Комади:

Збирка педагошких репертоара за виолину и клавир: Комади за виолину

Минијатуре за виолу

С.Григ: „Албум за младе виолинисте“ Класични комади 1. и 2.

М.Ивановић: „Од преткласике до модерне“

Телеман: Тема с варијацијама

Бокерини: Менует

Б.Марчело: Граве и Алегро

Моцарт: Сање, Жига

Ф.Шуберт: Балада

Б.Барток: Балада; Вече на селу

К.М.Вебер: Серенада

Ф.Лист: Романса

Ј.Хајдн: Менует

Велике форме:

Корели: Соната А-дур, е-мол

Г.Ф.Телеман: Соната Ге-дур, Е-дур, Еф-дур; Концерт Ге-дур; Концерт за две виоле

А.Виталов: Концерт у Е-дуру, а-молу и ге-молу

Ј.Хандошкин: Концерт

О.Герстер: Концерт

В.Флектон: Соната

Локатели: Соната

Виолончело

Симић: Шеста свеска

Ф.Антал: Шеста свеска

И.Мардеровски: Избор етида

Доцауер: 113 етида

Мерк: Хрестоматија, Етиде

С. Ли: Мелодијске етиде

Грицмахер. Прва свеска Етида

Франшом: 12 етида

Бах: Соло свита бр.1, Ге-дур

Кончертина, концерти: Бревал: Де-дур, Ге-дур

Бодио: Це-дур Зокарини: де-мол

А.Вивалди: Де-дур

Кленгел: Це-дур, Ге-дур, а-мол

Штамиц: Це-дур

Нелк: Де-дур

Голтерман: Ге-дур

Сонате

Вивалди: Еф-дур, Де-дур

Марчело: Ге-дур

Самартини: Ге-дур

Дипор: Ге-дур

Ванхал: Варијације Це-дур

6. 3. 3. ХАРМОНИКА

5. разред

Задаци:

- деталније упознавање елемената полифоније (глас, тема, имитација, одговор) и техничких средстава којима се она остварује уз евентуалну употребу баритон баса
- рад на анализи облика: тема с варијацијама, свита, сонатни облик, сонатина
- упознавање и детаљнија примена већег броја ознака за динамику и темпо
- рад на сложенијим захтевима вођења меха (тремоло, тремоландо, рикошет мехом)
- примена и промене регистра у односу на стил и карактер композиције (подела на три групе у односу на могућности транспонованја)
- упућивање ученика на самостално решавање лакших проблема у примени прстореда, разних начина извођења појединих врста артикулације, вођење меха и примени регистара
- читање с листа одговарајућих вежби, етида и комада

Лествице:

Дурске и молске лествице до пет предзнака кроз две октаве (паралелно и супротно, акорди- трозвуци и четворозвуци)

Литература:

В.В.Терзић: Избор етида и композиција, 2.и 3. свеска; 3.Ракић: Хармоника за 5.разред ОМШ; 3.Ракић: Хрестоматија за хармонику; 3.Ракић: Композиције за хармонику; Зко.Всуављев: Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред (1. и 2. свеска); 3.Ракић: Хармоника-Албум за младе; А.Факин: Марљиви хармоникаш; М.Барачков: Избор композиција за хармонику (3.свеска); Л.Међери: Избор композиција за хармонику (3.свеска);

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму

8 етида

4 композиције различитих епоха и садржаја

1 циклична композиција

Јавни наступи

Обавезна два јавна наступа током школске године

Смотра на крају 1.полугодишта (етида и композиција по слободном избору)

Годишњи испит

1 лествица

1 етида

1 полифона композиција

1 циклична композиција

6. разред

Задаци:

- стицање основних појмова о стиловима преко литературе која се обрађује
- обрада сложенијих двогласних и једноставнијих трогласних полифоних композиција уз евентуалну употребу баритон баса
- рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине
- постизање ритмичке стабилности у вези са техничком сигурношћу у одређеном темпу
- укључивање регистра на краћим нотним вредностима без претходне припреме и сложенија примена регистра у циљу бољег музичког изражавања, транспонивање

регистрима

- проверавање стеченог знања и самосталности ученика у раду
- примена разних начина извођења појединих врста артикулације, динамике и регистра у зависности од стила и карактера композиције
- читање с листа етида и комада евентуално, импровизација пратње

Лествице:

Дурске и молске лествице до шест предзнака кроз две октаве (паралелно и супротно, акорди- трозвуци и четворозвуци, октаве, хроматска лествица)

Литература:

В.В.Терзић: Избор етида и композиција, 2.и 3. свеска;

3.Ракић: Хармоника за 6.разред ОМШ;

3.Ракић: Хрестоматија за хармонику;

3.Ракић: Композиције за хармонику; 3

Ковачевић; Избор композиција за хармонику за 5. и 6. разред (1. и 2. свеска);

3.Ракић: Хармоника-Албум за младе;

А.Факин: Марљиви хармоникаш;

М.Барачков: Избор композиција за хармонику (3.свеска);

Л.Међери: Избор композиција за хармонику (3.свеска);

Обавезни минимум програма:

Лествице по програму

6 етида

4 композиције различитих епоха и садржаја

1 циклична композиција

Јавни наступи

Обавезна два јавна наступа током школске године

Смотра на крају 1.полугодишта (етида и композиција по слободном избору)

Годишњи испит

1 лествица

1 етида

1 полифона композиција

1 циклична композиција

1 композиција виртуозног карактера

6. 3. 4. ТРЗАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

(гитара, тамбура Е -прим,тамбура А-басприм, мандолина, харфа)

5. разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	-рад на легатима за леву руку -рад на промени позиције и скоковима за леву руку -даљи рад на украсима-двиструки предудар, мордент, пралтрилер -рад на артикулацији и контрола трајања тонова -вежбе за баре и за истезање -даљи рад на читању с листа у једноставнијим примерима -проширивање репертоара ренесансним, барокним или модерним композицијама уз упознавање карактеристика стила

Тамбура Е-прим	-рад на промени позиција у скоковима за леву руку -уознавање украса: мордент, трилер -уознавање нових ознака за темпо и агогику (vivo, più mosso, meno mosso, accelerando)
Тамбура А-басприм	-уознавање са свим положајима на инструменту -промена положаја -неговање лепог тона -примена украса
мандолина	-рад на промени позиција у скоковима за леву руку - уознавање украса: мордент, трилер -свирање лествица кроз две октаве до четири предзнака -уознавање и детаљнија примена већег броја ознака за динамику и темпо -даљи рад на читању с листа -учешће ученика у колективном музицирању -усавршавање технике десне ру -упућивање ученика на самостално решавање лакшег проблема у примени прстореда и потеза -даљи рад на артикулацији
харфа	-даљи рад на лествицама и арпеђима са подметањем прста -рад на развоју технике и на трилерима -савлађивање литературе за харфу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	2 кроз три октаве	4	3	/
Тамбура Е-прим	2 дурске и 2 молске лествице до 5 предзнака кроз две октаве	4	4	1
Тамбура А-басприм	Све дурске и молске кроз две октаве	4 етиде, 10 техн.вежби	4 нар.песме или игре 3 комада с клавиром	1
мандолина	2 дурске и 2 молске до 5 предзнака	4	4	1
харфа	Све лествице	3-5	3-4	2 сонатине

Литература:

инструмент	Литература:
Гитара	Ј.Јовичић: Школа за гитару (2. и 3. део) В.Андре: Збирка композиција за гитару Х.Сагreras: Лекције за гитару -шира литература по избору наставника

Тамбура Е-прим	Галицки: Хрестоматија за виолину , 3. свеска Ивановић: „Од преткласике до модерне“ (2. и 3. свеска) Кајзер: Етиде за виолину Волфарт: Етиде за виолину, оп.45, 2. св. Вивалди: Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур О.Ридинг: Концерт за виолину Ге-дур, Де- дур, а-мол Д.Марковић: Мали комади (3.свеска) Фортунатов: Хрестоматија за виолину (5. и 6. разред) Б.Стојановић: „20 игара за соло тамбуру“ Група аутора: народне игре Шрадик: Вежбе за леву руку, 1. свеска
Тамбура А-басприм	Велике форме: Ф.Куцхлер: Кончертино Де-дур, оп.12 Ридинг: Концерт за виолину Ге-дур оп.24, Де- дур оп.36, ха-мол Портноф: Кончертино Ге-дур
мандолина	-као за тамбуру е прим Шрадик: Вежбе за леву руку, 2. свеска Комаровски: Варијације
харфа	Бокса: Етиде Надерман: Етиде Ердели: 2о етида Хаселман: Етиде Дусек: Сонатине III,IV Надерман: Седам ноктурна за харфу Гранђани: Ноктурно; Баркарола Посе: „Игра таласа“ Надерман: Сонатине

Годишњи испит:

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1	1	2 (1 полифони)	-
Тамбура Е-прим	1	-	3	-
Тамбура А-басприм	1 молска	1	1 нар.песма или игра 1 комад уз клавир	1
мандолина	1	-	3	-
харфа	1	1	1	1 сонатина или тема с варијацијама

Обавезна су два јавна наступа током школске године

6. разред

инструмент	Специфични задаци
Гитара	-даљи рад на усавршавању музичког израза (квалитет тона, темпо, динамика) -рад на тремоло техници -усавршавање украса-трилер -рад на октавним флажолетима и на разним врстама ефеката (тамбора, пицката, ефекат добоша) -рад на штимовању инструмента

Тамбура Е-прим	- даљи рад на усавршавању музичког израза (квалитет тона, темпо, динамика) -усавршавање украса -усавршавање технике тремола -рад на легату у левој руци -уознавање различитих ефеката на инструменту (вибрато левом и десном руком)
Тамбура А-басприм	-даљи рад на развоју технике -вежбе за промену позиције -неговање музичке фразе, изражајности и музичке индивидуалности
мандолина	-даљи рад на усавршавању (квалитет тона, темпо, динамика) -рад на лествицама кроз три октаве -усавршавање украса (групето, мордент, трилер) -усавршавање технике тремола -рад на легату у левој руци -уознавање различитих ефеката на инструменту (вибрато левом и десном руком)
харфа	-даљи рад на лествицама са арпеђима и септакордима -рад на развоју технике и ритма -савлађивање литературе за харфу

Обавезни минимум програма

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	2 скале кроз 3 октаве	2	2	/
Тамбура Е-прим	2 дурске и 2 молске кроз 2 и 3 октаве	4	4	1
Тамбура А-басприм	Све дурске и молске лествице 10	техн.вежби 3 етиде	4 нар.песме или игре 3 комада уз клавир	1
мандолина	2 дурске и 2 молске кроз 2 и 3 октаве	4	4	1
харфа	Скале, арпеђо, прстне вежбе	3-5	4	1 сонатина

Литература:

инструмент	Литература:
Гитара	Ј.Јовичић: Школа за гитару (3, 4. и 5. део) Ј.Јовичић: Композиције на фолклорне теме Балкана и Шпаније В.Андре:Збирка композиција за гитару Ф.Карули: Сонате М.Ђулијани: Сонатине Ф.Сор и Сговија: 20 етида -шира литература по избору наставника

Тамбура Е-прим	Кројцер: Етиде за виолину Фортунагов: Етиде за виолину Кајзер: Етиде за виолину Фортунагов: „Мали виолиниста“ (3.св.) Верачини: Сонате за виолину Вивалди: Концерт за виолину а-мол, ге-мол Хубер: Кончертино Еф-дур Будашкин: Концерт за домру ге-мол, 1.став Бакланова: Кончертино де-мол Шрадик: Вежбе за леву руку, 1.свеска Б.Стојановић: „20 игара за соло тамбуру“ Група аутора:народне игре
Тамбура А-басприм	Шрадик: Вежбе за виолину (1-15) Л.Малагурски: школа за тамбуру бисерницу Б.Стојановић: „Тамбурашки буквар“ Тамбурашке игре Г.Суботин: Школа свирања на уметничкој тамбури Д.Марковић: мали комади за виолину и клавир (1., 2. и 3. свеска) Фортунагов: Збирка етида за виолину, 1. и 2. св. Фортунагов: Хрестоматија за виолину и клавир (1. и 2. св.) Гарлицки и Родионов: Млади виолиниста (1. и 2. св.) Сузуки: Школа за виолину-„Златне степенице“ (1. и 2. св.) Велике форме: Хендл: Варијације П.Николич: Кончертино Ге-дур Макс: Кончертино Фачиле Бетовен: Сонатине Ридинг: Концерт ха-мол Ф.Килер: Кончертино Ге-дур, Де-дур А.Комаровски: Кончертино Ге-дур
мандолина	-као за тамбуру е прим Бетовен: Сонатине за мандолину Скарлати: Сонате Гарлицки, Родионов и Фортунагов: Избор етида, 3.св. Мазас: Етиде оп.36, 1.св. Бах: Концерт за виолину, 1.став Сузуки: Школа за виолину-„Златне степенице“ (3. св.)
харфа	Етиде: Бокса, Надерман,Цабел Сонатине: Дусек, Надерман Салцедо:„Музичка кутија“ Глиер: „У пољу“ Мусоргски: „Суза“ МекДоналд: комади

Годишњи испит:

инструмент	Скала	етида	комад	Велика форма
Гитара	1 трооктавна	1	1	став сонатине или сонате, свите или варијације
Тамбура Е-прим	/	/	3	/
Тамбура А-басприм	1	1	1 нар.песма или игра 1 комад уз клавир	1

мандолина	/	/	3	/
харфа	1	2 различитог карактера	1 комп. из 19. века 1 комп. савременог аутора	1 сонатина

6. 3. 5. ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

ФЛАУТА

5. разред

Задаци:

- рад на квалитету тона и чистој интонацији
- рад на артикулацијама
- остваривање техничког напредовања ученика
- савлађивање дела из литературе

Лествице:

Дурске лествице до 5 предзнака, са тоничним квинтакордом у обртајима, у различитим артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама

Хроматика –поставка напамет

Двоструки језик-уознавање ученика са начином свирања

Обавезни минимум програма:

Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја

Литература:

М.Мојс: Тонске вежбе; 25 мелодијских етида;

Г.Гариболди: 20 малих етида, оп.132

Љ.Димитријевић: Школа за флауту-избор

В.Поп: Шпанска серенада

К.Дебиси: Мали црнац

А.Томази: Мали корзикански пастир

М.Јеичанин: Ноктурно и Скерцо

Ј.Андерсен: Скерцино

Моњушко: Преслица

М.Пот: Сичилијана

Ј.Донжон: Пан

Л.Вајнер: Игра лисице

П.Валентајн: 12 соната-избор

Годишњи испит:

1 дурска, 1 молска скала са тоничним квинтакордима у осминама и лаганим шеснаестинама напамет

2 етиде различитог карактера

1 дело уз пратњу клавира (напамет)

6. разред

Задаци:

- узнати ученика с начином свирања двострукок и троструког језика
- обновити све научене тоналитете са новим техничким захтевима
- обработити етиде у свим тоналитетима које по својјим захтевима омогућавају даљи развој тонских и техничких могућности ученика
- наставити рад на тонским и техничким вежбама

Лествице:

Дурске и молске лествице (сви тоналитети) са тоничним трозвучима, доминантним и умањеним септакордима у обртајима у разним артикулацијама у обиму од две октаве у шеснастинама

Хроматика-развијање у различитим ритмичким покретима. -напамет

Обавезни минимум програма

Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја

Литература:

Мојс: Тонске вежбе

Тафанел и Гобер: Техничке вежбе

Г.Гариболди: 10 распеваних етида, оп.88

Љ.Димитријевић: Школа за флауту за 4. разред-избор

К.В.Глук: Арија из опере „Орфеј“

Ф.Госек: Тамбурен

Е.Песар: Андалузија

Е.Келер: Романса

Г.Форе: Сичилијана оп.78

Б.Годар: Алегрето, оп.116

Ж.Демерсман; Венецијански карневал

М.Логар: Пасторала

Г.Ф.Хендл: Соната Еф-дур,ге-мол

Б.Марчело: Соната Бе-дур, де-мол

Г.Ф.Телеман: Соната Еф-дур

А.Вивалди: Концерт бр.5, оп.10

Испитни програм:

1 дурска и 1 молска лествица-напамет

2 етиде различитог карактера

1 дело за извођење уз пратњу клавира напамет

6. 4. СОЛФЕЂО

разред	Оперативни задаци		
V	мелодика	ритам	Опажање,интонирање, диктати
	-Обнављање: Утврђивање тоналитета од 2 до 4 предзнака, мелодијске вежбе и примери из литературе -вишегласно певање и композиције са клавирском пратњом -информативно: модулације у доминантне дурске тоналитете и паралелни мол, почетни тоналитети са једним предзнаком (Це-Ге-Це- дур; Еф-Це-Еф-дур; а-Це-а-мол) -нове лествице: Ха, Ѓс-ду , бе-мол -певање мелодијских примера у дуру и исптоименом молу (мутација) -певање народних песама са текстом у основним мерама и народним ритмовима -транспоноване мотива	-метричке врсте и ритмичке фигуре: сложенија подела тродела у тактовима 6/8 и 9/8 са луковима и паузама -пунктиране фигуре троделних ритмова (сичилијана интаира) -упоређивање 6/4 са 3/2 -утврђивање триоле, узмаха и предтакта -поставка триоле на половини ритмичке јединице -народни ритам 5/8, 7/8 и 9/8 са једним троделом -равномерно и ритмичко читање – мануелна репродукција приликом обраде нових ритмичких врста и фигура	-опажање појединачних тонова, мотива и штимова у свим тоналитетима -опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет -опажање и интонирање прекомерне и умањене квинте са разрешењем -интонирање доминантног и умањеног септакорда -ритмички и мелодијски диктати из градива, ритма, мелодике -опажање и записивање апсолутних висина у различитим регистрима -све лествице и лествични квинтакорди -каденце дура и све врсте мола -поставка мол-дура
	Теорија музике		
	-утврђивање и проширивање знања обртај консонантних квинтакорада, а поставка умањеног и прекомерног квинтакорда	-доминантни септакорд и обртаји	-термини и орнаментика
VI	мелодика	ритам	Опажање,интонирање, диктати
	-обнављање и утврђивање обрађених тоналитета -обрада Фис, Гес-дур и ес-мол -певање лествичних квинтакорада, штимова и каденци свих тоналитета до 7 предзнака -хроматске скретнице и пролазнице, мутације у мелодијским примерима (дијатонска модулација и даље информативно) -вишегласни примери и канони, композиције са клав. пратњом -импровизација; певање српских народних песама	-ритмичко читање етида инструменталног типа из градива 6.разреда -примена промене кључа или два система -мануелно извођење ритма поставка дуоле -ново градиво: народни ритмови 8/8 уз онављање 5/8, 7/8 и 9/8 (уознавање с народним ритмовима 10/8, 11/8 и 12/8) -ритмичка јединица шеснаестина, 6/16 -супротстављање 5/4 са 6/4 и 2/2 у умерено лаганом темпу	-опажање и интонирање: Комплетно обрађеног градива од 1. разреда, Умењеног квинтакорда са обртајима, малог дурског септакорда са обртајима и умањеног септакорда са разрешењем, Повезати за тоналитет. -опжање и бележење апсолутних висина уз повезивање низова -ритмички и мелодијски диктат

Годишњи испит садржи писмени и усмени део.

Писмени: диктат до четири предзнака

Усмени: мелодијска вежба-тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација)

Парлато виолински и бас кључ-промена кључа са свим ритмичким фигурама

Литература за све разреде:

1. Б.Поповић: Солфеђо I-VI
2. В.Јовановић: Солфеђо I-VI
3. С.С-Марковић: Распевани ритам
- 4.З.Васиљевић: Солфеђо ритам I-VI

6. 5. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

разред	Оперативни задаци	
VI	-постављање и упоређивање лествица -тоналитети -обрада инетрвала -постављање акорада -многостраност тонова -појмови, дефиниције, орнаменти	
разред	градиво	Испитни програм
VI	-утврђивање и систематизација пређеног градива у претходних годинама учења Ново: -музичка фраза, фразирање, агогика, артикулација, динамика, темпо с одговарајућим италијанским називима Лествице: теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, упоређивање лествица удаљених за хроматски полустепен и енхармонских лествица Молдур; Квинтакорди; поставка умањеног и прекомерног; Септакорди- у дурским и молским лествицама Интервали с обртајима (до октаве) и слођени интервали Хроматске промене инетрвала и њихова раурешења Карактеристични лествични интервали Многостраност тонова и дурског квинтакорда Ортографија и орнаментика	Писмени део: Интервали, лествице, акорди и ортографија Усмени део: Интервали и акорди са обртајима Многостраност тонова и дурског квинтакорда Познавање термина и дефиниција свих ознака из нотног текста

Литература:

1. М.Тајчевић: Теорија музике
2. Д.Деспић: Основе теорије музике

---

7. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ:

- јавно презентовање стечених вештина
- мотивација ученика
- учешће у животу локалне средине

-промоција рада Школе

Задаци:

- Организовање јавних наступа ученика (солистичких, камерних и наступа ансамбала) унутар и изван Школе
- Организовање концерата професора Школе
- Организовање концерата гостујућих уметника
- Учешће ученика на такмичењима
- Организовање школских такмичења
- Организовање школских прослава

Школа културну делатност остварује организовањем и реализовањем различитих јавних активности:

- интерни часови одсека (недељно)
- јавни часова школе (3 у току школске године: новембар, децембар и март)
- концерти класе (према годишњем плану рада)
- концерти поводом прославе Дана школе: концерт награђених ученика и камерних ансамбала и концерт великих ансамбала школе, концерт професора
- школска такмичења и такмичења у Школи
- учешће у програмима других институција и установа у локалној средини
- заједнички наступи ученика са ученицима других школа
- концертићи за предшколце
- наступи ученика у другим музичким и основним школама
- новогодишња приредба предшколаца
- свечаност поводом школске славе

Културну делатност Школа најчешће остварује у сарадњи са:

- Музичким факултетима из Београда, Ниша, Крагујевца и Новог Сада
- Музичким школама из Београда, Зрењанина, Новог Сада, Пожаревца, Смедерева...
- Градском управом
- Културним центром Панчево
- Народним музејом
- Градском библиотеком
- Заводом за јавно здравље,
- ПУ „Дечја радост“,
- Домом за децу и омладину без родитељског старања „Споменак“,
- Клубом за одрасла и стара лица
- Спортским савезом Панчево

Школска такмичења и такмичења у школи:

Р.бр.	дисциплина	такмичење	Време реализације
1.	Соло певање	„Мита Топаловић“	Децембар
2.	Камерна музика	„Мита Топаловић“	Март
3.	Тамбура	Међународно такмичење „Макса Попов“	Март
4.	Виолина	Школско такмичење ученика виолине	Април
5.	Хармоника	Такмичење ученика хармонике	Мај
6.	Клавир	Школско такмичење ученика клавира	Мај
7.	Гитара	Панчевачко међународно такмичење	Фебруар

8. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Опис стања (потенцијалне тешкоће):

- непостојање физкултурне сале
- ученици ОМШ присуствују настави од 4 до максимално 7 часова недељно у школи

Циљеви програма спортских активности у Музичкој школи

- проширивање понуде ваннаставних активности у Музичкој школи (које нису у директној вези са музичком едукацијом)
- превазилажење просторног недостатка и мотивисање ученика за бављење спортско-рекреативним активностима
- промоција бављења спортом ради очувања здравља
- развој здравог такмичарског духа
- упознавање ученика са правилима појединих спортских игара и /или основним техникама игре
- повећање свести о важности поштовања правила у тимском раду
- олакшавање примене покрета из спортских техника у свирачкој пракси
- повећање степена задовољства ученика Школом
- побољшање сарадње на релацији ученик-ученик, ученик-наставник, наставник-наставник

задачи	активности	носиоци
Организација рекреативних активности	- одређивање термина за едукативно-рекреативне активности ученика (и наставника) у концертној сали школе - рад са ученицима на усвајању правила и техника спортске активности	-директор Школе -школски тим - наставници (зависно од активности)
Организација спортског дана	- одређивање „правила“ такмичења - формирање ученичких екипа - реализација такмичарског дела	-школски тим -ученици и наставници Школе

9. ПРОГРАМ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Време реализације	Активности/теме, садржаји	Начин реализације	Носиоци реализације
По потреби током године	Разговори појединих ученика са наставницима инструмента/ одељењским старешинама.	Индивидуални разговори	Наставници инструмента/ одељењске старешине
По потреби током године	Индивидуални разговори наставника и ученика са педагогом или психологом.	Индивидуални разговори	Одељењски старешина, Наставници, ученици, ПП служба
По потреби током године	Индивидуални разговори ученика са наставником солфеџа.	Индивидуални разговори	Наставници,
По потреби током године	Разговори појединих ученика са члановима Тима за борбу против насиља.	Индивидуални разговори	Тим за борбу против насиља.
По потреби током године	Предавања/радионице педагога и психолога у одељењима где се укаже потреба, на теме решавања проблема комуникације, тимског рада.	Излагање, дискусија, дебата, радионица	ПП служба
Према акционом плану Тима за каријерно вођење	Упознавање ученика завршних разреда основне Музичке школе о могућностима наставка школовања у СМШ	У акционом плану Тима. Посета часу	Тим за каријерно вођење. Наставници инструмента, Стручни сарадник.
Према Годишњем плану школе	Промоција школе.	Активности дате у Годишњем плану школе	Стручна већа, Стручни актив за Развојно планирање, УП

10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Уводни део

Програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Програм заштите), дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања.

Превентивне и интервентне мере предвиђене Програмом заштите примењују се у седишту Школе, као и на свим другим местима на којима се одвија образовно-васпитни рад, васпитни рад и ваннаставне активности (посета концертима у другим институцијама, излети, екскурзије, такмичења, спортске и друге активности).

Циљеви Програма заштите су остваривање свих права детета, заштита од свих облика насиља, злостављања и занемаривања, потупна информисаност ученика и родитеља, правично поступање и заштита приватности, подршка за физички и психички опоравак и социјална реинтеграција детета које је било изложено насиљу.

Школа има Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности

активност	задатак	Носилац активности	Време реализације
Информисање актера школског живота о законским регулативама које се односе на област заштите ученика	1. Дистрибуција материјала који информисају о дефиницијама и нивоима свих врста насиља и постављање на видна места у школи, школски веб сајт и друштвене профиле школе; 2. Представљање (подсећање на) правилника и програма заштите наставницима, ученицима и родитељима	1. ПП служба, проф. информатике 2. Директор, Разредне старешине	Први састанак Савета родитеља и родитељски састанци
Превенција вршњачког насиља	1. Васпитни рад на часу - разговори са ученицима на тему толеранције, уважавања различитости, правила понашања 2. Усмеравање ученика на тимски рад (настава солфеђа)	1. Разредне старешине 2. Предметни наставник	Током школске године
Подизање нивоа свести запослених за препознавање насиља и унапређење знања потребних за конструктивно реаговање	1. Информисање на седницама НВ 2. Стручно усавршавање на семинарима који се односе на васпитне проблеме у раду са ученицима и начине превазилажења проблема	1. ПП служба 2. Организација семинара- директор	Током школске године
Развијање осећања припадности групи и важности тимског рада код ученика	1. Разговор са ученицима о важности сарадње и тимског рада у достизању заједничког циља - на настави солфеђа 2. Јавно презентовање заједничког рада ученика на концертима и такмичењима	1. Предметни професори 2. Предметни професор и директор	1. Током школске године 2. Током школске године
Промовисање позитивних примера одговорног понашања ученика	1. Редовно информисање о награђивању ученика који се истичу у учењу и владању (истицање важности редовног похађања наставе, учешћа у наступима у Школи, учешћа у другим ученичким активностима, сарадње са запосленима у школи приликом реализације ваннаставних активности и сл.) 2. Похваљивање и промовисање ученика	1. Разредне старешине 2. Директор	Током школске године

Подизање компетенција наставника за препознавање и Правилно реаговање на насиље	1. Размена искустава и идеја на састанцима ОВ 2. Радионице	1. Директор 2. ПП служба	Према годишњем плану рада школе

Интервентне активности

Носилац активности	Први ниво насиља и злостављања	Други ниво насиља и злостављања	Трећи ниво насиља и злостављања
Ученици	-пријављују сумњу да се насиље десило разредном старешини	- пријављују сумњу да се насиље десило разредном старешини -представници ученичког парламента учествују у консултацијама у којима се проверава информација о насиљу	-пријављују насиље разредном старешини или директору Школе
Наставник	-прекида насиље, обавештава разредног старешину	- прекида насиље -обавештава разредног старешину, ПП службу, директора	-прекида насиље -обавештава директора -у случају да је сукоб високо ризичан, тражи помоћ
Разредни старешина	-васпитни рад са појединцем, групом или одељењем, -позива родитеље ученика који трпе/чине насиље -води евиденцију о сарадњи са родитељима -прати ефекте васпитног рада и понашање ученика/групе -обавештава, у писаном облику, Тим ако се насиље понавља и након васпитног рада	-појачан васпитни рад у сарадњи са ПП службом -у писаном облику обавештава Тим и директора о насиљу -позива родитеље -води евиденцију о васпитном раду и сарадњи са родитељима -прати ефекте васпитног рада	-прекида насиље, позива родитеље -обавештава директора Школе -сарађује са Тимом
Родитељи	-пријављују разредном старешини уколико постоји сумња/информација да неко врши насиље -одазивају се позиву разредног старешине, - васпитно делују на своје дете	- пријављују разредном старешини или директору уколико постоји сумња/информација да неко врши насиље над учеником -одазивају се позиву разредног старешине, - васпитно делују на своје дете -сарађују са Тимом	-пријављују директору , у писаној форми, сумњу/информацију о насиљу -сарађују са Школом и, по потреби, са другим институцијама

ПП служба школе	- по потреби сарађује са разредним старешином	-предузима васпитне активности у сарадњи са разредним старешином, -води евиденцију о учињеном насиљу, предузетим активностима и прати ефекте мера -предлаже мере заштите и подршке -прати понашање ученика	-обавештава директора Школе о насиљу, -активно учествује у раду Тима, -учествује у изради оперативног плана, -прати ефекте реализације,
Тим за заштиту	- по потреби се укључује	-процењује основаност сумње /проверава информације о пријављеном насиљу -предлаже мере васпитног рада, -прати ефекте васпитног рада -дефинише мере подршке и заштите ученика -сачињава оперативни план заштите	-сачињава оперативни план заштите за конкретну ситуацију
Директор школе	- по потреби се укључује	-учествује у раду Тима -сарађује са родитељима, -покреће васпитно-дисциплински поступак	-предузима законом предвиђене мере према запосленом, - покреће васпитно-дисциплински поступак -сарађује са родитељима -обавештава центар за социјални рад или полицију, министарство просвете/школску управу, у року од 24 сата -комуницира са медијима-ако је неопходно

11. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажење стереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дисакриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички, верски или други значајни идентитет.

АКТИВНОСТ	ОДГОВОРНЕ ОСОБЕ
У школским просторијама и на сајту школе истицање информације о саставу Тима и коракцима / редоследу поступања школе у случају дискриминације	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Упознавање ученика и родитеља првог разреда са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности; подсећање запослених, родитеља и ученика осталих разреда на поступање установе у случају дискриминаторног понашања	Одељенске старешине, Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања,
Информисање родитеља на родитељским састанцима о активностима школе у превенцији дискриминаторног понашања	Чланови Савета родитеља уз подршку Тима за заштиту од дискриминације и насиља
Подршка ученицима из осетљивих друштвених група	Одељењске заједнице, одељењске старешине, ПП служба
Организовање вршњачке подршке на нивоу одељења у учењу за ученике којима је подршка потребна	Одељењске старешине, ученици
Израда педагошких профила планова индивидуализације и ИОП-а	Тим за инклузију, одељењске старешине, ПП служба
Промовисање активности на сајту школе, ФБ страници и Инстаграм профилу	Задужени наставници, Тим за маркетинг
Извештавање о случајевима дискриминације и предузетим мерама (Наставничко веће, Савет родитеља) Извештавање о реализацији и ефектима АП	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

12. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНИХ ОБЛИКА ПОНАШАЊА

Програм превенције ризичног понашања има за циљ:

- обучавање ученика да лако препознају ризично понашање,
- указивање на знаке који могу да укажу на ризично понашање,
- заштита себе и других од утицаја који могу довести до ризичног понашања,
- обавештавање о томе коме могу да се обрате у случају препознавања,
- повећавање осетљивости за питања физичког и менталног здравља
- могућности реаговања (кога треба позвати, коме се може обратити итд.)

Област	Садржај	Носиоци реализације
Пушење, Алкохол, Наркоманија, Поремећаји у понашању, исхрани и слично и Ризична	Индивидуални разговори са наставником инструмента о штетности пушења, алкохола, психоактивних супстанци и важности здравих начина живота Разговори са наставником солфеђа о штетности пушења, алкохола, психоактивних супстанци и важности здравих начина живота Разговори са ПП службом о штетности пушења, алкохола,	Одељењски старешина, Наставник солфеђа, ПП служба,

сексуална понашања	психоактивних супстанци и важности здравих начина живота Коришћење промотивног материјала (Институт за јавно здравље, Црвени крст и слично)	

13. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Одсек	Обавезне ваннаставне активности (смотре, преслушавања и јавни наступи)	Слободне ваннаставне активности - Такмичења
клавиристи	-полугодишња и годишња смотра -преслушавања за такмичења -интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Такмичење пијаниста, Шабац (школа) 3. Музички фестивал, Аранђеловац 4. Такмичење „Фантаст“, Бечеј
гудачи	-полугодишње смотре -преслушавања за такмичења -интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Фестивал гудача, Сремска Митровица 3. Такмичење „Фантаст“, Бечеј
хармоника	-полугодишње смотре -преслушавања за такмичења -интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Музички фестивал, Аранђеловац 3. Такмичење „Фантаст“, Бечеј
трзачи	- полугодишње смотре - преслушавања за такмичења -интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Војвођански фестивал харфе, Зрењанин 3. Војвођански фестивал тамбуре 4. Меморијал „Д. Протић“, Београд (харфа) 5. Такмичење гитариста, Нови Сад 6. Фестивал „Наисус“ Ниш
дувачи	- полугодишње смотре - преслушавања за такмичења - интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Такмичење дрвених дуваача, Пожаревац (кларинет, обоа, фагот, саксофон) 3. Такмичење флаутиста, Ваљево 4. Такмичење „Даворин Јенко“, Београд 5. Фестивал словенске музике
солопевачи	- полугодишње смотре - преслушавања за такмичења - интерни и јавни часови	1. Републичко такмичење 2. Такмичење „В. Виткаи“, Нови Сад 3. Фестивал словенске музике 4. Такмичење „Л. Јовановић“, Београд
солфеђисти	- преслушавање за такмичење	1. Републичко такмичење (солфеђо и теорија музике) 2. Такмичење солфеђиста, Пожаревац 3. Такмичење „Вива ла Музика“, Сремска Митровица

14. ПРОГРАМ ОСТАЛИХ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Врста активности	Време реализације
Присуство концертима који се одржавају у Школи	Током школске године (од октобра до јуна)
Организована посета концертима или другим манифестацијама ван школске зграде /посета Позоришту../	2. полугодиште
Учешће у хуманитарним активностима Школе	Према потреби
Јавни наступи на концертима у организацији Школе	Према годишњем плану рада школе
Музички кампови, мастер класови, оркестри...	Према распореду организатора
Учешће на такмичењима у иностранству	Током школске године

15. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Школа треба да омогући формирање зреле и одговорне личности, која ће бити способна да доноси добро промишљање одлуке о сопственој будућности и да те одлуке спроведе у дело. Програм каријерног вођења и саветовања за ученике основне школе обухвата информисање, саветовање, вођење и доношење одлука онаставку музичког школовања код ученика.

Циљ програма јесте да помогне деци да разумеју и интерпретирају информације о наставку школовања, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора.

Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку деци да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења.

Садржај рада	Носиоци посла	Време
Предузимање мера одговарајуће професионално усмеравање ученика	Наставници инструмента, одељенске старешине, наставници солфеђа, ПП служба	Током школске године
Успостављање сарадње са родитељима у циљу прикупљања потребних података о развоју деце са циљем усмеравања њиховог професионалног развоја	Наставници инструмента, одељенске старешине, наставници солфеђа, ПП служба Родитељи.	Током школске године
Праћење психофизичког и образовног развоја и утврђивање њихове усклађености са испољеним професионалним жељама и интересовањима ученика	Наставници инструмента, одељенске старешине, наставници солфеђа, ПП служба	Током школске године

Подстицање родитеља да реално сагледавају индивидуалне могућности своје деце и да заједно са њима праве могуће планове даљег професионалног развоја (наставка школовања)	Одељенске старешине разреда, ПП служба и предметни професори	Током школске године

Информисање ученика о систему средњег образовања и оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на наставак школовања/ образовања.

Садржај рада	Носиоци посла	Време
Упознавање ученика завршних разреда ОМШ са смеровима у СМШ.	Наставници инструмента/ одељенске старешине,	Април, мај
Указивање ученицима и родитељима на потребу да се реално сагледају могућности даљег образовања или запошљавања.	ПП служба и Одељенске старешине III и IV разреда	Током школске године

Формирање правилних ставова према раду

Садржај рада	Носиоци посла	Време
Подстицање на рационалну организацију и планирање учења и слободног времена	Одељенске старешине; ПП служба	На почетку / током школске године
Развијање професионалне етике код ученика	Наставници главног предмета	На почетку / током школске године

Подстицање испитивачког понашања према себи и свету рада и занимања

Садржај рада	Носиоци посла	Време
Промовисање постојећих образовних профила завршним разредима ОМШ.	Ученици и наставници	Друго полугодиште

16. ПРОГРАМ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Законске основе: (Члан 64. Закона о основном образовању и васпитању)

Детету и ученику коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, теškoћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање.

За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор школе, наставник, стручни

сарадник, васпитач, педагошки асистент и родитељ, односно други законски заступник може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања.

Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, као и са школом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, односно школом која има одељење за ученике са сметњама у развоју, другим организацијама, установама и институцијама на локалном и ширем нивоу.

Школа је у обавези да успостави сарадњу са другом школом у којој ученик који остварује право на додатну подршку наставља стицање образовања, а у циљу остваривања континуитета додатне подршке.

Посебну стручну помоћ из става 3. овог члана могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.

Право на ИОП има дете и ученик коме је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, ако те тешкоће утичу на негову добробит, односно остваривање исхода образовања и васпитања или представљају ризик од раног напуштања школовања, и односе се на дете, ученика или одраслог који:

- Има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи у учењу или проблема у понашању и емоционалном развоју); има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или сметње из спектра аутизма); потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи); из других разлога остварује право на подршку у образовању.

Право на прилагођен начин образовања по ИОП-у у смислу проширивања и продубљивања садржаја учења има и ученик са изузетним способностима који стиче основно и средње образовање и васпитање.

Ученик са посебним образовним потребама је и свако дете које има тешкоће у учењу, знатно веће од својих вршњака, због чега му је потребна посебна подршка. Школа ће предузимати све активности за ученике којима је потребна додатна образовна подршка и све мере неопходне за редовно похађање наставе ученика са посебним образовним потребама. У том смислу, неопходна је сарадња са матичним основним школама ученика, ради прикупљања неопходних података - педагошког профила и примењених мера пролагођавања и усклађивање са начином прилагођавања рада у Основној музичкој школи. Такође, нашој школи, у већој мери, постоји и категорија надарене или талентоване деце која такође имају посебне образовне потребе.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

17. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА И СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ

Полазиште стручног усавршавања установе:

- Нормативна акта (Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о основној и средњој школи)
- Правилник о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника (2021.год)
- Приручник за планирање стручног усавршавања и напредовања
- Увид у рад запослених (посете часовима и др.)
- Утврђивање потреба појединаца

- Сагледавање понуде (актуелни Каталог програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, 2021. год).
- Препоруке запослених који су похађали одређени облик стручног усавршавања
- Израда Годишњег личног плана професионалног развоја, остало

План стручног усавршавања запослених на пословима образовања и васпитања је саставни део годишњег плана рада установе и усклађен је са развојним планом установе и резултатима самовредновања и спољашњег вредновања установе.

Васпитно-образовно, наставничко, односно педагошко веће у јуну месецу разматра извештај директора о стручном усавршавању запослених на пословима образовања и васпитања са анализом резултата примене стечених знања и вештина.

Извештај са анализом саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се на усвајање органу управљања, а по потреби и органу јединице локалне самоуправе и Министарству. Педагошки колегијум установе одређује свог члана који прати остваривање плана стручног усавршавања установе и о томе два пута годишње извештава директора.

Компетенције стручног усавршавања, које се односе на основну и средњу школу су:

- K1** - [компетенције наставника за уже стручну област](#)
- K2** - [компетенције наставника за поучавање и учење](#)
- K3** - [компетенције наставника за подршку развоју личности детета и ученика](#)
- K4** - [компетенције наставника за комуникацију и сарадњу](#)

Приоритетне области везане за стручно усавршавање су:

- **П 1** - [Примена инклузивног и демократског приступа у васпитању и образовању у циљу обезбеђивања квалитетног образовања за све \(индивидуализација и диференцијација, превенција осипања из образовања, пружање додатне образовне подршке ученицима из осетљивих група укључујући и подршку преласку ученика на следећи ниво образовања и васпитања, рад са даровитим ученицима\)](#)
- **П 2** - [Јачање компетенција за процењивање остварености образовног-васпитног рада и постигнућа ученика \(праћење напредовања ученика, самовредновање, формативно оцењивање, вршњачко оцењивање\)](#)
- **П 3** - [Методика рада са ученицима којом се подстиче развој функционалних знања, вештина и ставова \(учење и настава оријентисани на компетенције и исходе, активно учење, истраживачке методе, тематска настава, пројектно учење\)](#)
- **П 4** - [Унапређивање стручних - предметно методичких, педагошких и психолошких знања запослених у образовању](#)
- **П 5** - [Јачање васпитне улоге установе/школе у правцу развоја интеркултуралног образовања, формирања вредносних ставова неопходних за живот и рад у савременом друштву](#)
- **П 6** - [Унапређивање дигиталних компетенција и употреба информационо-комуникационих технологија у реализацији образовно-васпитног процеса](#)
- **П 7** - [Јачање компетенција за организацију и управљање радом установе](#)

Запослени на пословима образовања и васпитања има право и дужност да сваке школске године учествује у остваривању различитих облика стручног усавршавања у установи, и то да:

- 1) прикаже: облик стручног усавршавања који је похађао, а који је у вези са пословима наставника, васпитача и стручног сарадника; примену наученог са стручног усавршавања; резултате примене наученог на стручном усавршавању; анализу утицаја стручног усавршавања на развој детета и ученика; стручну књигу, приручник, стручни чланак, дидактички материјал; резултате обављеног истраживања, студијско путовање, стручну посету и слично;
- 2) изведе угледни час, демонстрира поступке, методе и технике учења и друге наставне, односно васпитне активности;
- 3) присуствује активностима из става 1. тач. 1) и 2) овог члана и учествује у њиховој анализи;
- 4) учествује у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, пројектима мобилности, програмима од националног значаја у установи, стручним и студијским путовањима и посетама, међународним програмима, скуповима и мрежама, програму огледа, раду модел центра;
- 5) оствари активности у школи вежбаоници;
- 6) оствари активности у оквиру приправничке, односно менторске праксе; 7) оствари активности које се односе на развијање партнерства са другим установама и развој праксе хоризонталног учења.

У оквиру пуног радног времена запослени на пословима образовања и васпитања има право и дужност да сваке школске године:

- 1) оствари најмање 44 сата стручног усавршавања које предузима установа
- 2) похађа најмање један програм стручног усавршавања који доноси министар или одобрени програм из Каталога програма стручног усавршавања за које, када су организовани радним даном, у складу са Законом и посебним колективним уговором, има право на плаћено одсуство;
- 3) учествује на најмање једном одобреном стручном скупу. Сат похађања програма стручног усавршавања има вредност бода. Међународни скуп који се организује у Републици Србији, а није на листи стручних скупова од јавног интереса, одобрава Завод у складу са прописаном процедуром

Сви координатори стручних актива су дужни да предају План професионалног развоја до почетка школске године.

Наставник, васпитач и стручни сарадник може током рада и професионалног развоја да напредује стицањем звања: педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник, под условима и по поступку утврђеним Правилником.

18. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Програм здравствене заштите у основној музичкој школи проводи се бригом школе и њених запослених о:

- уредности и чистоћи простора у којем ученици уче и бораве,
- чистоћи санитарног простора (са обезбеђеним потребним средствима за одржавање личне хигијене)

У школи се врши редовна санитарна контрола воде за пиће и њена бактериолошка исправност. На редовној индивидуалној настави, ученици уче :

- вежбе за правилно дисање и опуштање,
- правилно држање тела и седење

19. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Правилником о коришћењу средстава из ученичког фонда, школа је предвидела услове под којима се ученицима школе материјално помаже.

Најважнији облик подршке родитељима и ученицима јесте обезбеђивање музичких инструмената за почетне године школовања.

Активностима у школи настоји се да се превазиђу социјалне разлике, тако што је ученицима учешће на такмичењима финансирано од стране школе (такмичарске донације и превоз, а у појединим случајевима и исхрана ученика на такмичењу).

Подршка родитељима и ученицима у набавци уџбеника може се остварити обезбеђивањем уџбеника путем бесплатне размене између самих ученика (тзв. „Базар“) – почетком септембра.

20. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Школа утиче на развој еколошке свести ученика, упућивањем ученика на бригу о околини, одлагање смећа на предвиђена места, бригу о простору у ком бораве за време наставе у школи и слично.

У школи се проводи акција прикупљања пластичних чепова за рециклажу.

Наставници дају лични пример како чувати природне ресурсе економичном употребом папира

Ученици се упућују на бригу о животној средини у свим приликама: на настави ансамбала, путовањима, током боравка на Дивчибарама.

Ученици основне школе могу се укључити у акције које организује Бачки парламент средње школе (уређење школског дворишта и учионица саксијским цвећем)

21. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Ученици и запослени у Музичкој школи „Јован Бандур“ активно сарађују са многим актерима у локалној средини и шире. Најчешћи облик сарадње су јавни наступи (концерти) ученика и наставника школе:

- Уметнички програм МШ „Јован Бандур“ предвиђен за различите градске свечаности
- Уметнички програм за свечаност доделе Вукових диплома за ученике школа на територији Панчева
- Уметнички програм предвиђен за кориснике Геронтолошког центра Панчево
- Концерти за децу из предшколских установа
- Учешће у програмима других институција..

Ученици и наставници школе активни су у раду културно-уметничких друштава у Панчеву и

Београду.

Сарађујемо са градским Савезом за спорт, месним заједницама, институцијама културе Панчева и околних места .

Школа активно учествује у телевизијским и радио емисијама локалних медијских кућа и удружења.

Школа свој рад и резултате презентује на интернет страници и на друштвеним мрежама.

Активно учествујемо и у хуманитарним акцијама.

22. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	ОБЛИК
-развој музичке свести и јачање личности детета	-Обострана (Школа и породица) подршка ученицима када је у питању продубљивање знања која стичу - Обострана (Школа и породица) подршка развоју личности ученика кроз учешће на такмичењима - Подршка Школе родитељима у различитим кризним ситуацијама	- родитељски састанци - састанци са мањом групом родитеља, са унапред одређеним циљем -индивидуални разговори с родитељима у случајевима потешкоћа у напредовању ученика -укључивање родитеља у јавне и такмичарске активности ученика (концерти, наступи...)
Сарадња у погледу развоја школе	- Подршка родитеља школи у акцијама које унапређују рад Школе - Активно учествовање и Школе и породице у иницирању развоја квалитета рада	-учешће родитеља у анкетама које спроводи Школа -учешће родитеља у раду савета родитеља -подршка родитеља Школи кроз помоћ у унапређењу услова рада

Међусобно информисање родитеља и наставника:

Садржај рада	Носиоци реализације	Облик реализације	Време реализације
Индивидуални контакти у циљу сагледавања развоја ученика и сузбијања негативних појава у учењу и понашању.	Одељенски старешина, предметни наставник.	Разговор, телефонски разговор, дописи, писмене поруке према потреби.	У току школске године
Индивидуални контакти у циљу пружања помоћи у реализацији образовно-васпитног рада у Школи и код куће.	Одељенски старешина, предметни наставник.	Разговор, телефонски разговор, дописи, писмене поруке према потреби.	У току школске године
Одељењски родитељски састанци у циљу упознавања родитеља са: Резултатима рада ученика, Међуљудским односима и степену сарадљивости у одељењу, Резултатима и мерама које треба предузети у циљу боље здравствене заштите деце, Организацијом рада у школи, екскурзијама, излетима.	Одељенски старешина	Састанак (уживо или на даљину)	У току школске године
Сарадња родитеља у реализацији задатака школе: - Присуствовање родитеља свечаним приредбама у Школи; - Укључивање родитеља у рад слободних активности. - Укључивање Савета родитеља у реализацију задатака Школе			

23. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Основна музичка школа не организује излете и екскурзије за ученике основне школе, али се ученици укључују у следеће делатности и активности:

- Републички фестивал музичких и балетских школа Србије, који се одржава сваке године у другом граду, што је прилика да екипа ученика који представљају школу, упозна и друга места у Србији и њихове историјске и културне знаменитости

- Међународна такмичења - Италија, Румунија, Словенија и др.

Организација учешћа на такмичењима подразумева и обавезу наставника да реализује и други сегмент боравка и учешћа на неком такмичењу, односно упознавање ученика са историјом и знаменитостима града у коме се одржава такмичење, као и време које је посвећено разоноди ученика.

- Рекреативна настава у панчевачком одмаралишту на Дивчибарама, током пролећног распуста, организује се за ученике основношколских великих ансамбала (хор, оркестри)

24. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Кључни елементи програма: корисници, попуна фонда и заштита фонда, простор (читаоница).

Корисници школске библиотеке су:

- 1) ученици
- 2) наставници
- 3) родитељи
- 4) екстерни корисници

Досад је рад са појединим групама корисника обухватао првенствено прве две, а потребно је препознати и родитеље као посебну групу корисника.

Попуна фонда треба да:

- 1) буде адекватна, тј. на основу наставног плана и програма, али и на основу захтева и процене појединих одсека те педагошко-психолошке службе.
- 2) обухвати и обезбеђивање ученичких и наставничких примерака за поједине предмете, а на основу препоруке педагошког колегијума. (Иако овај сегмент не припада нужно библиотеци, оцењујући сву сложеност организације музичке школе библиотека може бити укључена у његово остварење.)
- 3) допринесе навикама читања или информисаности појединих група корисника. Нпр. у протеклом периоду Министарство просвете је наменски додељивало средства за подстицање навике читања код основаца и обogaћен је фонд за ову узрасну категорију. (Али прави ефекат ове новине видеће се тек кад се библиотеци врати читаонички простор.) Потребно је попуњавати фондове и за остале категорије корисника - за родитеље нпр.

Заштита фонда:

- 1) као заштита од физичких оштећења. У обзир се мора узети да старост фонда, учесталост позајмљивања појединих публикација, скученост библиотеке и измештеност у поткровљу ограничава могућности чишћења и проветравања.

Поред тога Панчево је међу градовима највише погођеним последицама бомбардовања 1999. Никад није проверено колики је степен загађења књига у школским библиотекама нити су школе добиле упутство у вези с тим проблемом. У нашем фонду пуно је старих књига па смо нарочито угрожени.

2) као заштита од отуђења публикација.

Најзаштићенија је она књига коју корисници највише траже: увек је пред очима и библиотекару и корисницима. Ова заштита остварује се успостављањем јасних правила понашања.

Простор (читаоница):

Читаоница је нарочито важна у музичким школама: сви основци и неки средњошколци истовремено похађају две школе. Учење у паузама доприноси бољој искоришћености и организацији времена. Управо овде ђаци могу да стекну навику писања радова, одабира одговарајуће литературе и избора потребних (адекватних) информација. Ако постоје потребни услови, навика рада у читаоници стиче се током неколико година.

Рокови за остварење: сваки од ових елемената могао би бити остварен у оквиру једног (тј. наредног) развојног циклуса. За то је поред добре воље и организације неопходна сарадња и координација са свим службама у Школи.

